

Tabela uwag i wniosków z konsultacji społecznych projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Podmiot/ osoba zgłaszająca	Dokument, do którego zgłoszono uwagę lub wniosek	Numer rozdziału/podrozdziału lub numer załącznika, którego dotyczy zgłaszana uwaga lub wniosek	Treść zgłoszonej uwagi lub wniosku	Sposób rozpatrzenia uwagi lub wniosku	Odpowiedź
1	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Państwowy Instytut Badawczy	AKK	AKK	2. Przydatna byłoby porównanie efektywności ekonomicznej wykorzystania zbiorników retencyjnych do celów nawodnień z efektywnością zabiegów agrotechnicznych i rewitalizacji systemów melioracyjnych. Istotne są tu takie pozycje jak koszty budowy zbiornika, instalacji przesyłowych, przesyłu wody, konserwacji infrastruktury oraz koszty obsługi dozoru.	wyjaśniono	Zgadzamy się, że porównanie efektywności ekonomicznej wykorzystania zbiorników retencyjnych do celów nawodnień z efektywnością zabiegów agrotechnicznych i rewitalizacji systemów melioracyjnych może być zasadne. Takie analizy powinny być wykonywane dla każdej pozycji inwestycyjnej odrębnie, ponieważ inwestycje różnią się w sposób istotny poziomem nakładów inwestycyjnych, uwarunkowaniami lokalnymi, możliwymi do osiągnięcia efektami. Analiza kosztów i korzyści, zgodnie z zakresem prac, została wykonana na poziomie syntetycznym dla całości programu.
2	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	AKK	AKK	Brak gruntownej analizy wpływu niedoboru opadów na rolnictwo (dochodowość produkcji, wpływ na wielkość produkcji, wpływ na cenę produktów rolnych, wpływ na eksport i import produktów rolnych).	nie uwzględniono	Analiza wpływu niedoboru opadów na rolnictwo nie była przedmiotem Analizy kosztów i korzyści w ramach Programu przeciwdziałania niedoborowi wody - analizy takie zostały przedstawione w PPSS (Planie przeciwdziałania skutkom suszy) oraz w analizach towarzyszących temu dokumentowi.
3	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	AKK	Analiza kosztów i korzyści, s. 20	Tabela kolumna 3i 4	uwzględniono	Poprawiono formatowanie, tak aby treść nagłówków była czytelna.
4	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	AKK	Analiza kosztów i korzyści, s. 33	Działanie 4 zalesianie, zadrzewianie oraz przebudowa drzewostanów	wyjaśniono	Typ działania numer 4 ma na celu odzyskanie retencji zmniejszonej w wyniku użytkowania rębne. Nie dotyczy zaprzestania prowadzenia gospodarki leśnej. Obejmuje odnowienie drzewostanów po prowadzonym użytkowaniu rębnym z uwzględnieniem przebudowy drzewostanów zmierzającą do dostosowania składu gatunkowego do typów siedlisk.
5	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemśle „Orgmasz”	AKK	4. Analiza jakościowa	Prezentowana tabela jest chaotyczna w treści oraz formie. Umieszczenie w jednej kolumnie korzyści oraz zagrożeń jest nieczytelne. Zastosowanie bardziej rozbudowanej analizy pozwoliłoby na oddzielenie wad od zalet oraz identyfikację na tej podstawie długofalowych szans i zagrożeń, a także oddzielenie skutków bezpośrednich od pośrednich.	nie uwzględniono	Rozszerzono tabelę poprzez wyodrębnienie kolumn z opisem kosztów oraz korzyści.
6	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	metodyka monitoringu	2.3. Metodyka prowadzenia monitoringu skutków realizacji PPNW s. 21	Tabela 6. Podmioty odpowiedzialne za przekazanie informacji o postępie w realizacji poszczególnych działań w PPNW	wyjaśniono	Podmioty wskazane w załączniku do Metodyki monitoringu są podmiotami właściwymi w zakresie przekazywania danych o realizacji działania. Podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań wskazano w załącznikach numer 3 i 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.

7	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	projekt PPNW	1. Cel i zakres opracowania 6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych	Jaki jest podstawowy cel zwiększenia retencji wodnej na terenie kraju? Kto i na jakich zasadach będzie mógł korzystać z dodatkowo zgromadzonej wody w zbiornikach retencyjnych? Czy będą to rolnicy? Jeżeli tak, to kto będzie odpowiedzialny za budowę pompowni i sieci rozprowadzającej wodę. Czy ta sieć planowana jest w tym programie? Brak jasnego określenia, który z użytkowników wody (gospodarstwa domowe, przemysł, rolnictwo) jest obecnie najbardziej narażony na negatywne skutki okresowych niedoborów opadów	wyjaśniono	Podstawowym celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest zwiększenie retencji wód do poziomu 15 % odpływu z wielolecia. Poprawienie wielkości zatrzymywanej wody ma przyczynić się przede wszystkim do poprawy dostępności do wody, wzrostu odporności na zmiany klimatu, w szczególności w zakresie skutków suszy i powodzi. Program przeciwdziałania niedoborowi wody nie reguluje jednak kwestii dotyczących zasad oraz priorytetów w korzystaniu z wód. Zagadnienia te reguluje Dział II ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.). Zapisy Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, planowanego do przyjęcia w formie uchwały rady Ministrów, nie mogą naruszać przepisów zamieszczonych w aktach wyższego rzędu takich jak przepisów ustawy Prawo wodne.
8	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa -Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	projekt PPNW	2.1 Oszacowanie zasobów wodnych kraju	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa-PIB w Puławach prowadzi System Monitoringu Suszy Rolniczej dla obszaru Polski. W Systemie uwzględniane są czynniki: pogodowe i podatność gleby na suszę. Warunki pogodowe potrzebne są do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego (KBW) za pomocą, którego wyznacza się obszary objęte suszą rolniczą oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej gleb. Informacje dotyczące suszy przedstawiane są dla każdej gminy Polski, dla 14 grup i gatunków roślin oraz 4 kategorii gleb. KBW stanowi różnicę pomiędzy opadem atmosferycznym (przychód wody) a ewapotranspiracją potencjalną (rozchód wody): KBW=P-ETP P-opad atmosferyczny, mm ETP-ewapotranspiracja, mm Wartość ETP obliczana jest według wzoru (Doroszewski i in. 2012): $ETP=161+19,57d-152,7 \ln d+0,0004034 h^2 +0,00186 (t+5)^3 +0,004192 (100-f)^2 +0,0003681 v (100-f)^2,5$ d-dł. dnia, h h-usłonecznienie, h t-śr. temp. powietrza, oC f-wilgotność wzgl., % v-śr. prędkość wiatru, m s-1 Na stronie internetowej http://www.susza.iung.pulawy.pl , przedstawiane są szczegółowe informacje o suszy w Polsce.	wyjaśniono	W ramach projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody oszacowanie zasobów wodnych kraju wykonane zostało zgodnie z metodyką przyjętą na potrzeby opracowania Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Metodyka ta opiera się na szeregu wskaźników, które w pośredni lub bezpośredni sposób stanowią podstawę oceny wielokryterialnej. Wartości wskaźników obliczone zostały na podstawie danych obserwacyjnych z wielolecia 1987-2019 (średnie dobowe przepływy, przepływy ekstremalne Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego). System Monitoringu Suszy Rolniczej zawiera dane dopiero od 2009 r. (Klimatyczny Bilans Wodny oraz potencjalne zasięgi suszy w podziale na rodzaje upraw). Z uwagi na dużo krótsze wielolecie, informacje z Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej nie są możliwe do uwzględnienia w ocenie zasobów wodnych kraju.
9	Janusz Steller	projekt PPNW	2.1. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody powierzchniowe	Jak prognozy wzrostu odpływu do roku 2050 mają się do odpływu rejestrowanego od połowy XX wieku?	wyjaśniono	Modelowanie hydrologiczne w ramach projektu CHASE-PL wykonane zostało dla dwóch horyzontów czasowych (2024-2050 - bliskiej przyszłości oraz 2074-2100 - dalekiej przyszłości) oraz dla okresu referencyjnego, przyjętego jako wielolecie 1974-2000. Prognozowane wielkości odpływu były porównywane z odpływem w okresie referencyjnym. W stosunku do okresu 1974-2000 dla większości obszaru Polski przewidywany jest wzrost średniego rocznego odpływu

10		projekt PPNW	2.1. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody powierzchniowe	Czy nie warto by zrewidować sposoby obliczania współczynnika k (do wyznaczenia przepływu nienaruszalnego). W niektórych przypadkach wychodzi >1, więc istnieje spore prawdopodobieństwo, że Qn nie zostanie osiągnięty (niezależnie od istnienia - bądź nie - urządzeń wodnych). A co z przepływem gwarantowanym w takich razach? Czy właściciel (inwestor) urządzenia wodnego ma dolewać wody z... "własnej kieszeni"?	wyjaśniono	Wartości współczynnika "k" są elementem przyjętej metody obliczania przepływu nienaruszalnego (metoda Kostrzewy). Metoda ta została przyjęta jako kontynuacja analiz prowadzonych w ramach Planu przeciwdziałania skutkom suszy oraz podejścia w opracowanych warunkach korzystania z wód regionów wodnych, funkcjonujących w obrocie prawnym do zakończenia II cyklu planistycznego Ramowej Dyrektywy Wodnej, czyli do 22 grudnia 2021 roku. Nadmienić należy, iż w zasadzie jest to jedyna metoda możliwa do wykorzystania w skali całej Polski, przy wykorzystaniu ogólnodostępnych danych. Przepływ gwarantowany to przepływ, który wraz z wyższymi od siebie trwa przez określony procent czasu objętego analizami (poziom gwarancji, w przypadku analiz Programu przeciwdziałania niedoborowi wody - 95%). Oznacza to, że w analizowanym okresie występują także wyższe przepływy, przy których możliwe jest prowadzenie poboru wody o ile przepływ w rzece jest większy niż przepływ nienaruszalny. W sytuacji kiedy przepływ jest mniejszy niż przepływ nienaruszalny, nie powinny być realizowane pobory wód, aby nie pogorszyć warunków biologicznych. Ujemna różnica pomiędzy przepływem gwarantowanym a przepływem nienaruszalnym wskazuje, że w okresie określonym gwarancją pojawią się również dni, kiedy nie będzie możliwy pobór wody. Należy jednak zwrócić uwagę, że zarówno przepływy gwarantowane, jak i nienaruszalne wyznaczone zostały na podstawie wartości średnich dobowych przepływów. Szczegółowe warunki korzystania z wód powinny znajdować się w obowiązujących dla danego obiektu pozwoleniach.
11	Państwowa Rada Gospodarki Wodnej/Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy/Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	projekt PPNW	2.1. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody powierzchniowe	qSNQ co to? czy nie powinno być SNq ?	uwzględniono	Omyłka pisarska, powinno być: SNq. Oznaczenia zostały przyjęte analogicznie jak w Planie przeciwdziałania skutkom suszy, gdzie wszystkie obliczone wartości modułu dla poszczególnych wskaźników zostały poprzedzone skrótem q.
12	Instytut Ogrodnictwa-Państwowy Instytut Badawczy	projekt PPNW	2.1. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody powierzchniowe 6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych cały dokument	"Jaki jest podstawowy cel zwiększenia retencji wodnej na terenie kraju ? Brak jakichkolwiek danych jak ta woda będzie wykorzystywana w przyszłości ? - Kto i na jakich zasadach będzie mógł korzystać z dodatkowo zgromadzonej wody w zbiornikach retencyjnych ? Czy będą to rolnicy ? Jeżeli tak to kto będzie odpowiedzialny za budowę pompowni i sieci rozprowadzającej wodę. Czy ta sieć planowana jest w tym programie ? - Brak jasnego określenia który z użytkowników wody (gospodarstwa domowe, przemysł, rolnictwo) jest obecnie najbardziej narażony na negatywne skutki okresowych niedoborów opadów. - Brak gruntownej analizy wpływu niedoboru opadów na rolnictwo (dochodowość produkcji, wpływ na wielkość produkcji, wpływ na cenę produktów rolnych, wpływ na eksport i import produktów rolnych). - W opracowaniu konieczne jest wykazanie poziomu strat w rolnictwie spowodowanych suszami występującymi w ostatnich	częściowo uwzględniono	Podstawowym celem dokumentu jest zwiększenie retencji wodnej w Polsce a tym samym przeciwdziałanie skutkom suszy i powodzi. Zasoby dyspozycyjne zwrotne wód powierzchniowych dla poszczególnych zlewni bilansowych wyznaczone zostały jako różnica pomiędzy przepływem gwarantowanym o gwarancji 95% oraz przepływem nienaruszalnym. Podstawą ich obliczenia były dane obserwacyjne Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego. Szacowane wielkości zasobów wodnych wynikają zatem ze średnich dobowych przepływów obserwowanych na posterunkach wodowskazowych, jak również z przyjętej metodyki, która jest zgodna z metodyką przyjętą do opracowania Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Skorygowano jednostkę w tekście dotyczącym wartości zużycia wody na potrzeby rolnictwa. Wartości są wyrażone w dam ³ . Uzupełniono rozdział dotyczący przyszłych potrzeb w zakresie dostępności zasobów wodnych o scenariusz wzrostu zapotrzebowania wody a rzecz irygacji w rolnictwie.

				<p>latach.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wydaje się, że szacowane dyspozycyjne zasoby wód powierzchniowych i gruntowych są zawyżone. - Dane na wykresie 17 str. 52 są tylko szacunkiem w Polsce dotychczas nie mamy wiarygodnego monitoringu ujęć wody a więc nie możemy nawet w przybliżeniu oszacować ile naprawdę wody pobierane jest przez małe firmy i gospodarstwa rolne.- Szacunki użycia wody przez rolnictwo są znacznie zaniżone (strona 245). Z roku na rok istotnie zwiększana jest powierzchnia upraw nawadnianych a więc rośnie także ilość użytej wody w rolnictwie. Podana w tekście wartość wzięta do prognozowania zapotrzebowania wody w rolnictwie na lata 2030, 2050 to 940444 m³. Ilość ta jest skrajnie niedoszacowana. Taka ilość wody wystarczyła by do nawadniania (w średnio suchym roku) zaledwie 1000 hektarów upraw. Wiele danych odnosi się do wielolecia z okresu 1980-2010 np. na stronie 88 jest odwołanie do średniej ewapotranspiracji za ten okres. Brak jednak odniesienia do ostatniego okresu 1990-2020. To właśnie w tym czasie wystąpiły lata z ekstremalnie wysokimi temperaturami i długimi okresami bezopadowymi (2015, 2018, 2019). - Dla większości powierzchni kraju mamy ujemny bilans wodny dlatego intensyfikacja produkcji rolnej jest ściśle związana z koniecznością nawadniania roślin. Prognozowany nieznaczny wzrost opadów jest niższy od rzeczywistego wzrostu ewapotranspiracji wynikającego ze wzrostu temperatury powietrza. A więc ujemny bilans będzie się tylko pogarszał. - W programie nie zwrócono uwagi na podniesienie precyzji nawadniania upraw w celu zwiększenia produktywności wody. W całym opracowaniu słowo nawadnianie powtórzono 3 razy zawsze w odniesieniu się do sytuacji dotyczącej zagranicy." 		
13	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	2.1.1 Oszacowanie zasobów wodnych s. 32	Największa ilość takich zlewni występuje w RW Środkowej Odry - 28 zlewni (w tym zlewnia Odry do zbiornika wodowskazu Malczyce, położona częściowo na obszarze RW Górnej Odry), następnie w RW Dolnej Wisły – 22, Górnej Zachodniej Wisły – 20, Dolnej Odry – 14, Małej Wisły – 10, Górnej Odry – 7, Narwi – 6, Górnej Wschodniej Wisły oraz Środkowej Wisły – 5	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
14	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	2.1.1. Oszacowanie zasobów wodnych s. 25	Z tego 22% zlewni jest na obszarze dorzecza Wisły oraz 26,5% zlewni na obszarze dorzecza Odry (w odniesieniu do całkowitej ilości zlewni analizowanych w danym dorzeczu	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
15	Klub Przyrodników	projekt PPNW	2.1.1.1. Podejście metodyczne – wzór Kostrzewy	Przyjęty jako podstawa analiz wzór Kostrzewy na obliczanie przepływu nienaruszalnego jest znacznym uproszczeniem, nie uwzględniającym prawidłowo zróżnicowania potrzeb środowiskowych. Nie wypracowano wprawdzie sposobu oceny nienaruszalnych przepływów środowiskowych możliwego do zastosowania na masowych, prostych danych hydrologicznych, ale problem niepełnej adekwatności wzory Kostrzewy do faktycznych potrzeb środowiskowych powinien być przynajmniej zasygnalizowany.	wyjaśniono	Metoda Kostrzewy została przyjęta jako kontynuacja analiz prowadzonych w ramach projektu Planu przeciwdziałania skutkom suszy i podejścia w opracowanych warunkach korzystania z wód regionów wodnych, funkcjonujących w obrocie prawnym do zakończenia II cyklu planistycznego Ramowej Dyrektywy Wodnej, czyli do 22 grudnia 2021 r. Jest to w zasadzie jedyna metoda możliwa do wykorzystania w skali całej Polski, przy wykorzystaniu ogólnodostępnych danych. Należy również zwrócić uwagę, że wyznaczone w ramach Planu przeciwdziałania skutkom suszy oraz Programu przeciwdziałania niedoborowi wody przepływy nienaruszalne miały służyć do szacunkowej oceny zasobów wodnych. Na potrzeby np. pozwoleń wodnoprawnych czy lokalnych, szczegółowych analiz, jak najbardziej powinny być stosowane bardziej szczegółowe metody.

16	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	2.1.1. Oszacowanie zasobów wodnych s. 17	Tabela 4. Ilość analizowanych zlewni bilansowych w podziale na obszary dorzeczy i regiony wodne	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
17	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	2.1.2. Identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych s. 34 tabela 10	Ilość zlewni	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
18	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa- Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	projekt PPNW	2.1.3. Diagnoza sytuacji w zakresie zasobów wodnych Polski (wody powierzchniowe) oraz diagnoza sytuacji w zakresie deficytu zasobów wodnych	1. W rozdziale związanym ze zmianami klimatu brakuje analizy zmian Klimatycznego Bilansu Wodnego.	nie uwzględniono	W projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody ocena wpływu zmian klimatu na zasoby wód powierzchniowych przeprowadzona została: 1. w sposób uproszczony - na podstawie prognozowanych średnich rocznych sum opadu, 2. w sposób kompleksowy - na podstawie modelowania hydraulicznego (wykorzystano wyniki modelowania hydrologicznego wykonanego w ramach projektu CHASE-PL - Climate Change Impact Assessment on Selected Sectors in Poland). Modelowanie hydrologiczne uwzględnia wyznaczenie ewapotranspiracji, pokrywy śnieżnej, odpływu podziemnego, spływu powierzchniowego, transformacji przepływu w sieci rzecznej. Klimatyczny bilans wodny, stanowiący różnicę między opadem a ewapotranspiracją potencjalną, jest jednym z elementów modelowania hydrologicznego. W wyniku modelowania otrzymujemy informację o prognozowanych zmianach odpływu, jest to zatem bardziej kompleksowe podejście niż analiza samego klimatycznego bilansu wodnego, dlatego wskaźnik ten nie był oddzielnie analizowany.
19	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Państwowy Instytut Badawczy	projekt PPNW	2.1.3. Diagnoza sytuacji w zakresie zasobów wodnych Polski (wody powierzchniowe) oraz diagnoza sytuacji w zakresie deficytu zasobów wodnych	4. Przydatna byłaby analiza zmian Klimatycznego Bilansu Wodnego jako wzmocnienie treści rozdziału związanego ze zmianami klimatu.	wyjaśniono	W projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody ocena wpływu zmian klimatu na zasoby wód powierzchniowych przeprowadzona została: 1. w sposób uproszczony - na podstawie prognozowanych średnich rocznych sum opadu, 2. w sposób kompleksowy - na podstawie modelowania hydraulicznego (wykorzystano wyniki modelowania hydrologicznego wykonanego w ramach projektu CHASE-PL - Climate Change Impact Assessment on Selected Sectors in Poland). Modelowanie hydrologiczne uwzględnia wyznaczenie ewapotranspiracji, pokrywy śnieżnej, odpływu podziemnego, spływu powierzchniowego, transformacji przepływu w sieci rzecznej. Klimatyczny bilans wodny, stanowiący różnicę między opadem a ewapotranspiracją potencjalną, jest jednym z elementów modelowania hydrologicznego. W wyniku modelowania otrzymujemy informację o prognozowanych zmianach odpływu, jest to zatem bardziej kompleksowe podejście niż analiza samego Klimatycznego Bilansu Wodnego, dlatego wskaźnik ten nie był oddzielnie analizowany.

20	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	2.1.3. Diagnoza sytuacji w zakresie zasobów wodnych Polski (wody powierzchniowe) oraz diagnoza sytuacji w zakresie deficytu zasobów wodnych s. 42	Dla okresu 2031-2050 prognozowany rozkład przestrzenny zmian średniej rocznej sumy opadów kształtuje się zasadniczo podobnie, przy czym niewielkiemu zwiększeniu ulega ilość obszarów z prognozowanym wzrostem opadów powyżej 10% i jednocześnie zmniejszeniu ilość obszarów ze wzrostem do 10%. Ilość zlewni, dla których możliwe jest zmniejszenie opadów nie ulega zmianie.	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
21	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	2.1.3. Diagnoza sytuacji w zakresie zasobów wodnych Polski (wody powierzchniowe) oraz diagnoza sytuacji w zakresie deficytu zasobów wodnych s. 42 tabela 13	Ilość zlewni	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
22	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	2.1.3. Diagnoza sytuacji w zakresie zasobów wodnych Polski (wody powierzchniowe) oraz diagnoza sytuacji w zakresie deficytu zasobów wodnych s. 45	W latach 2031-2050 natomiast ilość obszarów, gdzie prognozowany jest wzrost opadów do 10% maleje niemal trzykrotnie na korzyść obszarów, gdzie prognozowany wzrost średniej rocznej sumy opadu może przekroczyć 20% (w stosunku do wielolecia referencyjnego 1987-2019).	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
23	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	projekt PPNW	2.1.3. Opracowanie założeń oraz przeprowadzenie diagnozy sytuacji w zakresie zasobów wodnych Polski w odniesieniu do wód podziemnych w podziale na regiony wodne i obszary dorzeczy – stan perspektywiczny	Dane na wykresie 17 str. 51 są tylko szacunkiem. W Polsce dotychczas nie mamy wiarygodnego monitoringu ujęć wody, a więc nie możemy nawet w przybliżeniu oszacować, ile naprawdę wody pobierane jest przez małe firmy i gospodarstwa rolne.	wyjaśniono	Rysunek 17 przedstawia zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Rysunek ten ma jedynie obrazować ogólną tendencję w zakresie zużycia wody w latach 1998-2019. Kwestie dotyczące zasad udzielania zgód wodnoprawnych na pobór wód na cele nawodnień wykraczają poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
24	Starostwo Powiatowe w Pleszewie	projekt PPNW	2.2 Oszacowanie zasobów wodnych	Przy szacowaniu dyspozycyjnych zasobów wód pod uwagę bierze się jedynie pobór z ujęć legalnych. Zasadnym byłoby podjęcie wszystkich kroków do wyeliminowania „szarej strefy” poboru wody zwłaszcza w rolnictwie.	wyjaśniono	Podkreślić należy, iż tematyka dotycząca regulacji prawnych w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych wykracza poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, którego celem jest wprowadzanie działań zwiększających retencję wód. Zapisy Programu, planowanego do przyjęcia w formie uchwały rady Ministrów, nie mogą naruszać przepisów zamieszczonych w aktach wyższego rzędu takich jak przepisów ustawy Prawo wodne. Prosimy o zwrócenie uwagi, że w uzasadnionych przypadkach prowadzone są kontrole gospodarowania wodami, obejmujące między innymi korzystanie z wód, które mają służyć m.in. likwidacji bezprawnego korzystania z wód.

25	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa -Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	projekt PPNW	2.2. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody podziemne	2. Pojęcia i wskaźniki użyte w rozdziale dotyczącym wód podziemnych są zbyt słabo wyjaśnione i utrudniają odbiór przez użytkowników spoza grona fachowców zajmujących się hydrogeologią	wyjaśniono	Moduł zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych nie jest tożsamy z potencjalną wydajnością danej studni. Moduł zasobów dyspozycyjnych to ilość wody możliwa do pobrania z określonej powierzchni obszaru zasobowego. Wydajność studni musi mieścić się w wielkości zasobów, które są ustalone jako iloczyn modułu i wielkość jej własnego obszaru zasobowego. W dużym uproszczeniu, moduł zasobowy jest to więc ilość wody jaką możemy pobrać z km ² odwadnianego obszaru. Zatem zastosowanie pojęcia "moduł" stanowi jedynie techniczny sposób przedstawienia w dokumencie informacji o zasobach dyspozycyjnych wód podziemnych, dla ułatwienia porównywania wyników uzyskiwanych dla poszczególnych obszarów bilansowych. Zastosowane w dokumencie pojęcia były wyjaśniane na bieżąco w tekście projektu.
26	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa- Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	projekt PPNW	2.2. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody podziemne	3. W szacowaniu stopnia wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych i prognoz w przyszłym klimacie pominięto zwykłe korzystanie z wód (strona 66 Programu), argumentując, że pobór nierejestrowany dotyczy najczęściej płytkich studni i ma charakter poboru zwrotnego.	wyjaśniono	W ocenie stopnia wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, nie było możliwości wskazania wielkości poborów realizowanych w ramach zwykłego korzystania z wód, ponieważ nie prowadzi się takiej ewidencji w Polsce. Przedmiotowe pobory dotyczą poboru wody na potrzeby własne gospodarstw domowych, lub prywatnych gospodarstw rolnych, w ilości nie przekraczającej rocznie 5 m ³ na dobę. Niemniej jednak, zwykłe korzystanie z wód jest również pośrednio uwzględnione w procesie ustalania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, poprzez przyjęcie do ich ustalania (w trakcie opracowania dokumentacji hydrogeologicznych) metod hydrogeologicznych, bazujących na danych o wielkości przepływów i stanów zwierciadła wód podziemnych, których zmienność wynika również z tej formy korzystania z wód. Zwrócić należy uwagę na fakt, że zalecenia zgodnie z "Metodyką określania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obszarach bilansowych z uwzględnieniem potrzeb jednolitych bilansów wodnogospodarczych" uwzględniają do ustalenia zasobów analizę wyników pomiarów terenowych takich parametrów jak na przykład stan zwierciadła wód podziemnych, czy przepływy cieków powierzchniowych. Parametry te w rzeczywistości uwzględniają ubytki z systemu bilansowego, w tym nielegalne i nieewidencjonowane pobory. Dokumentacje hydrogeologiczne zasobów dyspozycyjnych obszarów bilansowych nie zawierają ustaleń zasobów dyspozycyjnych opartych wyłącznie o dane teoretyczne i oficjalnie raportowane. Dokonane w ramach opracowania Programu przeciwdziałania niedoborowi wody oszacowanie stanu zasobów wód podziemnych w perspektywie roku 2030 i 2050 stanowi ekstrapolację stanu zasobów ustalonych obecnie, czyli stan wód podziemnych z uwzględnieniem nierejestrowanych poborów, prognozuje zatem też ich obecność w przyszłości.

27	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa- Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	projekt PPNW	2.2. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody podziemne	4. Analizę zmian zasobów dyspozycyjnych dla horyzontów zmiany klimatu 2030 i 2050 oparto tylko o korelację z opadem, nie uwzględniając odpływu, zwiększonego średnio o 30%.	wyjaśniono	W przypadku oceny zmian zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w perspektywie lat 2030 i 2050, przyjęto dwa elementy zmienności klimatu. Uwzględniono zmiany opadów, ale również zmiany temperatury w ujęciu średniomiesięcznym, ponieważ ma ona wpływ na wielkość ewapotranspiracji. Wyjaśnienia te zostały zawarte w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Analiza zmienności zasobów dyspozycyjnych została dokonana jako funkcja wielkości opadów atmosferycznych, które będą zmieniać się na skutek zmian klimatu, pomniejszone o wielkość szacowanej ewapotranspiracji, która również będzie ulegać zmianom w analizowanych dekadach według danych projektu Klimada 2.0, czyli w okresach 2021-2030 i 2031-2050. Jednocześnie wyjaśniamy, że dopuszczenie stosowania zindywidualizowanego doboru metod ustalania zasobów dyspozycyjnych dla każdej jednostki bilansowej (podczas ustalania zasobów dyspozycyjnych w dokumentacji hydrogeologicznej), uniemożliwia zastosowanie ujednoczonego podejścia w obliczaniu przewidywanych wielkości zasobów dyspozycyjnych. Uzyskiwane w ten sposób wyniki są nierealne i obarczone znacznym błędem. Zakres wymaganych w tym celu prac oraz czas ich realizacji, wykracza poza ramy opracowania Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
28	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa -Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	projekt PPNW	2.2. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody podziemne	Konieczne uzupełnienie szacunków dostępnych zasobów i poboru oraz uwzględnienie systemu monitoringu i kontroli, wspierania decyzji w gospodarce wodnej.	uwzględniono	Zweryfikowano podejście w zakresie perspektywicznego zapotrzebowania na wodę w rolnictwie, w tym w zakresie nawodnień, z wykorzystaniem scenariuszy rozwoju oraz prognozowanych zmian w zakresie rozkładu opadów atmosferycznych w analizowanych perspektywach czasowych.
29	Andrzej Luboiński	projekt PPNW	2.2. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody podziemne	W zaspbach wód podziemnych są uwzględnione ujęcia wód podziemnych w rolnictwie bez pozwoleń wodnoprawnych do pobru wody ?	wyjaśniono	W ocenie stopnia wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, nie było możliwości wskazania wielkości poborów realizowanych w ramach zwykłego korzystania z wód, ponieważ nie prowadzi się takiej ewidencji w Polsce. Przedmiotowe pobory dotyczą poboru wody na potrzeby własne gospodarstw domowych, lub prywatnych gospodarstw rolnych, w ilości nie przekraczającej rocznie 5 m ³ na dobę. Niemniej jednak, zwykłe korzystanie z wód jest również pośrednio uwzględnione w procesie ustalania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, poprzez przyjęcie do ich ustalania (w trakcie opracowania dokumentacji hydrogeologicznych) metod hydrogeologicznych, bazujących na danych o wielkości przepływów i stanów zwierciadła wód podziemnych, których zmienność wynika również z tej formy korzystania z wód. Zwrócić należy uwagę na fakt, że zalecenia zgodnie "Metodyką określania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych w obszarach bilansowych z uwzględnieniem potrzeb jednolitych bilansów wodnogospodarczych" uwzględniają do ustalenia zasobów analizę wyników pomiarów terenowych takich parametrów jak na przykład stan zwierciadła wód podziemnych, czy przepływy cieków powierzchniowych. Parametry te w rzeczywistości uwzględniają ubytki z systemu bilansowego, w tym nielegalne i nieewidencjonowane pobory. Dokumentacje hydrogeologiczne zasobów dyspozycyjnych obszarów bilansowych nie zawierają ustaleń zasobów dyspozycyjnych opartych wyłącznie o dane teoretyczne i oficjalnie raportowane. Dokonane w ramach opracowania Programu przeciwdziałania niedoborowi wody oszacowanie stanu zasobów wód podziemnych w perspektywie roku 2030 i 2050 stanowi ekstrapolację stanu zasobów ustalonych obecnie, czyli stan wód podziemnych z uwzględnieniem

						nierejestrowanych poborów, prognozuje zatem też ich obecność w przyszłości.
30	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Państwowy Instytut Badawczy	projekt PPNW	2.2. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody podziemne	6. W Programie należy bardziej uwzględnić zwykłe korzystanie z wód, realizowane poprzez powszechne korzystanie z płytkich studni. Pobór ten nie ma charakteru w pełni zwrotnego i jest o wiele większy, niż wykazywany w statystykach. Brak nawet orientacyjnego oszacowania wielkości tego poboru daje nieprawdziwy obraz bilansu wodnego obszarów rolniczych.	wyjaśniono	W ocenie stopnia wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, nie było możliwości wskazania wielkości poborów realizowanych w ramach zwykłego korzystania z wód, ponieważ nie prowadzi się takiej ewidencji w Polsce. Przedmiotowe pobory dotyczą poboru wody na potrzeby własne gospodarstw domowych, lub prywatnych gospodarstw rolnych, w ilości nie przekraczającej rocznie 5 m ³ na dobę. Niemniej jednak, zwykłe korzystanie z wód jest również pośrednio uwzględnione w procesie ustalania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, poprzez przyjęcie do ich ustalania (w trakcie opracowania dokumentacji hydrogeologicznych) metod hydrologicznych, bazujących na danych rzeczywistych przypiętów, stanów zwierciadła wód podziemnych, których zmienność wynika również z tej formy korzystania z wód.
31	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemśle „Orgmasz”	projekt PPNW	2.2. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody podziemne s. 101	Ewentualne zmiany intensywności wydobycia kopalin przekładają się na ilość zakładów górniczych prowadzących ich wydobycie, a tym samym na zasięg i zakres ich oddziaływania	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
32	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemśle „Orgmasz”	projekt PPNW	2.2. Oszacowanie zasobów wodnych kraju oraz identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych – wody podziemne s. 107	Analizując zawarte w nim wnioski zwrócić należy uwagę na szacowaną dla obu okresów ocenę prawdopodobieństwa występowania (w dwu zakładanych scenariuszach zmian klimatu) analizę zmienności opadów, w szczególności rocznej sumy opadów oraz ilości dni bez opadów.	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
33	Józef Karpała	projekt PPNW	2.2.1. Oszacowanie zasobów wodnych – stan aktualny str. 65 Identyfikacja obszarów zagrożonych deficytem zasobów wodnych.	Uzupełnienie rozdziału o zlewnię rzeki Prądnik. 1. Brak dokładnych wyliczeń. 2. Brak wniosku Gminy Zielonki dot. Niedoboru wody w zlewni rzeki Prądnik.	wyjaśniono	Zgodnie z przyjętą metodyką, do oszacowania zasobów wód powierzchniowych przyjęto szereg wskaźników, obliczanych na podstawie przepływów obserwowanych (średnich dobowych lub ekstremalnych). Do analiz przyjęte zostało wieloletnie 1987-2019. Obliczenia dla rzeki Prądnik zostały wykonane dla jedynego istniejącego obecnie wodowskazu (Ojców), zlokalizowanego w km 23.6 i zamykającego zlewnię o powierzchni 68.5 km ² . Wyniki obliczeń poszczególnych wskaźników znajdują się w przekazanej w ramach projektu warstwie przestrzennej. Poziom potrzeb realizacji działań dla rzeki Prądnik określono jako najwyższy.

34	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	projekt PPNW	2.2.3. Opracowanie założeń oraz przeprowadzenie diagnozy sytuacji w zakresie zasobów wodnych Polski w odniesieniu do wód podziemnych w podziale na regiony wodne i obszary dorzeczy – stan perspektywiczny	Wiele danych odnosi się do wielolecia z okresu 1980-2010 np. na stronie 88 jest odwołanie do średniej ewapotranspiracji za ten okres. Brak jednak odniesienia do ostatniego okresu 1990-2020.	wyjaśniono	Wyjaśniamy, że przyjęcie danych dotyczących wysokości opadów i temperatury powietrza z okresu 1981- 2010 stanowi jedynie część przyjętego podejścia metodycznego dla oszacowania zmian wielkości dyspozycyjnych zasobów wód podziemnych. Okres 1981-2010 był głównym okresem referencyjnym dla ustalania wielkości zasobów dyspozycyjnych (większość dokumentacji hydrogeologicznych dla ustalenia zasobów bazuje na tym okresie), w związku z czym wartości tych zmiennych we wskazanym okresie, a wpływających na stan zasobów wód podziemnych, przyjęto dla oszacowania zmienności zasobów w perspektywie 2030 i 2050 roku. Poprzez porównanie średnich wartości opadów i temperatur z okresu 1981-2010, z prognozowanymi wartościami opadów i temperatur w okresach perspektywicznych, określono zmiany zasobów dyspozycyjnych wód w przyszłości. Należy wyjaśnić, że przyjęte za projektem Klimada 2.0 prognozowane wartości opadów i temperatur zostały określone za pomocą modeli z wykorzystaniem danych z obserwacji meteorologicznych, w tym danych z okresu po 2010 roku. Zatem pośrednio w prowadzonych analizach uwzględniono również najnowsze dane meteorologiczne, dostępne na moment opracowywania projekcji klimatycznych w Klimada 2.0. Opisane w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody założenia metodyczne wyjaśniają w sposób szczegółowy zastosowane podejście.
35	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	2.2.5. Podsumowanie spodziewanych zmian zasobów wód podziemnych	Autorzy dokumentu niespójnie używają terminów „wody podziemne” oraz „wody gruntowe” sugerując, że obydwa pojęcia są rozłączne, nie podając definicji rozróżniających te pojęcia	nie uwzględniono	Używanie obydwu wskazanych pojęć przez autorów opracowania jest celowym zabiegiem, stosowanym dla rozróżnienia zagadnień związanych z analizą zasobów wód podziemnych (głębsze poziomy wodonośne, brane pod uwagę przy określaniu zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych) oraz zagadnień i zjawisk dotyczących wahań poziomów wód gruntowych, wpływu zjawiska suszy w kontekście powiązań między wodami powierzchniowymi, a wodami pierwszego poziomu wodonośnego, będącego w bezpośredniej więzi hydraulicznej ze strefą aeracji i pozostającego pod bezpośrednim wpływem warunków atmosferycznych. W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody przytoczono wyjaśnienie pojęcia "wody gruntowe".
36	WWF Polska	projekt PPNW	3. Aktualny stan retencji w Polsce	W tekście wskazano, że przy określaniu aktualnego stanu retencji brano pod uwagę działania Wód Polskich. Natomiast w trakcie konsultacji społecznych i z dalszej analizy tekstu wynika, że nie wzięto pod uwagę wszystkich działań realizowanych przez administratora wód w danej zlewni	nie uwzględniono	Kwestie dotyczące utrzymania rzek nie są przedmiotem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Celem Programu jest zwiększenie retencji. Natomiast celem prac utrzymaniowych jest zgodnie z artykułem 227 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.): Utrzymywanie wód, o których mowa w ust. 1, ma na celu zapewnienie: 1) ochrony przed powodzią lub usuwania skutków powodzi, 2) spływu lodu oraz przeciwdziałania powstawaniu niekorzystnych zjawisk lodowych, 3) warunków umożliwiających korzystanie z wód, w tym utrzymywania zwierciadła wody na poziomie umożliwiającym funkcjonowanie urządzeń wodnych, obiektów mostowych, rurociągów, linii energetycznych, linii telekomunikacyjnych oraz innych urządzeń, 4) warunków eksploatacyjnych śródlądowych dróg wodnych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej, 5) działania urządzeń wodnych, w szczególności ich odpowiedniego stanu technicznego i funkcjonalnego.

						Cele tych prac nie pokrywają się z celami Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Prace utrzymaniowe są przedstawione w planach utrzymania wód, które podlegają procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto zaznaczyć należy, że zagadnienia odnoszące się do wpływu prac utrzymaniowych są elementem uwzględnionym w Planie przeciwdziałania skutkom suszy.
37	WWF Polska	projekt PPNW	3. Aktualny stan retencji w Polsce	Zgodnie z założeniami, analizy wielkości retencji prowadzone były w podziale na regiony wodne i dorzecza. Należałoby rozważyć przy tego typu dokumentach mających charakter planu działań prowadzenie analiz w obrębie mniejszych jednostek bilansowych, np. zlewni w obrębie Zarządów Zlewni lub Nadzorów Wodnych	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem strategicznym o zasięgu ogólnopolskim. Skala prowadzonych analiz została dostosowana do charakteru opracowania. W opracowaniu dokumentu aktywny udział brało Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Program przeciwdziałania niedoborowi wody stanowi dokument na poziomie krajowym, który kompleksowo omawia niezbędne kierunki działań w zakresie zwiększenia retencji na terenie Polski. Do tej pory inicjatywy podejmowane w zakresie zwiększania retencji obejmowały bądź jedną grupę użytkowników, bądź jeden rodzaj retencji. Program stanowi spójny dokument, który zapewni strategiczne i systemowe podejście do analizowanego problemu. W związku z tym nie jest on dedykowany analizom na poziomie pojedynczych zlewni. Podkreślić należy, iż analizy dotyczące deficytów wody uwzględniają postulowane podejście w zakresie analiz w mniejszych zlewniach, a ich wyniki są elementem priorytetyzacji działań.
38	Klub Przyrodników	projekt PPNW	3. Aktualny stan retencji w Polsce	Rozdział wymaga uzupełnienia o analizę związków między poszczególnymi rodzajami retencji, a wskaźnikami hydrologicznymi przedstawionymi w rozdziale 2, charakteryzującymi problem niedoboru wody. Powinno zostać opisane, jak poszczególne rodzaje retencji zachowują się w różnych warunkach, szczególnie w okresach suszy. Retencja krajobrazowa funkcjonalnie wiąże się z retencją wód gruntowych i podziemnych, ponieważ powoduje głównie wzrost infiltracji i zasilania wód podziemnych, które – jeśli nie zostaną naruszone przez ich użytkowanie – bardzo sprawnie i trwale zasilają system wód powierzchniowych, przy czym zasilane to jest długotrwale stabilne, także w okresach posusznych! Skala tej retencji przekracza o rząd wielkości wszelką retencję w sztucznych obiektach. Jest to więc podstawowy mechanizm przeciwdziałania niedoborom wody w systemie wód powierzchniowych! Retencja glebowa zatrzymuje zasoby wodne w cyklu hydrologicznym opad-gleba-ewapotranspiracja, który jest niezależny od wód powierzchniowych, a stanowi podstawę funkcjonowania rolnictwa i leśnictwa w Polsce. Tylko ten rodzaj retencji może na szerszą skalę przeciwdziałać niedoborom wody w rolnictwie, ponieważ użycie w rolnictwie jakiegokolwiek innej wody wymagałoby masowych inwestycji infrastrukturalnych (systemów nawadniania), a poza tym powodowałoby wzrost presji poboru wód powierzchniowych i podziemnych w krytycznych okresach suszy.	nie uwzględniono	W rozdziale 3 uwzględniono zarówno retencję zbiornikową oraz jeziorną jak również potencjał retencyjny lasów, gleb oraz mokradł. Zestawianie retencji uzyskanej z potencjałem retencyjnym może wprowadzać w błąd, gdyż są to różne informacje. Ponadto zgodnie z Załoženiami przyjętymi przez Radę Ministrów głównym celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest zwiększenie retencji. Założony poziom wzrostu retencji wynosi 15% średniorocznego odpływu rocznego.

39	Klub Przyrodników	projekt PPNW	3. Aktualny stan retencji w Polsce	Rozdział wymaga uzupełnienia o opis, analizę i ocenę skali procesów powodujących utratę retencji!	częściowo uwzględniono	Analiza retencji w Polsce obejmuje analizy na poziomie regionu wodnego oraz obszaru dorzecza, nie zaś, jak jest postulowane w uwadze, analizy na poziomie lokalnym. Dokumentem dotyczącym analizy prac utrzymaniowych są plany utrzymania wód, które podlegają strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Natomiast kwestia urządzeń melioracyjnych o funkcji odwadniającej jest jasno zdefiniowana w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Wskazuje się potrzebę zmiany funkcji takich urządzeń na urządzenia nawadniające lub dwufunkcyjne. Wpływ urządzeń odwadniających został także uwzględniony w analizach w zakresie potrzeb wprowadzania działań z zakresu odtwarzania mokradeł.
40	Klub Przyrodników	projekt PPNW	3.1.1. Podział retencji ze względu na charakter gromadzenia wód str. 124	Poprawić i skorygować opis „retencji wód powierzchniowych”	częściowo uwzględniono	Opis oddziaływania poszczególnych działań z zakresu retencji zbiornikowej jest uwzględniony w Prognozie oddziaływania na środowiska. W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody fragment dotyczący znaczenia retencji jeziorowej i zbiornikowej został przeformułowany.
41	Klub Przyrodników	projekt PPNW	3.1.4. Podział retencji ze względu na cele szczegółowe zatrzymania wody str. 125	Skorygować opis „retencji poprzez renaturyzację”	uwzględniono	Przeformulowano zapisy dotyczące renaturyzacji na zgodny z treścią uwagi.
42	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	3.2. Retencja jeziorowa tabela 24	Liczba jezior podpiętrzonych w zlewni Narwi wynosi zdecydowanie więcej niż 1 (np. Rajgrodzkie, Płaskie, Górczyckie). Proszę o podanie precyzyjnej referencji do błędnych danych, które są cytowane w PPNW lub o weryfikację danych.	nie uwzględniono	Dane dotycząco liczby jezior podpiętrzonych pochodzą z Mapy podziału hydrograficznego Polski w skali 1:10 000, wersja 14 oraz Atlasu jezior Polski (aktualność danych 2016 r.).
43	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	3.3.1. Metoda oceny retencji wodnej w obszarach mokradłowych	Definicja mokradła jest niespójna i błędna. Mokradła nie zawsze są obniżeniem terenu (vide – torfowiska kopułowe). Stwierdzenie „mało ruchliwa woda” jest eufemizmem. Mokradło nie jest synonimem torfowiska. Torfowisko (dobrze zachowane) jest mokradłem, ale nie każde mokradło jest torfowiskiem.	uwzględniono	Zmieniono definicję mokradła na definicję z Konwencji o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, znanej jako Konwencji Ramsarskiej (ang. Ramsar Convention on Wetlands).
44	Polskie Towarzystwo Rybackie	projekt PPNW	3.4. Retencja w lasach	Czy nie byłoby warto uwzględnić w przypadku lasów nie tylko retencję, ale także transpirację roślin? W ciągu sezonu 1 ha lasu transpiruje bowiem od kilku do kilkudziesięciu m ³ wody, zależnie od charakteru samego lasu..	wyjaśniono	Przy oszacowaniu retencji w lasach, wykorzystane zostały dane przygotowane przez Europejską Agencję Środowiska. Europejska Agencja Środowiska przygotowała dane dla poszczególnych rodzajów lasów, uwzględniając zarówno wielkość intercepcji jak i transpiracji. Na tej podstawie oszacowane zostały wskaźniki wielkości zatrzymywania wody dla poszczególnych rodzajów lasów. Dane dotyczące intercepcji i transpiracji łącznie z danymi na temat opadów zostały uwzględnione w opracowaniu wartości zatrzymywania wody przez poszczególne rodzaje lasów. Dla prowadzonych analiz wykorzystano średnią sumę opadów atmosferycznych z wielolecia 1987-2019. W poszczególnych okresach bilansowych dane są zgodne z danymi wykorzystanymi w analizach dla określenia deficytu wód powierzchniowych. W projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody wykorzystano wszystkie dostępne dane oraz uwzględniono rolę lasów w ogólnym obiegu wody.
45	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	3.4. Retencja w lasach s. 147 tabela 31	Wielkość zatrzymania wody	uwzględniono	Dodano jednostkę miary.
46	Klub Przyrodników	projekt PPNW	3.4. Retencja w lasach str. 149	Poprawić nieprawdziwą informację o przyczynach wzrostu lesistości.	uwzględniono	Uzupełniono opis dotyczący przyczyn wzrostu lesistości o wskazane w uwadze powody na stronie 148 Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.

47	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	3.4. Retencja w lasach tab. 33, 34 i 35	Zastosowanie słów "pojemność" i „objętość” budzi wątpliwości.	uwzględniono	Ujednolicono stosowaną terminologię w odniesieniu do retencji w lasach.
48	WWF Polska	projekt PPNW	3.6 Retencja zbiornikowa	W tekście podano nieprawdziwe informacje na temat retencji zbiornikowej w zakresie ich skuteczności i oddziaływania na środowisko.	wyjaśniono	W żadnym rozdziale Programu przeciwdziałania niedoborowi wody nie wskazano, że retencja zbiornikowa jest "najlepszą formą retencji". W dokumencie nie oceniano poszczególnych typów retencji jako lepszych i gorszych. Tylko kompleksowe podejście do zwiększania retencji może zapewnić osiągnięcie celu 15% magazynowania średniorocznego odpływu z obszaru Polski. Aby osiągnąć zakładany cel programu, działania nietechniczne muszą zostać realizowane łącznie z działaniami technicznymi. Proporcja w osiągnięciu zakładanych efektów zgodnie z szacunkowymi wielkościami retencji dla poszczególnych działań wynosi 1,2 mld m ³ w wyniku realizacji budowli hydrotechnicznych, a blisko 4 mld m ³ z pozostałych kategorii działań.
49	WWF Polska	projekt PPNW	3.6 Retencja zbiornikowa	Powinno się ograniczać łączenie funkcji ochrony przeciwpowodziowej i retencyjnej	nie uwzględniono	Ustawa Prawo wodne z 2017 r (Dz. U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.) już w pierwszym artykule priorytetyzuje kierunki gospodarowania wodami, zwracając uwagę na kształtowanie zasobów wodnych zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Suche zbiorniki w bardzo ograniczonym stopniu pozwalają na retencjonowanie wody. Realizacja zbiorników o charakterze wielofunkcyjnym wpisuje się w politykę zrównoważonego rozwoju i racjonalnego gospodarowania wodami. Analiza możliwości spełniania przez zbiornik wielofunkcyjnej roli powinna być jednakże każdorazowo ocenienia na etapie opracowywania koncepcji realizacji inwestycji z uwzględnieniem poziomu zagrożenia powodzią oraz innych uwarunkowań lokalnych.
50	WWF Polska	projekt PPNW	3.6 Retencja zbiornikowa	W tekście dotyczącym łącznej objętości retencjonowanej wody w zbiornikach oraz w tabeli nr 38 podano różne jednostki. W pierwszym przypadku było to 358 148,12 mln m ³ , a w przypadku tabeli było to 358 148,11 tys. m ³ . Na wartości sumaryczne składały się podobnie błędnie co do jednostek podane wartości składowe. Jednak w samym PPSS pojemność użytkową zbiorników wyznaczono na 3,6 mld m ³ , co z kolei jest niespójne z poprzednimi wartościami.	uwzględniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody poprawiono omyłkę dotyczącą jednostki, w której przedstawiono retencję zbiornikową (mln m ³ zamieniono na tys. m ³). Dokonano ponownej analizy danych dotyczących retencji zbiornikowej. Kwestie zasobów wodnych oraz obszarów deficytowych w zasoby wód przedstawiono w rozdziale 2 Programu, oddzielnie dla wód powierzchniowych i podziemnych.
51	WWF Polska	projekt PPNW	3.6 Retencja zbiornikowa	W tabeli podano kilkakrotnie wartość retencji dla zbiornika Świnna-Poręba wskazując za każdym razem całkowitą pojemność zbiornika.	uwzględniono	Wielkość retencji dla zbiornika Świnna Poręba przedstawiono w jednym wierszu.
52	WWF Polska	projekt PPNW	3.6 Retencja zbiornikowa	Zadania pn. „Regulacja Srebrnego Potoku km 0+000 -12+167 miasto Elbląg gmina Milejewo, woj. warmińsko-mazurskie” nie można zaliczyć do działań zwiększających retencję.	nie uwzględniono	Informacja o realizacji działania dotyczącego regulacji Srebrnego Potoku została umieszczona w ramach podsumowania zrealizowanych działań wynikających z Planu przeciwdziałania skutkom suszy, które mają na celu między innymi zwiększyć retencję oraz wspierać przeciwdziałanie skutkom suszy. Zgonie z informacjami uzyskanymi od Inwestora wspomnianego zadania - Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie uzyskana retencja po realizacji tego zadania wynosi 137,1 tys. m ³ .
53	anonym	projekt PPNW	3.6. Retencja zbiornikowa	Retencja - zwłaszcza duża - powinna być działaniem międzyresortowym. Gospodarka wodna powinna realizować cele suszowo - powodziowe, żegluga - transportowe, przemysł - pozyskiwania wody na swoje cele, gospodarka komunalna, turystyka, energetyka... Każdy powinien realizować swoje interesy z poszanowaniem potrzeb innych (porozumienia!), ponosząc część kosztów - to teoretycznie jest zapisane w Prawie wodnym, ale de facto sprowadza się to do pobierania haraczu przez PGW WP od wszystkich innych.	wyjaśniono	Zadania Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie określa ustawa Prawo wodne. Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie jest odpowiedzialne między innymi za opracowanie dokumentów planistycznych w gospodarce wodnej, takich jak: plany gospodarowania wodami i ich aktualizacje, plany zarządzania ryzykiem powodziowymi ich aktualizacje, Plan przeciwdziałania skutkom suszy oraz szeregu innych, jak na przykład Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie współpracuje z Ministerstwem Infrastruktury przy opracowaniu Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych i jest odpowiedzialne za opracowanie Programu

						<p>ochrony wód morskich. Wymienione dokumenty planistyczne stanowią kluczowe elementy zarządzania zasobami wodnymi w Polsce. Drugim obszarem, w ramach którego działa Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie to kwestie wydawania zgód wodnoprawnych. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zajmuje się także kwestiami opłat za usługi wodne, które wynikają z Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), wprost odnoszącej się do zasady "zanieczyszczający płaci". Opłaty za wodę wynikają z obowiązujących przepisów prawnych. Nie wszystkie opłaty, które są pobierane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie są wykorzystywane przez tą instytucję na inwestycje w gospodarce wodnej. Opłaty za wprowadzanie ścieków do wód gruntowych, są przekazywane do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na cele związane z gospodarką ściekową w aglomeracjach. Środki, którymi dysponuje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie z tytułu opłat za usługi wodne są niewystarczające w zakresie ilości potrzeb inwestycyjnych prowadzonych przez ten podmiot, dlatego też działania są dofinansowywane z budżetu państwa i ze środków unijnych. Działania międzyresortowe są prowadzone między innymi poprzez ścisłą współpracę z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Duża część działań, która dedykowana jest obszarom użytkowanym rolniczo, a których investorem jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, będzie finansowana w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.</p> <p>Pobieranie opłat za usługi wodne jest zadaniem ustawowym, a środki finansowe przeznaczone są na dalsze działania związane z ochroną przeciwpowodziową, przeciwdziałaniem skutkom suszy czy poprawę jakości wód. Należy podkreślić, że działania renaturyzacyjne, które są prowadzone również przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, mają doprowadzić do osiągnięcia dobrego stanu wód, wymaganego przez Ramową Dyrektywę Wodną.</p>
54	Institut Maszyn Przepływowych Polskiej Akademii Nauk	projekt PPNW	3.6. Retencja zbiornikowa	Uwaga w sprawie dużej retencji jest zdecydowanie słuszna. Porozumienia współinwestorów powinny sprzyjać wieloaspektowej optymalizacji inwestycji	wyjaśniono	Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody nie ogranicza możliwości zawierania, przez zainteresowane podmioty, porozumień w zakresie użytkowania zbiorników retencyjnych.
55	Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A..	projekt PPNW	3.6. Retencja zbiornikowa	<p>Czy w przypadku dużej retencji sztucznej nie powinno się zmienić aktualnych instrukcji gospodarowania wodą, tak, aby ich pojemność w sposób bezinwestycyjny była efektywniej wykorzystywana w okresach ekstremalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyprzedzające opróżnianie zbiorników, - wykorzystanie zgromadzonej wody do podnoszenia przepływów niskich tzn. zgoda na większe wahania zwierciadła wody w zbiorniku, - dynamiczna rezerwa powodziowa pozwalająca na wyższe piętrzenie zbiornika (.uwzględniająca bieżące prognozy pogody). <p>Tyle że generalnie zbiornik pracuje w zakresie rezerwy p.pow tzn. pomiędzy NPP a MaxPP. Część użytkowa nie jest w żaden sposób używana.</p>	wyjaśniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody nie uwzględniono zmian instrukcji gospodarowania wodą jako typu działania, z uwagi na fakt, iż konsultowany dokument jest dokumentem na poziomie krajowym, natomiast zmiana instrukcji gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych wymaga analiz danych i uwarunkowań lokalnych, które w przypadku tego dokumentu nie są możliwe. Instrukcja gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, z punktu widzenia celu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, jakim jest zwiększenie retencji, nie przyniesie oczekiwanego efektu programu. Działanie polegające na weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych nie jest pominięte, jego rola i znaczenie są dostrzeżone w dokumentach z zakresu planowania i gospodarowania wodami. Program przeciwdziałania niedoborowi wody nie jest dokumentem, w którym to działanie powinno się znaleźć. Instrukcja gospodarowania wodą na zbiorniku jest ważnym elementem w gospodarowaniu wodami. Przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych to jedno z wielu działań zaproponowanych w Planie przeciwdziałania skutkom suszy.

56	Państwowa Rada Gospodarki Wodnej/Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy/Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	projekt PPNW	3.6. Retencja zbiornikowa	Pojemności zbiorników towielkościprojektowe. Solina czy Włocławek mają ponad 50 lat, a ichpojemność zncząco zmalaw w wyniku zamulania!	wyjaśniono	Wskazane w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody pojemności zbiorników wodnych zostały podane zgodnie z danymi udostępnionymi przez administratorów obiektów. Przeprowadzanie szczegółowych badań/pomiarów w zakresie aktualnej pojemności zbiorników wykracza poza zakres opracowania.
57	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	3.6. Retencja zbiornikowa str. 160 – 161 i str. 305	W dokumencie nie określono zasobów wodnych w skali kraju, a odniesiono do nich cel zwiększenia retencji do poziomu 15% średniego rocznego odpływu. Oszacowana wielkość aktualnej retencji sztucznej w wysokości 358 148,12 mln m ³ tj. 358,148 mld m ³ stanowi sześciokrotność rocznych zasobów wodnych w Polsce, co przekłada się na brak uzasadnienie budowania PPNW. Prawdopodobnie jednak jest to błąd szacowania wielkości sztucznej retencji. Zwraca się dodatkowo uwagę, że podana wielkość na stronie 160 jest tysiąckrotnie wyższa niż wielkość jaką sumuje Tabela 38 na stronie 161. Niezależnie od niespójności w jednostkach na str. 160-161 podane wielkości aktualnej sztucznej retencji zbiornikowej są nieprawdziwe i wskazują na rażąco niską jakość dokumentu. Wytlumaczenie, że jest to błąd redakcyjny lub błąd wynikający z przytoczonego źródła danych pod tabelą 38 nie może wchodzić w grę, bowiem aktualną całkowitą ilość wody retencionowaną w zbiornikach retencyjnych oszacowano już w Założeniach do PPNW, z którymi to dokument nie jest zgodny.	uwzględniono	W dokumencie poprawiono omyłkę dotyczącą jednostki, w której przedstawiono retencję zbiornikową (mln m ³ zamieniono na tys. m ³). Dokonano ponownej analizy danych dotyczących retencji zbiornikowej. Kwestie zasobów wodnych oraz obszarów deficytowych w zasoby wód przedstawiono w rozdziale 2 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody oddzielnie dla wód powierzchniowych i podziemnych.
58	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	3.6.1. Duża i mała retencja zbiornikowa	W pierwszym wersie strony podano wartość retencji na poziomie 358 148,12 mln m ³ (literalnie – 358 MLD m ³).	uwzględniono	Dokonano ponownej analizy danych, poprawiono wartość retencji zbiornikowej 4 599,11 mln m ³ .
59	anonim	projekt PPNW	3.6.2. Mikroretencja	Dlaczego w czsie konsultacji PPNW program "Moja Woda" się praktycznie skończył ?	wyjaśniono	Program "Moja Woda" jest jednym z ważnych programów kształtujących mikroretencję. Jego realizacja przynosi zamierzone efekty. Z informacji, które publikuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wynika, że program ma być kontynuowany do 2024 roku. Z uwagi na duże zainteresowanie uczestnictwem w Programie w 2021 r. nabór wniosków w bieżącym roku został już zakończony. Za kwestie realizacji tego programu - jego przedłużanie, wznawianie czy też finansowanie, odpowiada Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Za realizację Programu odpowiadają Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Z uwagi na powyższe, pytania związane z kontynuacją tego programu powinny być adresowane do Ministerstwa Klimatu i Środowiska lub Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
60	Polskie Stowarzyszenie "Dachy Zielone" (PSDZ)	projekt PPNW	3.6.2. Mikroretencja	Kontynuacja programu „Moja Woda”. Wprowadzenie na stałe do programu „Moja Woda” możliwości dofinansowania do budowy dachów zielonych. Dachy zielone powinny być wymienione w tym programie wprost, tak jak to było w edycji z roku 2021. Jak pokazuje przykład pierwszej edycji, jeśli dachy zielone nie są wymienione,	wyjaśniono	Niniejszy dokument nie może narzucać nowych obowiązków na podmioty zewnętrzne, takie jak Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zakres działań podlegających dofinansowaniu określa jednostka odpowiedzialna za finansowanie projektu.

				a pisze się tylko ogólnie o „elementach rozsączających”, wnioskujący nie wiedzą, że mogą się ubiegać o dofinansowanie na budowę dachów zielonych. Wnioskujemy również o wpisanie do program „Moja Woda” roślin i warstwy substratu jako tej, która obok drenażu bierze udział w retencjonowaniu wód opadowych. Obecnie dofinansowanie obejmuje wyłącznie drenaż.		W treści Programu przeciwdziałania niedoborowi wody wskazano okres na jaki zaplanowane jest udzielania dotacji z programu "Moja Woda". Zgodnie z obecnym planem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest to okres 2021-2024. Za koordynację działań w tym zakresie odpowiada Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Z uwagi na duże zainteresowanie społeczne oraz uzyskane efekty, w Programie przeciwdziałania niedoborowi Wody wskazano rekomendacje w zakresie kontynuowania po 2024 roku programu "Moja Woda" lub realizacji programu o zbliżonym zakresie
61	Stowarzyszenie Wykonawców Dachów Płaskich i Fasad DAFTA	projekt PPNW	3.6.2. Mikroretencja	Kontynuacja programu „Moja Woda”. Wprowadzenie na stałe do programu „Moja Woda” możliwości dofinansowania do budowy dachów zielonych. Dachy zielone powinny być wymienione w tym programie wprost, tak jak to było w edycji z roku 2021. Jak pokazuje przykład pierwszej edycji, jeśli dachy zielone nie są wymienione, a pisze się tylko ogólnie o „elementach rozsączających”, wnioskujący nie wiedzą, że mogą się ubiegać o dofinansowanie na budowę dachów zielonych. Wnioskujemy również o wpisanie do program „Moja Woda” roślin i warstwy substratu jako tej, która obok drenażu bierze udział w retencjonowaniu wód opadowych. Obecnie dofinansowanie obejmuje wyłącznie drenaż.	wyjaśniono	Niniejszy dokument nie może narzucać nowych obowiązków na podmioty zewnętrzne, takie jak Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zakres działań podlegających dofinansowaniu określa jednostka odpowiedzialna za finansowanie projektu. W treści Programu przeciwdziałania niedoborowi wody wskazano okres na jaki zaplanowane jest udzielania dotacji z programu "Moja Woda" zgodnie z obecnym planem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, czyli lata 2021-2024. Za koordynację działań w tym zakresie odpowiada Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Z uwagi na duże zainteresowanie społeczne oraz uzyskane efekty, w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody wskazano rekomendacje w zakresie kontynuowania po 2024 roku programu "Moja Woda" lub realizacji programu o zbliżonym zakresie.
62	portal tematyczny ZielonaInfrastruktura.pl	projekt PPNW	3.6.2. Mikroretencja	Brak informacji, czy program „Moja Woda” będzie kontynuowany.	uwzględniono	W treści Programu przeciwdziałania niedoborowi wody wskazano okres na jaki zaplanowane jest udzielania dotacji z programu "Moja Woda" zgodnie z obecnym planem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej są to lata 2021-2024. Za koordynację działań w tym zakresie odpowiada Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Z uwagi na duże zainteresowanie społeczne oraz uzyskane efekty, w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody wskazano rekomendacje w zakresie kontynuowania po 2024 roku realizacji programu "Moja Woda" lub realizacji programu o zbliżonym zakresie.
63	Polskie Stowarzyszenie Dachy Zielone	projekt PPNW	3.6.2. Mikroretencja 7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Moja Woda to bardzo wartościowy program, powinien być kontynuowany	uwzględniono	Program "Moja Woda" jest jednym z ważnych programów kształtujących mikroretencję. Jego realizacja przynosi zamierzone efekty. Z informacji, które publikuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wynika, że program ma być kontynuowany do 2024 roku. Z uwagi na duże zainteresowanie uczestnictwem w Programie w 2021 r. nabór wniosków w bieżącym roku został już zakończony. Za kwestie realizacji tego programu - jego przedłużanie, wznowianie czy też finansowanie, odpowiada Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Za realizację Programu odpowiadają Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Z uwagi na powyższe pytania związane z kontynuacją tego programu powinny być adresowane do Ministerstwa Klimatu i Środowiska lub Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jednocześnie informujemy, że rekomendacja kontynuacji po roku 2024 Programu "Moja Woda" lub programu o zbliżonej treści została uwzględniona w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody.
64	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	3.7. Analiza zapisów wojewódzkich programów małej retencji	Jako źródło danych do analizy WPMR uwzględniono jedynie Aneks Wojewódzkiego Programu Małej Retencji, 2008, przekazany przez pracownika z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. Istnieje także podstawowa wersja WPMR dla województwa łódzkiego, która powinna być uwzględniona w analizie	uwzględniono	Przedmiotowe analizy zostały uzupełnione o informacje z Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego.

65	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	projekt PPNW	3.7. Analiza zapisów wojewódzkich programów małej retencji, str. 174, Tabela 43. "Źródła danych dla analizy WPMR", Kolumna Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego.	Źródło danych: „Program odtwarzania retencji naturalnej i mikroretencji w zlewni rzeki Stobrawy”	uwzględniono	Inwestycje wskazane w "Programie odtwarzania retencji naturalnej i mikroretencji w zlewni rzeki Stobrawy" zostały uwzględnione i przeanalizowane zgodnie z przyjętym w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody podejściem przyjętym dla dokumentów planistycznych w gospodarce wodnej.
66	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	4. Analizy stanu retencji w wybranych 4 krajach UE - Francji, Hiszpanii, Niemczech, Czechach rys. 49	Opis rysunku wymaga uszczegółowienia. Co znaczy zapis Duże rzeki > 10 000 km ² ?	uwzględniono	Zmodyfikowano podpis pod rysunkiem.
67	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	4. Analizy stanu retencji w wybranych 4 krajach UE - Francji, Hiszpanii, Niemczech, Czechach rys. 50	Rysunek i jego opisy są niejasne. Przede wszystkim, słowo „tama” jest nieodpowiednie. Należy używać terminu „zapora”. Proszę o weryfikację tego w całym dokumencie. „Tama” jest uprawniona jedynie do „tamy bobrowej”. Czy na rysunku pokazano kolorem żółtym zasięgi zlewni i dorzeczy odciętych od migracji w wyniku budowy zapór?	uwzględniono	Uzupełniono opis rysunku oraz zamieniono wyraz "tama" na "zapora"
68	Ministerstwo Klimatu i Środowiska Departament Odnawialnych Źródeł Energii	projekt PPNW	4.1. Analiza stanu retencji w wybranych 4 krajach UE - Francji, Hiszpanii, Niemczech, Czechach. 7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	w nawiązaniu do pisma nr BM-ZA.0310.10.2021.ŁL dotyczącego zgłaszania uwag/opinii do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW) przekazuję opinię Departamentu Odnawialnych Źródeł Energii w zakresie hydroenergetyki. Zauważenia wymaga, że dokument nie porusza szczegółowo tematu energetyki wodnej w Polsce, niemniej jednak przedstawia syntetyczną charakterystykę technologii i branży w rozdziale 4.1. pt.„Analizy stanu retencji w wybranych 4 krajach UE - Francji, Hiszpanii, Niemczech, Czechach”. Na stronach 135-136 autorzy krótko opisują stan europejskiej hydroenergetyki, rozpoczynając od stwierdzenia, iż „produkcja energii wodnej prowadzi do zmian w naturalnych obiegach wody w rzekach i jeziorach, zwiększa erozję i sedymentację w korytach rzek oraz powoduje znaczne zmiany w ekosystemach nadbrzeżnych”. Nie różnicując wpływu instalacji hydroenergetycznych na środowisko (choćby przez skalę działalności czy wykorzystanie istniejących i korzystnych ze względów retencyjnych budowli), autorzy zauważają, że „większość elektrowni wodnych [w Europie] to małe elektrownie wodne”. Następnie przechodzą do dalszego opisu negatywnego wpływu hydroenergetyki na środowisko zauważając, iż „zapory stanowią przeszkodę dla przemieszczania się gatunków wodnych i w połączeniu z produkcją energii wodnej niosą ze sobą ryzyko porwania ryb do wlotów turbin. Zmieniają reżim przepływu w rzece i strukturę siedliska strefy brzegowej zbiornika. Na transport osadów w rzece wpływa retencja w zbiornikach, co może prowadzić do erozji oraz zmiany struktury i stanu koryta i brzegów dolnych odcinków rzeki”. W dokumencie dodatkowo podkreślono ograniczoną rolę zbiorników utworzonych zaporami dla przeciwdziałania powodziom pisząc, że „optymalne zarządzanie poziomem wody w zbiornikach dla hydroenergetyki nie może być takie samo, jak w przypadku ograniczania powodzi, dlatego nie zawsze spełniają one rolę znaczącego środka przeciwpowodziowego”. W dalszej części dokumentu, w rozdziale 7. „Wykaz działań służących	nie uwzględniono	Zagadnienia z zakresu produkcji energii ze źródeł odnawialnych, w tym w szczególności kwestie związane z energetyką wodną wykraczają poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Hydroenergetyka sama w sobie nie powoduje zwiększania retencji, a tym samym nie przyczynia się do realizacji głównego celu dokumentu. Zwiększenie retencji może (ale nie musi) stanowić element towarzyszący inwestycjom hydroenergetycznym. Jednocześnie rozwój retencji (poprzez realizację obiektów hydrotechnicznych piętrzących wodę) umożliwia rozwój hydroenergetyki. Szczegółowa analiza możliwości energetycznego wykorzystania istniejących i powstających urządzeń piętrzących leży poza zakresem dokumentu.

				zwiększeniu retencji wód” podkreślono wagę renaturyzacji rzek, w tym likwidację urządzeń wodnych, pozostawiając jednak możliwość realizacji inwestycji budowlanych i remontowych dla retencji wody w ramach planów inwestycyjnych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PGW WP) lub zapisanych w Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju, czy Planie przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy. To m.in.: budowa jazów, zastawek, innych obiektów hydrotechnicznych poprawiających retencję korytowa.		
69	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	4.1. Analizy stanu retencji w wybranych 4 krajach UE - Francji, Hiszpanii, Niemczech, Czechach s. 195 tabela 46 “zastosowanie”	Zainteresowania oraz powodzie	uwzględniono	Przeformułowano wskazany fragment.
70	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	4.1. Analizy stanu retencji w wybranych 4 krajach UE - Francji, Hiszpanii, Niemczech, Czechach s. 197	Opracowano złożony bezwymiarowy wskaźnik retencji wody (WRI) - do oceny zdolności krajobrazu do zatrzymywania wody	częściowo uwzględniono	Metodologia wyliczenia WRI jest dostępna w materiałach bazowych. Sam wskaźnik WRI nie był obliczany dla wskazanych krajów w ramach projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody i stanowi tylko przywołanie wyników analiz na poziomie europejskim. Uzupełniono przypis z odwołaniem do literatury.
71	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	4.1. Analizy stanu retencji w wybranych 4 krajach UE - Francji, Hiszpanii, Niemczech, Czechach s. 190	We Francji wyznaczonych jest 692 silnie zmienionych części wód wodnych (SZCW) i 181 sztucznych części wód (SCW), na wszystkich obszarach dorzeczach	uwzględniono	Przeformułowano fragment tekstu zgodnie z uwagą.
72	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	4.1. Analizy stanu retencji w wybranych 4 krajach UE - Francji, Hiszpanii, Niemczech, Czechach. s. 192	Międzynarodowa Komisja ds. wielkich zapór (ICOLD) posiada w rejestrze około 311 niemieckich zapór, które spełniają kryteria wielkich zapór	uwzględniono	Uzupełniono opis o kryteria definiujące pojęcie "wielka zapora" według Międzynarodowej Komisji Wielkich Zapór.
73	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	4.1. Analizy stanu retencji w wybranych 4 krajach UE - Francji, Hiszpanii, Niemczech, Czechach. s. 184	Zgodnie z dostępnymi danymi, w Europie52 zlokalizowanych jest 21 387 hydroelektrowni, do budowy planowane jest ponadto 8 507 nowych obiektów a 278 jest już w budowie.	uwzględniono	Sformatowano przypis dolny.
74	Starostwo Powiatowe w Pleszewie	projekt PPNW	5.2.1. Prawo krajowe - instrumenty prawne	W Prawie wodnym oraz rozporządzeniach nie został szczegółowo uregulowany sposób udzielania pozwolenia na pobór wód.	wyjaśniono	Podkreślić należy, iż tematyka dotycząca regulacji prawnych w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych wykracza poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, którego celem jest wprowadzanie działań zwiększających retencję wód. Zapisy Programu, planowanego do przyjęcia w formie uchwały rady Ministrów, nie mogą naruszać przepisów zamieszczonych w aktach wyższego rzędu to jest - przepisów ustawy Prawo wodne. Prosimy o zwrócenie uwagi, że w uzasadnionych przypadkach prowadzone są kontrole gospodarowania wodami, obejmujące między innymi

						korzystanie z wód, które mają służyć również likwidacji bezprawnego korzystania z wód.
75	Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim	projekt PPNW	5.2.1. Prawo krajowe – instrumenty prawne	Nie stosowanie w praktyce zasad prawa wodnego przez Wody Polskie. Gospodarowanie wodami powinno być poprzedzone uregulowaniem praw właścicielskich w stosunku do publicznych wód płynących stanowiących własność Skarbu Państwa.	nie uwzględniono	Uwaga nie dotyczy Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Regulacje prawne w zakresie praw właścicielskich w stosunku do wód płynących nie są przedmiotem konsultowanego projektu dokumentu.
76	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	5.2.3. Programy i strategie krajowe – powiązania	Wśród analizowanych dokumentów nie wspomniano o Krajowym Programie Renaturyzacji Wód Powierzchniowych	uwzględniono	Uzupełniono dokument o analizę Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
77	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	6. Analiza potrzeb w zakresie dostępności zasobów wodnych	W opracowaniu pominięto całkowicie potrzeby wodne ekosystemów.	wyjaśniono	Zakres analizowanych potrzeb dotyczących zasobów wodnych w rozdziale 6 projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody (Analiza potrzeb w zakresie dostępności zasobów wodnych), jest zgodny z założeniami dotyczącymi zawartości poszczególnych rozdziałów dokumentu, w tym przypadku uwzględnia obecne zużycie zasobów wody w podziale na zużycie przez gospodarstwa domowe oraz gospodarkę (z wyszczególnieniem zużycia przez poszczególne sektory i gałęzie gospodarki). Potrzeby wodne ekosystemów wodnych oraz ekosystemów zależnych od wód zostały uwzględnione w innych częściach projektu dokumentu, między innymi w rozdziale dotyczącym szacowania zasobów wodnych oraz określania deficytów (rozdział 2.1 i 2.2), co z kolei ma przełożenie na zaplanowane działania zwiększające retencję wód, również poprzez priorytetyzację realizacji działań wpływających na zwiększenie dostępności zasobów wodnych, w tym dla ekosystemów. Dodatkowo wykonana Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu uwzględnia ocenę wpływu planowanych w dokumencie działań na stan ekosystemów wodnych i od wód zależnych.
78	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	6.1. Analiza obecnych i przyszłych potrzeb w zakresie zasobów wodnych s. 228 - 235	Z jednej strony podział na dorzecza wydaje się być naturalnym, z drugiej dość oczywistym wydaje się być, że największe dorzecze z największą liczbą ludności na jej terenie charakteryzuje się największym zużyciem	wyjaśniono	Układ przedstawianych informacji oraz charakter dokumentu wymaga dokonania tego typu podsumowań uzyskanych wyników analiz. Należy zwrócić uwagę, że wielkość zużycia wody przedstawiono również w odniesieniu do zużycia na jednego mieszkańca, co zaprezentowano w Tabeli 48 projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. W tym ujęciu obszar dorzecza Wisły plasuje się na drugim miejscu w kraju.
79	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	projekt PPNW	6.1.1. Aktualne zużycie wody – podejście metodyczne	W części 6.1.1. Aktualne zużycie wody – podejście metodyczne treść informacji zawartej na str. 225 dotyczącej zużycia wody przez sektory gospodarki narodowej w odniesieniu do zużycia wody przez rolnictwo i leśnictwo oraz akwakulturę jest niejasna i wymaga poprawy i wyjaśnienia: „• zużycie wody przez rolnictwo i leśnictwo - woda zużyta jest tożsama z wodą pobraną do napełniania i uzupełniania stawów rybnych; Zużycie wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa obejmowało do 2018 r. wodę zużyta do nawadniania użytków rolnych i leśnych oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. Od 2019 r. - woda zużyta do napełniania i uzupełniania stawów rybnych.” Dodatkowo zwracam uwagę, iż istnieją dwa rodzaje obiektów stawowych cechujących się różnym rodzajem poboru wód, z których jeden charakteryzuje się natychmiastowym zwrotem pobranej wody. Według ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne są to obiekty chowu lub hodowli ryb, przepływowe, charakteryzujące się poborem zwrotnym. Informacja, iż woda nie jest używana w obiektach	wyjaśniono	W projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody w rozdziale 6.1.1. wyjaśniono opisywaną sytuację- taki stan spowodowany jest ograniczoną dostępnością informacji dla obszaru kraju o zużyciu wody przez rolnictwo. Wskazano, że dla przedstawienia zapotrzebowania na wodę obecnie i w przyszłości posłużono się wszystkimi danymi dostępnymi w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS), przedstawiającymi zużycie wody na cele gospodarki narodowej i ludności, w podziale na główne grupy użytkowania (sektory działalności). Niestety zakres danych statystycznych jest ograniczony, dlatego przyjęto pewne założenia, umożliwiające opracowanie wyników, w sytuacji ograniczonej dostępności informacji wejściowych. Przedmiotowe ograniczenia objawiają się między innymi brakiem informacji z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego na temat zużycia wody na cele uprawy oraz chowu i hodowli zwierząt. Zgodnie z definicją według Banku Danych Lokalnych do 2018 roku. (Opis pojęcia, który obowiązywał do: 31.01.2020):

				stawowych, nie znalazło odzwierciedlenia w opracowaniu. Niezbędne uzupełnienie.		<p>- Zużycie wody na cele rolnictwa i leśnictwa – woda zużyta jest tożsama z wodą pobraną do nawodnień użytków rolnych i leśnych oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych; Zgodnie z definicją według Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego od 2019 roku. (Opis pojęcia, który obowiązuje od: 01.02.2020):</p> <p>- Zużycie wody na cele rolnictwa i leśnictwa – woda zużyta jest tożsama z wodą pobraną do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. W związku z powyższym, dla przyjęcia najlepszego rozwiązania, to jest wyboru metody przedstawienia informacji o zużyciu wody w Polsce, dokonano dodatkowe analizy dostępnych informacji, polegające na sprawdzeniu zmian wartości opisywanej cechy w latach 1998-2019 w układzie województw. Uzyskane wyniki wskazują na znaczną zmienność wartości opisywanej cechy między latami (w obu kierunkach zmian) i różne kierunki zmian w tych samych latach w poszczególnych województwach (spadek kontra wzrost zużycia wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa), jak również na niewielką zmianę wartości między rokiem 2018 i 2019 (w zdecydowanej większości województw), gdzie od 2019 roku nastąpiła opisywana zmiana metodyczna. Wynika z tego, że pobór wód na potrzeby gospodarki stawowej stanowi większość wód pobieranych przez sektor rolnictwa. Dlatego w realizowanych obliczeniach i przyjętym podejściu metodycznym, zdecydowano się na zastosowanie wartości dot. zużycia wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa w 2019 roku mimo zmian metodycznych w przedstawianiu danych statystycznych. Uznano, iż przyjęcie innego zastępczego rozwiązania (np. szacowania wartości w 2019 roku według analizy trendów) spowodowałoby prowadzenie analiz dla tego sektora na danych obliczonych w inny sposób, niż dla pozostałych sektorów. Zestawianie i porównywanie wartości ogólnego zużycia wody przez gospodarkę narodową i ludność z wartościami składowymi tego zużycia określonymi w różny sposób, byłoby większym błędem, aniżeli przyjęcie zastosowanego podejścia. Jednocześnie wyjaśniamy, że stosowana w tym rozdziale terminologia została zachowana zgodnie z nazwami analizowanych cech z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, ze względu na konieczność zachowania zgodności z danymi źródłowymi, co jednak zostało wyjaśnione w opisie zastosowanego podejścia metodycznego.</p>
80	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	projekt PPNW	6.1.1. Aktualne zużycie wody – podejście metodyczne	Na stronie 226 określając udział poborów wód powierzchniowych i poborów wód podziemnych w całkowitej wartości poborów dla poszczególnych sektorów i gałęzi gospodarki, w następujących tabelach uwzględniono jedynie zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia, przemysł i akwakulturę: Tabela 47. Udział wód powierzchniowych (POW) i podziemnych (PODZ) w poborach na poszczególne cele w regionach wodnych i obszarach dorzeczy wg Bazy danych o presjach antropogenicznych; Powyższe wymaga szerszego uzasadnienia i wyjaśnienia dlaczego uwzględnia się jedynie akwakulturę, podczas gdy cel określono jako zużycie wody przez rolnictwo i leśnictwo.	wyjaśniono	W projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody w rozdziale 6.1.1. wyjaśniono opisywaną sytuację- taki stan spowodowany jest ograniczoną dostępnością informacji dla obszaru kraju o zużyciu wody przez rolnictwo. Wskazano, że dla przedstawienia zapotrzebowania na wodę obecnie i w przyszłości posłużono się wszystkimi danymi dostępnymi w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS), przedstawiającymi zużycie wody na cele gospodarki narodowej i ludności, w podziale na główne grupy użytkowania (sektory działalności). Niestety zakres danych statystycznych jest ograniczony, dlatego przyjęto pewne założenia, umożliwiające opracowanie wyników, w sytuacji ograniczonej dostępności informacji wejściowych. Przedmiotowe ograniczenia objawiają się m.in. brakiem informacji z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego na temat zużycia wody na cele uprawy oraz chowu i hodowli zwierząt. Zgodnie z definicją według Banku Danych Lokalnych do 2018 roku. (Opis pojęcia, który obowiązywał do: 31.01.2020):

						<p>- Zużycie wody na cele rolnictwa i leśnictwa – woda zużyta jest tożsama z wodą pobraną do nawodnień użytków rolnych i leśnych oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych; Zgodnie z definicją według Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego od 2019 roku. (Opis pojęcia, który obowiązuje od: 01.02.2020):</p> <p>- Zużycie wody na cele rolnictwa i leśnictwa – woda zużyta jest tożsama z wodą pobraną do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. W związku z powyższym, dla przyjęcia najlepszego rozwiązania, to jest wyboru metody przedstawienia informacji o zużyciu wody w Polsce, dokonano dodatkowe analizy dostępnych informacji, polegające na sprawdzeniu zmian wartości opisywanej cechy w latach 1998-2019 w układzie województw. Uzyskane wyniki wskazują na znaczną zmienność wartości opisywanej cechy między latami (w obu kierunkach zmian) i różne kierunki zmian w tych samych latach w poszczególnych województwach (spadek kontra wzrost zużycia wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa), jak również na niewielką zmianę wartości między rokiem 2018 i 2019 (w zdecydowanej większości województw), gdzie od 2019 roku nastąpiła opisywana zmiana metodyczna. Wynika z tego, że pobór wód na potrzeby gospodarki stawowej stanowi większość wód pobieranych przez sektor rolnictwa. Dlatego w realizowanych obliczeniach i przyjętym podejściu metodycznym, zdecydowano się na zastosowanie wartości dot. zużycia wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa w 2019 roku mimo zmian metodycznych w przedstawianiu danych statystycznych. Uznano, iż przyjęcie innego zastępczego rozwiązania (np. szacowania wartości w 2019 roku według analizy trendów) spowodowałoby prowadzenie analiz dla tego sektora na danych obliczonych w inny sposób, niż dla pozostałych sektorów. Zestawianie i porównywanie wartości ogólnego zużycia wody przez gospodarkę narodową i ludność z wartościami składowymi tego zużycia określonymi w różny sposób, byłoby większym błędem, aniżeli przyjęcie zastosowanego podejścia. Jednocześnie wyjaśniamy, że stosowana w tym rozdziale terminologia została zachowana zgodnie z nazwami analizowanych cech z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, ze względu na konieczność zachowania zgodności z danymi źródłowymi, co jednak zostało wyjaśnione w opisie zastosowanego podejścia metodycznego.</p>
81	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	projekt PPNW	6.1.2. Aktualne zużycie wody – wyniki analiz	<p>W części 6.1.2. Aktualne zużycie wody – wyniki analiz zawarto sformułowanie „zużycie wody przez rolnictwo i leśnictwo (akwakultura)” – str. 228, które uznaję za niezrozumiałe i wymagające wyjaśnienia czy dane dotyczą rolnictwa i leśnictwa czy tylko akwakultury. Informacja zawarta na str. 234: „Aktualne zużycie wody przez sektor rolnictwa i leśnictwa (akwakultura) w 2019 r. (rys. 62) wyniosło 847,407 mln m³, w tym 99,7% stanowiło zużycie wód powierzchniowych, a 0,3% zużycie wód podziemnych. Zużycie wód na ten cel stanowiło w 2019 r. ok. 10% całkowitego zużycia wody.”, wymaga również rozszerzenia, zwłaszcza, iż ogromna większość działań w opracowaniu dotyczy rolnictwa i leśnictwa, a nie akwakultury.</p>	wyjaśniono	<p>W projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody w rozdziale 6.1.1. wyjaśniono opisywaną sytuację- taki stan spowodowany jest ograniczoną dostępnością informacji dla obszaru kraju o zużyciu wody przez rolnictwo. Wskazano, że dla przedstawienia zapotrzebowania na wodę obecnie i w przyszłości posłużono się wszystkimi danymi dostępnymi w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL GUS), przedstawiającymi zużycie wody na cele gospodarki narodowej i ludności, w podziale na główne grupy użytkowania (sektory działalności). Niestety zakres danych statystycznych jest ograniczony, dlatego przyjęto pewne założenia, umożliwiające opracowanie wyników, w sytuacji ograniczonej dostępności informacji wejściowych. Przedmiotowe ograniczenia objawiają się m.in. brakiem informacji z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego na temat zużycia wody na cele uprawy oraz chowu i hodowli zwierząt. Zgodnie z definicją według Banku Danych Lokalnych do 2018 roku. (Opis pojęcia, który obowiązywał do: 31.01.2020):</p>

						<p>- Zużycie wody na cele rolnictwa i leśnictwa – woda zużyta jest tożsama z wodą pobraną do nawodnień użytków rolnych i leśnych oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych; Zgodnie z definicją według Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego od 2019 roku. (Opis pojęcia, który obowiązuje od: 01.02.2020):</p> <p>- Zużycie wody na cele rolnictwa i leśnictwa – woda zużyta jest tożsama z wodą pobraną do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. W związku z powyższym, dla przyjęcia najlepszego rozwiązania, to jest wyboru metody przedstawienia informacji o zużyciu wody w Polsce, dokonano dodatkowe analizy dostępnych informacji, polegające na sprawdzeniu zmian wartości opisywanej cechy w latach 1998-2019 w układzie województw. Uzyskane wyniki wskazują na znaczną zmienność wartości opisywanej cechy między latami (w obu kierunkach zmian) i różne kierunki zmian w tych samych latach w poszczególnych województwach (spadek kontra wzrost zużycia wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa), jak również na niewielką zmianę wartości między rokiem 2018 i 2019 (w zdecydowanej większości województw), gdzie od 2019 roku nastąpiła opisywana zmiana metodyczna. Wynika z tego, że pobór wód na potrzeby gospodarki stawowej stanowi większość wód pobieranych przez sektor rolnictwa. Dlatego w realizowanych obliczeniach i przyjętym podejściu metodycznym, zdecydowano się na zastosowanie wartości dot. zużycia wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa w 2019 roku mimo zmian metodycznych w przedstawianiu danych statystycznych. Uznano, iż przyjęcie innego zastępczego rozwiązania (np. szacowania wartości w 2019 roku według analizy trendów) spowodowałoby prowadzenie analiz dla tego sektora na danych obliczonych w inny sposób, niż dla pozostałych sektorów. Zestawianie i porównywanie wartości ogólnego zużycia wody przez gospodarkę narodową i ludność z wartościami składowymi tego zużycia określonymi w różny sposób, byłoby większym błędem, aniżeli przyjęcie zastosowanego podejścia. Jednocześnie wyjaśniamy, że stosowana w tym rozdziale terminologia została zachowana zgodnie z nazwami analizowanych cech z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, ze względu na konieczność zachowania zgodności z danymi źródłowymi, co jednak zostało wyjaśnione w opisie zastosowanego podejścia metodycznego.</p>
82	portal tematyczny ZielonaInfrastruktura.pl	projekt PPNW	6.2 Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych 7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Punkt: Typ 14. Realizacja MPA oraz inne działania mające na celu zwiększenie retencji w miastach (m.in. błękitno-zielona infrastruktura, retencja wód opadowych i zwiększanie udziału	W propozycji programu nie został w wystarczająco znaczący sposób ujęty aspekt opóźniania odpływu wody opadowej do kanalizacji i odciążania kanalizacji w czasie deszczy nawalnych i możliwości wykorzystania w tym celu dachów zielonych jako narzędzia pozwalającego na przeciwdziałanie tzw. błyskawicznym powodziom miejskim.	uwzględniono	Z Zaproponowany zapis został uwzględniony w treści projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.

			powierzchni biologicznie czynnej).			
83	redakcja@zielonainfrastruktura.pl portal tematyczny ZielonaInfrastruktura.pl	projekt PPNW	6.2 Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych 7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Punkt: Typ 14. Realizacja MPA oraz inne działania mające na celu zwiększenie retencji w miastach (m.in. błękitno-zielona infrastruktura, retencja wód opadowych i zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnej).	W katalogu rozwiązań z zakresu niebiesko-zielonej infrastruktury nie zostały ujęte zielone torowiska, które są bardzo efektywnymi rozwiązaniami, jeśli chodzi o miejscową retencję. Torowiska to duże obszary w miastach, gdzie można zastąpić beton powierzchniami zazielenionymi (zamienić "szare na zielone").	uwzględniono	Zielone torowiska zostały uwzględnione w katalogu rozwiązań z zakresu niebiesko-zielonej infrastruktury.
84	Polskie Stowarzyszenie "Dachy Zielone" (PSDZ)	projekt PPNW	6.2 Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych 7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Punkt: Typ 14. Realizacja MPA oraz inne działania mające na celu zwiększenie retencji w miastach (m.in. błękitno-zielona infrastruktura, retencja wód opadowych i zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnej).	W propozycji programu nie został w wystarczająco znaczący sposób ujęty aspekt opóźniania odpływu wody opadowej do kanalizacji i odciążania kanalizacji w czasie deszczy nawalnych i możliwości wykorzystania w tym celu dachów zielonych jako narzędzia pozwalającego na przeciwdziałanie tzw. błyskawicznym powodziom miejskim.	uwzględniono	Zdanie dotyczące roli dachów zielonych w zwiększaniu retencji wód na terenach zurbanizowanych oraz opóźnianiu spływu wody opadowej do kanalizacji zostało uwzględnione w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
85	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa -Państwowy Instytut Badawczy w Puławach	projekt PPNW	6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych	5. Brak analizy efektów przystosowywania się rolnictwa do zmieniającego się klimatu, zwłaszcza przechodzenia rolników na uprawy nawadniane, co sugeruje np. Prof. Kozyra (http://iung.pl/wp-content/uploads/2020/03/kozyra.pdf).	uwzględniono	W analizach dotyczących przyszłych potrzeb w zakresie dostępności zasobów wodnych uwzględniono prognozę zużycia wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa przy scenariuszu wzrostu zapotrzebowania na potrzeby nawadniania w rolnictwie.
86	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Państwowy Instytut Badawczy	projekt PPNW	6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych	7. Potrzebna jest nawet szacunkowa symulacja perspektywnego rozwoju nawodnień rolniczych w kraju, w zakresie zwiększania poboru wód podziemnych, który może bardzo znacząco rzutować na ogólny bilans zasobów wodnych. Należy wycofać stwierdzenie na str. 245• zużycie wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa nie stanowi znaczącego udziału w całkowitym zapotrzebowaniu na wodę"	uwzględniono	Zweryfikowano podejście w zakresie perspektywnego zapotrzebowania na wodę w rolnictwie, w tym w zakresie nawodnień, z wykorzystaniem scenariuszy rozwoju oraz prognozowanych zmian w zakresie rozkładu opadów atmosferycznych w analizowanych perspektywach czasowych.

87	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	projekt PPNW	6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych	W programie nie zwrócono uwagi na podniesienie precyzji nawadniania upraw w celu zwiększenia produktywności wody. W całym opracowaniu słowo nawadnianie powtórzono 3 razy zawsze w odniesieniu się do sytuacji dotyczącej zagranicy.	uwzględniono	Zweryfikowano podejście w zakresie perspektywicznego zapotrzebowania na wodę w rolnictwie, w tym w zakresie nawodnień, z wykorzystaniem scenariuszy rozwoju oraz prognozowanych zmian w zakresie rozkładu opadów atmosferycznych w analizowanych perspektywach czasowych.
88	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	projekt PPNW	6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych	Szacunki użycia wody przez rolnictwo są znacznie zaniżone (strona 245).	uwzględniono	Zweryfikowano podejście w zakresie perspektywicznego zapotrzebowania na wodę w rolnictwie, w tym w zakresie nawodnień, z wykorzystaniem scenariuszy rozwoju oraz prognozowanych zmian w zakresie rozkładu opadów atmosferycznych w analizowanych perspektywach czasowych.
89	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemśle „Orgmasz”	projekt PPNW	6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych s. 246	Zgodnie z przyjętymi założeniami, zapotrzebowanie na wodę w rolnictwie w przyszłości wzrośnie do 111 % zapotrzebowania z roku 2019.	uwzględniono	Dodana została informacja o roku, w odniesieniu do którego wskazano zmianę.
90	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemśle „Orgmasz”	projekt PPNW	6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych s. 246	Zużycie wody na potrzeby przemysłu stanowi znaczący udział w całkowitym zużyciu wody w kraju (71,4 proc.) i w konsekwencji będzie miało kluczowe znaczenie dla globalnego zapotrzebowania na wodę.	uwzględniono	Zmieniono "globalny" na "całkowity".
91	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemśle „Orgmasz”	projekt PPNW	6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych s. 239 – 241 podrozdział Struktura rynku energetycznego	tu nastąpiło pomieszanie pojęć. Podrozdział w swojej treści traktuje o elektroenergetyce i dużym udziale węgla. Jednocześnie wykres i tabela z Zał2 do PEP2040 przedstawiają produkcję oraz zużycie energii finalnej. W tą wchodzi też np zużycie energii na potrzeby transportowe. A przecież zużycie ropy naftowej do napędu pojazdów nie wpływa na zużycie wody	nie uwzględniono	W podrozdziale wskazuje się na zmniejszające się wykorzystanie węgla jako źródła energii (i w konsekwencji ograniczenie zużycia wody w elektrowniach węglowych). Dane zarówno z wykresu jak i tabeli to potwierdzają. Fakt, że wykres i tabela przedstawiają również informację o zużyciu energii z innych paliw nie wpływa na tę podstawową tezę i jest jedynie tłem obrazującym ograniczenie udziału węgla na tle całościowego zużycia i produkcji energii.
92	Stowarzyszenie Wykonawców Dachów Płaskich i Fasad DAFTA	projekt PPNW	6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych 7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Typ 14. Realizacja MPA oraz inne działania mające na celu zwiększenie retencji w miastach (m.in. błękitno-zielona infrastruktura, retencja wód opadowych i zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnej).	W propozycji programu nie został w wystarczająco znaczący sposób ujęty aspekt opóźniania odpływu wody opadowej do kanalizacji i odciążania kanalizacji w czasie deszczy nawalnych i możliwości wykorzystania w tym celu dachów zielonych jako narzędzia pozwalającego na przeciwdziałanie tzw. błyskawicznym powodziom miejskim.	uwzględniono	Zdanie dotyczące roli dachów zielonych w zwiększaniu retencji wód na terenach zurbanizowanych oraz opóźnianiu spływu wody opadowej do kanalizacji zostało dodane do treści Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.

93	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	projekt PPNW	6.2. Przyszłe potrzeby w zakresie dostępności zasobów wodnych, s. 237-238	Wzrost liczby ludności powoduje wzrost zapotrzebowanie na wodę w sposób bezpośredni i pośredni (s. 237). Według prognozy GUS, po roku 2030 spadek liczby ludności zacznie przyspieszać i w roku 2050 będzie żyło w Polsce niecałe 34 mln ludzi, zmniejszając liczbę ludności o około 10% (Rysunek 64). (str. 238)	częściowo uwzględniono	Informacje nie są niespójne ponieważ na stronie 233 wskazano jedynie jakie jest kierunek związku pomiędzy liczbą ludności, a zapotrzebowaniem na wodę - wskazano, że występuje związek dodatni - wzrost ludności powoduje wzrost zapotrzebowania na wodę (pośrednio i bezpośrednio). Tym niemniej, aby nie budziło to podobnych wątpliwości zamieniono fragment na stronie 233 w następujący sposób: "Spadek liczby ludności powoduje spadek zapotrzebowania na wodę w sposób bezpośredni, jak i pośredni. Bezpośrednio, poprzez spadek popytu na wodę w gospodarstwach domowych. Pośrednio, poprzez spadek popytu na dobra i usługi, a w konsekwencji spadek produkcji."
94	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	projekt PPNW	7. Wykaz działań służących zwiększeniu retencji wód 7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Zgodnie z Załoženiami do PPNW działania podzielono na 14 typów Doprecyzowanie czy program przewiduje przeciwdziałanie zanieczyszczeniu zbiorników wodnych i rzek	wyjaśniono	Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu zbiorników wodnych i rzek wykracza poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Podkreślić jednak należy, iż efekt części działań - renaturyzacji, przeciwdziałaniu erozji wodnej, tworzeniu zadrzewień śródpolnych i nadwodnych niezależnie od poprawy retencji przyniesie efekt w postaci ograniczenia zanieczyszczenia wód. Kwestiom jakości wód i przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom są poświęcone inne dokumenty planistyczne między innymi Plan gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu.
95	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W tabeli 55. Powiązanie typów działań z dokumentami planistycznymi, na stronie 253 zamieszczono informację dotyczącą działania 7. Nie uzupełniono części tabeli dotyczącej zakresu działania dla realizacji i odtwarzania stawów hodowlanych. Niezbędne uzupełnienie.	uwzględniono	Tabela została uzupełniona o zapis analogiczny jak nazwa typu działania - budowa i odtwarzanie stawów hodowlanych.
96	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Opisując działanie nr 7: Realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych (str. 278 -279) nie zawarto informacji dotyczących wielkości retencji którą osiągamy dzięki stawom rybnym. Ponadto w projekcie zawarto informację: „Stawy hodowlane stanowią także potencjalne źródło presji na stan ekologiczny wód, w związku ze zrzucaniem wód bogatych w związku azotu i fosforu. Tego typu działalność stanowi presję na wody podziemne, gdyż powoduje ich zanieczyszczenie poprzez infiltrację wód przez cały okres napełnienia stawu.” Jest to dosyć zaskakująca informacja. Autorzy nie mogą się zdecydować, czy woda „bogata w związku azotu i fosforu” jest zrzucana ze stawu czy infiltrowana. Proszę o wyjaśnienie na jakiej podstawie oparto zawarte w projekcie stwierdzenie. Wnoszę o wykreślenie przedmiotowego zapisu.	częściowo uwzględniono	Efekty programu odniesione są do całości zaplanowanych działań. W związku z faktem, iż skala realizacji części działań jest powiązana z poziomem zainteresowania podejmowania ich przez poszczególne jednostki (na przykład rolników), brak jest możliwości zwymiarowania wielkości osiągniętej retencji w części typów działań. Dotyczy również działania w zakresie odtwarzania i budowy stawów hodowlanych. Doprecyzowano informację w opisie typu działania, że potencjalne źródło presji ze strony stawów rybnych na wody powierzchniowe występuje w okresie spuszczenia wody ze stawów, natomiast presja na wody podziemne, poprzez infiltrację wód występuje przez cały okres napełnienia stawu.
97	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	utrzymanie małej retencji na obszarach użytkowanych rolniczo należy do obowiązków rolników, którzy w tym celu działają poprzez założone przez siebie spółki wodne. Ich udział w realizacji Programu jest ważny i powinien być uwzględniony w tym Programie	nie uwzględniono	Kwestie dotyczące regulacji w zakresie funkcjonowania i finansowania spółek wodnych wykraczają poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Kwestie wskazane w uwadze reguluje Dział X ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.). Zapisy Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, planowanego do przyjęcia w formie uchwały rady Ministrów, nie mogą naruszać przepisów zamieszczonych w aktach wyższego rzędu takich jak przepisów ustawy Prawo wodne.
98	Krajowa Rada Izb Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Program zawiera szereg propozycji mających na celu zwiększenie retencji wody na terenie kraju. Nie zawiera jednak nowych propozycji, a w większości został on przepisany z wcześniej opracowanych wojewódzkich strategii rozwoju i opracowań	wyjaśniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem planistycznym i strategicznym w zakresie kompleksowego podejścia do retencji wody w Polsce. Jako dokument o charakterze planistycznym nie ustanawia on źródeł finansowania działań.

				mających na celu przeciwdziałanie niedoborowi wody. Jednak wiele założeń znajdujących się we wcześniejszych dokumentach nie zostało ujętych w projekcie PPNW. Analizując przedstawiony projekt można stwierdzić, że wskazania finansowania PPNW są zbyt ogólne i skrótowe		Program przeciwdziałania niedoborowi wody stanowi dokument integrujący szereg innych dokumentów i strategii dotyczących retencji wody, stąd powiązania z Planem przeciwdziałania skutkom suszy, drugą aktualizacją Planów gospodarowania wodami, aktualizacją Planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz innymi dokumentami, które częściowo odnoszą się do głównego celu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
99	Krajowa Rada Izb Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W związku z postępującymi zmianami klimatu powodującymi występowanie deszczy nawalnych na przemian z suszami, program musi zawierać rozwiązania, które taką sytuację będą uwzględniały. Samorząd rolniczy dostrzega potrzebę pilnego zwiększenia retencji wody w Polsce i wielokrotnie wnioskował w tej sprawie o odpowiednią zmianę przepisów umożliwiającą rolnikom budowę zbiorników retencyjnych do powierzchni 10000 m ² i głębokości 3 m bez pozwolenia. Budowa zbiorników mniejszych, do 1000 m ² , jest dla rolników ekonomicznie niezasadna, ponieważ zmagazynowana woda nie będzie pokrywała potrzeb gospodarstwa rolnego.	wyjaśniono	Kwestie dotyczące regulacji w zakresie wymagań formalnych dotyczących budowy stawów wykraczają poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Kwestie wskazane w ustawie reguluje artykuł 394 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.). Zapisy Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, planowanego do przyjęcia w formie uchwały rady Ministrów, nie mogą naruszać przepisów zamieszczonych w aktach wyższego rzędu takich jak przepisów ustawy Prawo wodne.
100	Krajowa Rada Izb Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Zauważamy, że w programie nie wskazano sposobu finansowania i zachęt do realizacji zadań wspomagających retencję wody w rolnictwie. Nie wskazano również czy przy sporządzaniu analiz uwzględniono zwiększony poziom sztucznego nawadniania upraw w rolnictwie i jego wpływu na zasoby wody.	częściowo uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem planistycznym i strategicznym w zakresie kompleksowego podejścia do retencji wody w Polsce. Jako dokument o charakterze planistycznym nie ustanawia on źródeł finansowania działań. Kwestie dotyczące zmiany perspektywicznego zapotrzebowania wodę zostały uwzględnione w rozdziale 6.2 z uwzględnieniem różnych scenariuszy.
101	Krajowa Rada Izb Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W sprawie działania nr 5: Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych, samorząd rolniczy uważa, że nadal brakuje rozwiązań mających na celu wsparcie i budowę małej retencji dla rolników. Program „Moja woda” ma jedynie na celu ochronę zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej, w tym dzięki rozwojowi zielono-niebieskiej infrastruktury.	częściowo uwzględniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zaplanowano szereg działań związanych z kształtowaniem małej i mikroretencji retencji na obszarach rolniczych. W zakresie typu działania numer 5 Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych oprócz przywołanego w ustawie Wspieranie mikroretencji poprzez tworzenie przydomowych zbiorników wodnych oraz Ochrona obszarów okresowo zalewanych uwzględniono trzy dodatkowe podtypy: Gospodarowanie rolnicze na obszarach podmokłych, Ochrona istniejących obiektów mikroretencji i Wspieranie mikroretencji poprzez tworzenie zbiorników śródpolnych. W zakresie tworzenia obiektów małej i mikroretencji na obszarach rolniczych wpisują się także działania typ Realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych oraz typ 10 Realizacja obiektów retencjonujących wodę w zakresie budowy zbiorników małej retencji na terenach rolniczych. Ponadto z uwagi na charakter programu "Moja woda" działania z jego zakresu zostały także uwzględnione w działaniu o typie nr 14 dedykowanemu obszarom zurbanizowanym.
102	Krajowa Rada Izb Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W sprawie działania nr 5: Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych, Podtyp 5.2 Ochrona obszarów okresowo zalewanych, promowanie pozostawiania tam bobrowych może przyczynić się do zwiększenia retencji, ale również powodować straty w produkcji rolniczej, niestety program nie przewiduje żadnej formy rekompensat w takiej sytuacji, dlatego samorząd rolniczy negatywnie opiniuje to działanie.	nie uwzględniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zaplanowano szereg działań dotyczących zwiększania retencji, zarówno działań w zakresie sztucznej retencji jak również działań kształtujących naturalną retencję. W opisie podtypu działania nr 5 dotyczącego zaprzestania rozbierania tam bobrowych podkreślono, że decyzja o pozostawieniu tamy bobrowej musi być poprzedzona analizą bezpieczeństwa w zakresie funkcjonowania urządzeń wodnych. W przypadku gdy powstała konstrukcja negatywnie wpływa na pracę między innymi przepustów rekomenduje się jej usunięcie, gdyż korzyści płynące z retencji nie przewyższają kosztów wynikających z zaburzenia pracy urządzeń wodnych. Zaproponowany podtyp działania ma charakter rekomendacji. Ochrona rozlewisk powstających w wyniku działalności bobra przyczynia się do zwiększenia objętości i czasu zatrzymania wody, która dostępna jest w okresach suchych. Każde z zaplanowanych w Programie

						przeciwdziałania niedoborowi wody działań poddano analizie w zakresie oddziaływania na środowisko, w tym także na ludzi w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
103	Krajowa Rada Izb Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W sprawie działania nr 6: Promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową, proponowane praktyki obejmują uprawę pasową i zastąpienie uprawy płużnej uprawą bezorkową. Stosowanie uproszczeń uprawy wiąże się z większym stosowaniem środków ochrony roślin, co wobec założeń do Zielonego Ładu czy wycofywaniu kolejnych substancji czynnych środków ochrony roślin będzie niemożliwe do zrealizowania. Nie wspomina się tu stosowaniu międzyplonów, które przyczyniają się do zwiększenia próchnicy w glebie oraz ograniczają erozję. Należy więc odpowiednio zmienić to działanie uwzględniając uwagi.	częściowo uwzględniono	Działanie typ 6 Promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową uzupełniono o rekomendacje w zakresie stosowania międzyplonów. Pozostawiono rekomendacje w zakresie stosowania niskoinwazyjnych metod uprawy, jako sposobu na zwiększanie warstwy próchnicznej oraz ograniczaniu erozji wodnej. Stosowanie zwiększonych dawek środków ochrony roślin nie jest elementem niezbędnym do stosowania w ramach wymienionych metod. Możliwe jest wsparcie upraw niskoinwazyjnych mechanicznym niszczeniem chwastów, poprzez bardzo płytką uprawę wykonywaną przed wjazdem agregatu do uprawy bezorkowej. Podkreślić należy także, iż zachwaszczenie pól uprawianych bezorkowo stabilizuje się po dłuższym czasie uprawy.
104	Krajowa Rada Izb Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W sprawie działania nr 8: Realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających, nie wspomina się tu o działaniach inwestycyjnych dokonywanych przez rolników oraz wsparciu „Modernizacja gospodarstw rolnych – w obszarze nawadniania w gospodarstwie” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w którym rolnicy mogli skorzystać do 100 tys. zł wsparcia na operacje związane z: wykonaniem nowego nawodnienia, ulepszenia istniejącej instalacji nawadniającej wraz z powiększenia nawadnianego obszaru. Zauważamy, że kwota dofinansowania jest zbyt niska i powinna być podwyższona do 300 tys. zł, ponieważ dopiero podjęcie takich inwestycji będzie opłacalne dla rolników, a przede wszystkim przynieść efekty dla środowiska.	częściowo uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody uzupełniono o wskazanie w zakresie działania wynikającego z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Kwestia zmiany wielkości dofinansowania działania dotyczących nawodnień, wynikającego z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, nie może zostać uregulowana w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Zapisy Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, planowanego do przyjęcia w formie uchwały rady Ministrów, nie mogą naruszać przepisów zamieszczonych w aktach wyższego rzędu takich jak przepisów ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2021 r. poz. 182 z późn. zm.).
105	Krajowa Rada Izb Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W sprawie działania nr 8.1. Przebudowa systemów melioracyjnych, wskazano, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – w ramach środków PROW, na działanie „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” - dofinansowywała w 2021 r. zakup urządzeń do utrzymania istniejących systemów melioracji w dobrym stanie, którego beneficjentami mogła być spółka wodna, działająca na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne, członkami której w większości są rolnicy, lub związki takich spółek. Jednak obowiązujące przepisy w praktyce pozbawiają spółki wodne dostępu do funduszy na inwestycje w ramach PROW, a nabór na ww. zadanie cieszył się małym zainteresowaniem. Należałoby dokonać zmiany przepisów prawnych pod kątem możliwości wprowadzenia zmian w tym instrumencie wsparcia, mających na celu ułatwienie ubiegania się o pomoc przez spółki wodne oraz ich związki, np. zaliczenia kosztów VAT jako kosztów kwalifikowanych czy skorzystania z zaliczek do 20%.	wyjaśniono	Kwestie dotyczące zasad naborów wniosków przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wykraczają poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Zapisy konsultowanego dokumentu, planowanego do przyjęcia w formie uchwały rady Ministrów, nie mogą naruszać przepisów zamieszczonych w aktach wyższego rzędu takich jak przepisów ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 1505).
106	Krajowa Rada Izb Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Należy również zauważyć, że Program powinien zawierać jasne i szczegółowe źródła finansowania	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem planistycznym i strategicznym w zakresie kompleksowego podejścia do retencji wody w Polsce. Program przedstawia te źródła finansowania, w których priorytety potencjalnie mogą w perspektywie 2021-2027 wpisać się zaplanowane działania i inwestycje.

107	Krajowa Rada Izby Rolniczych	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Dostrzegamy również, że zaproponowane krótkie spotkania za pomocą platformy internetowej nie są wystarczające. Naszym zdaniem opracowanie tak ważnego dokumentu, jakim jest PPNW powinno być poprzedzone szerokimi konferencjami, co najmniej jednej w każdym województwie z udziałem kompetentnych osób i instytucji, podczas których można wnieść konkretne uwagi i spostrzeżenia.	wyjaśniono	Czas trwania konsultacji społecznych - 21 dni jest zgodny z artykułem 39 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247 z późn. zm.). Wydłużenie czasu trwania konsultacji społecznych nie jest możliwe z uwagi na określony harmonogram opracowania Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Planowane są jednak działania informacyjne dotyczące Programu obejmująca również organizację konferencji poświęconych tematyce retencji wody.
108	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	1) W PPNW przewidziano m. in. działanie jakim jest zwiększanie retencji poprzez odtwarzanie obszarów mokradłowych. Jest to bardzo ważne działanie nie tylko ze względów retencyjnych, ale również środowiskowych i klimatycznych. Najwyższy priorytet przyznano obszarom o pow. ok. 506 km ² , przy czym w PPNW nie przewidziano nakładów na realizację tych działań, natomiast jako podmiot odpowiedzialny za podjęcie działań przewidziano właścicieli terenu, na którym znajduje się mokradło. Uważam, że jest założenie całkowicie nierealne, że uda się „namówić” często bardzo licznych właścicieli działek na wspólne działania pro-środowiskowe w dodatku wymagające z jednej strony poniesienia znaczących kosztów, a z drugiej – ewentualnych strat gospodarczych. Odtwarzanie obszarów mokradłowych (renaturyzacja mokradeł) będzie możliwa do przeprowadzenia, jeżeli w pierwszej kolejności nastąpi wykupienie terenu na rzecz Skarbu Państwa. Dopiero później Wody Polskie będą mogły podejmować odpowiednie kompleksowe działania w celu zwiększenia retencji mokradłowej.	uwzględniono	Dodano do treści Programu przeciwdziałania niedoborowi wody informację o szacunkowym koszcie renaturyzacji mokradeł w najwyższym i wysokim priorytecie realizacji, a także wskazano uwarunkowania prowadzenia renaturyzacji mokradeł.
109	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	2) W przypadku innych, istotnych działań w PPNW również brak jest przewidywanych nakładów finansowych na ich realizację. Wskazuje się jedynie, że są one bardzo ważne nie tylko ze względu na wzrost retencji, ale również na ogólnie pozytywny wpływ na środowisko. Do tych działań można zaliczyć: utrzymywanie stawów bobrowych, ochronę obszarów okresowo zalewanych na terenach rolnych, działania w zakresie wzrostu retencji glebowej, tworzenie zadrzewień śródpolnych, odtwarzanie stawów hodowlanych.	wyjaśniono	Działania w zakresie utrzymywanie stawów bobrowych, ochronę obszarów okresowo zalewanych na terenach rolnych, działania w zakresie wzrostu retencji glebowej, tworzenie zadrzewień śródpolnych, odtwarzanie stawów hodowlanych są działaniami podejmowanym przez podmioty indywidualne. Skala ich kosztów zależna jest od i zainteresowaniem podejmowaniem poszczególnych interwencji przez między innymi rolników. W związku z tym brak jest możliwości określenia szacowanych nakładów finansowych dla wskazanych działań. Dla wyżej wymienionych działań przedstawiono jednak rekomendacje w zakresie uwzględnienia ich w ramach Programu rozwoju obszarów wiejskich.
110	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	3) W odniesieniu do istniejących stawów hodowlanych również nie przewiduje się wsparcia finansowego dla właścicieli obiektów, które oprócz funkcji komercyjnych spełniają także funkcje retencyjne i środowiskowe. Uważam, że łatwiej i taniej jest podejmować współfinansowanie niezbędnych działań w celu utrzymania, a także wzrostu retencji na obiektach istniejących, niż ponosić koszty odtwarzania dawnych stawów hodowlanych, co w wielu przypadkach może powodować znaczące straty środowiskowe.	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem planistycznym i strategicznym w zakresie kompleksowego podejścia do retencji wody w Polsce. Program przedstawia te źródła finansowania, które zostały przedstawione przez inwestorów, podmioty odpowiedzialne za realizację działań. Jako dokument o charakterze planistycznym nie ustanawia on źródeł finansowania działań.
111	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego DEPARTAMENT OCHRONY ŚRODOWISKA	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W ramach prowadzonych konsultacji społecznych Programu przeciwdziałania niedoborowi wody przesyłam tabelę z zestawieniem proponowanych miejsc odtworzenia zbiorników wodnych jako działania na rzecz mikroretencji. Tabela ta to załącznik do „Programu odtwarzania retencji naturalnej i mikroretencji w zlewni rzeki Stobrawy”, który został opracowany na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego. Przekazujemy przedmiotową tabelę wraz z całym Programem mając nadzieję, że posłuży on jako modelowy przykład projektu odtwarzania mikroretencji dla zlewni rzecznej oraz zostanie wprowadzony do Państwa dokumentu, a następnie zrealizowany w najbliższych latach.	uwzględniono	Zapisy "Programu odtwarzania retencji naturalnej i mikroretencji w zlewni rzeki Stobrawy" zostały uwzględnione w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody.

				Wydaje się, że działania związane z mikroretencją i zatrzymywanie wody w miejscu wystąpienia opadów jest dużo korzystniejsze dla środowiska przyrodniczego, dużo tańsze, a równie skuteczne przy przeciwdziałaniu suszy i powodzi, jak budowa dużych zbiorników retencyjnych.		
112	WWF Polska	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W dokumencie nieustannie preferuje się działania inwestycyjne polegające na odbudowie lub budowie jazów (w ramach tzw. retencji korytovej) oraz retencję zbiornikową.	nie uwzględniono	Katalog działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej tworzy 14 typów działań. Są to działania kompleksowe i różnokierunkowe. Aby osiągnąć zakładany cel programu, jakim jest 15% zretencjonowanej wody, działania techniczne muszą zostać wzmocnione przez działania nietechniczne. Proporcja w osiągnięciu zakładanych efektów zgodnie z szacunkowymi wielkościami retencji dla poszczególnych działań wynosi 1,2 mld m ³ w wyniku realizacji budowli hydrotechnicznych, a blisko 4 mld m ³ z pozostałych typów działań.
113	WWF Polska	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W tabeli 57 wskazano tylko 18 jcwp, dla których działania renaturyzacyjne mają najwyższy i wysoki priorytet.	nie uwzględniono	Działania renaturyzacyjne należą do istotnych działań związanych ze zwiększaniem retencji i zostały uwzględnione w Projekcie przeciwdziałania niedoborowi wody. W projekcie Programu, za krajowym programem renaturyzacji wód powierzchniowych, wskazano potrzebę renaturyzacji ponad 3 300 jednolitych części wód powierzchniowych rzek. Zadania renaturyzacyjne nie zostały w programie zmarginalizowane. Z uwagi na ograniczone środki finansowe i perspektywę czasową wszystkie zadania, w tym też te dotyczące renaturyzacji, zostały poddane priorytetyzacji. Jako działania o najwyższym priorytecie wskazano te, które są ujęte w aktualizacji planów gospodarowania wodami i są zidentyfikowane na obszarach deficytowych.
114	WWF Polska	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Wskazane w dokumencie szacowane ilości zretencjonowanej wody w wyniku różnych działań budzą wątpliwości, zarówno dla renaturyzacji rzek, jak i działań inwestycyjnych.	wyjaśniono	Sposób określania wielkości retencji dla poszczególnych zwymparowanych działań jest przedstawiony dla każdego typu oddzielnie w rozdziale 7. Wykaz działań służących zwiększeniu retencji wód. Podrozdział 7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód.
115	WWF Polska	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W ramach przedmiotowego dokumentu nie powinno się planować budowy nowych systemów melioracyjnych, a przebudowę już istniejących systemów w celu zapewnienia również ich funkcji nawadniających.	nie uwzględniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody jasno wskazano, że w ramach typu działań 8: Realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających, podtyp Budowa systemów melioracyjnych nawadniających, znaczenie dla poprawy retencji ma budowa systemów nawadniających. W Programie nie zaplanowano działań w zakresie odwadniania gruntów za pomocą melioracji, gdyż wskazane działanie nie wpisuje się w priorytety opracowanego dokumentu.
116	WWF Polska	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W tekście nieustannie wskazano, że duże zbiorniki retencyjne zapewniają stabilny poziom wód podziemnych a także regulują przepływ rzek, co może zwiększać odporność terenów przyległych na zjawisko suszy.	nie uwzględniono	Zbiorniki retencyjne mogą stabilizować poziom wód podziemnych powyższej przekroju piętrzenia poprzez ustabilizowanie lustra wody. Ponadto zbiorniki funkcjonują zgodnie z instrukcjami gospodarowania wodą, w tym także w zakresie zapewnienia przepływu nienaruszalnego poniżej piętrzenia. W okresach suchych sztuczne zbiorniki wodne mogą alimentować przepływ poniżej piętrzenia.
117	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 2: Renaturyzacja rzek	W dokumencie należy wzmocnić rolę renaturyzacji rzek, bowiem ograniczenie się wyłącznie do 18 jcwp jest nieprzystająca do skali potrzeb renaturyzacyjnych jakie określono w Krajowym programie renaturyzacji wód powierzchniowych (KPRWP). Dokument opracowano niezgodnie z założeniami PPNW (Uchwała Nr 92 Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r.) oraz OPZ.	wyjaśniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody wskazano potrzebę renaturyzacji ponad 3 300 jednolitych części wód powierzchniowych rzek, które przedstawiono w załączniku numer 3 do dokumentu. Ponadto działania podzielono na priorytety w zależności od położenia na obszarach deficytowych oraz zapisów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami. Wskazane 18 jednolitych części wód powierzchniowych dotyczy tych części wód, którym nadano priorytet wysoki i najwyższy.

118	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 265	W dokumencie nie podano metodyki liczenia szacunkowej wartości możliwej do osiągnięcia retencji tys. m ³ dla renaturyzacji rzek. Ogólne potraktowanie tematu renaturyzacji, która w KPRWP została skwantyfikowana wskazując długości cieków i wielkości powierzchni obszarów wymagających podjęcia różnego rodzaju działań naprawczych budzi olbrzymią wątpliwość poprawności metodycznej. Niejasna metodyka odwołująca się wyłącznie do zapisów w dokumencie (patrz cytaty w uzasadnieniu) może wskazywać na olbrzymie niedoszacowanie retencji wynikającej z renaturyzacji cieków wskazanych w KPRWP. Tego typu zapisy w programie można traktować jako niedbalstwo wykonywanych analiz i rażące błędy metodyczne, który sprawiają, że w sztuczny sposób zaniżana jest wartość retencji jaką można uzyskać poprzez realizację działań renaturyzacyjnych.	wyjaśniono	Sposób określania wielkości retencji dla poszczególnych zwymiarowanych działań jest przedstawiony dla każdego typu oddzielnie w rozdziale 7: Dla działań z zakresu renaturyzacji znajduje się zapis: Szacuje się, że łąki, okresowo zalewane przez wody rzeczne osiągają głębokość zalewu od 0,1 do 0,5 m, co średnio daje wartość 0,3 m, w przeliczeniu na ha, otrzymujemy 3 000 m ³ zretencjonowanej wody na powierzchni. Dodatkowo woda retencjonowana jest w profilu glebowym ale wyliczenia wymagałoby poznania struktury profilu o oszacowanie procentowego potencjału retencyjnego. Wykorzystując powyższe założenia szacuje się, że dla jednolitych części wód powierzchniowych, mających najwyższy i wysoki priorytet w zakresie renaturyzacji można osiągnąć retencję na poziomie 1 149,21 tys. m ³ (w tym ponad 865 mln m ³ o najwyższym priorytecie). W ujęciu poszczególnych regionów wodnych szacunkowe wartości zretencjonowanej wody dla działań o wysokim i najwyższym priorytecie przedstawiono w tabeli poniżej (tabela 58). Realizacja działań renaturyzacyjnych na obszarze wszystkich wskazanych jednolitych części wód umożliwiłaby osiągnięcie szacunkowej wartości w postaci prawie 100 mld. m ³ wody.
119	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	7.1 Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 2: Renaturyzacja rzek. Tabela 57. Działania renaturyzacyjne o najwyższym i wysokim priorytecie w poszczególnych regionach wodnych	Podane źródło tabeli jest nieprawdziwe.	uwzględniono	Uszczegółowiono podpis wskazując, iż koszty pochodzą z Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych.
120	Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Objęcie terenu gminy Gorzów Śląski planowaniem/realizacją budowy obiektu retencyjonującego wodę.	wyjaśniono	W gminie Gorzów Śląski w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody planowana jest do realizacji jedna inwestycja w zakresie budowy jazu wraz z przepławką - jaz Bezula, na rzece Prośnie w km 186 + 700. Uwzględnienie w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody konkretnej inwestycji zależy od przekazania kompletu informacji dotyczącej danego działania - w tym informacji o jego lokalizacji, zakresie, wielkości uzyskanej retencji, kosztach, źródłach finansowania oraz harmonogramie realizacji, pozwalających na analizę działania zgodnie z opisaną w dokumencie metodyką. Przedsięwzięcie powinien zgłosić inwestor na przykład Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie lub gmina. W przypadku zgłoszeń od podmiotów innych niż inwestor, uwzględnienie inwestycji w Programie zależy od potwierdzenia przez inwestora zamiaru realizacji wskazanego działania oraz dostarczenia wskazanych danych o inwestycji. Z uwagi na fakt, że w przypadku wnioskowanego zbiornika nie udało się uzyskać wyżej wymienionych informacji, nie jest on uwzględniony w Załączniku nr 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.

121	anonim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Rozumiem, że naturalnym odruchem w warunkach zagrożenia bytu jest uciekanie się do źródeł, w tym przypadku – do Matki Natury. Niestety, taka ucieczka teraz, kiedyśmy – jako ludzkość – tę naszą Matkę sponiewierali w sposób niewyobrażalny i rozmnożyliśmy się nad podziw, jest po prostu niemożliwa. Bazowanie na retencji naturalnej jest dalece niewystarczające w stosunku do zapotrzebowania. Odtwarzanie terenów bagiennych, nasadzenia lasów, nawet zdzieranie chodników i zastępowanie ich powierzchniami przepuszczalnymi jest uzasadnione, wręcz konieczne, ale ma się nijak do apetytów ludzkości (mówię globalnie, ale dopóki każdy kraj nie zacznie działać lokalnie, to nic się nie zmieni). Musimy pomóc Ziemi poprzez tworzenie warunków do retencji sztucznej. A więc – zbiorniki retencyjne, które mają w Polsce tym gorszą prasę, im bardziej racjonalnie i wszechstronnie są wykorzystane. Najlepiej oceniane są bagna, torfowiska i lasy. Nieźle – zbiorniki suche i poldery, które są wręcz kuszeniem deweloperów o zabudowę, a przy okazji niosą wyłącznie koszty utrzymania (koszenia, odkrzaczania, zakazy inwestowania, podatki...). Każdy sztuczny zbiornik retencyjny o stałym napełnieniu do pewnego poziomu może, w opinii społecznej, być wykorzystany turystycznie, jako ujęcie wody pitnej – ale wara od wykorzystania dla przemysłu, ze szczególną kryminalizacją wykorzystania energetycznego. Tymczasem w kontekście bezpieczeństwa energetycznego powinniśmy iść właśnie w tę stronę, w którą Europa Zachodnia już dawno poszła: w wykorzystanie wszystkich możliwości zbiorników retencyjnych: jako magazyn energii, jako teren lokalizacji pływających farm PV i jako teren lokalizacji farm wiatrowych na terenie zbiorników. Unikamy wyłączenia hektarów od farmy PV, zachowujemy odległość wiatraków od siedzib ludzkich, przy okazji zyskujemy lokalne bilansowanie energii bez obciążania sieci energetycznej (awaria wskutek wahań obciążenia). Mamy zbyt małe zasoby wody, by pozwolić sobie na wypuszczanie jej bez kontroli.	wyjaśniono	Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody w zakresie retencji proponuje szeroki zakres działań dotyczących zarówno rozwoju naturalnej jak i sztucznej retencji. Natomiast kwestie energetyki wykraczają poza zakres dokumentu. Analiza możliwości energetycznego wykorzystania istniejących i powstających urządzeń piętrzących leży każdorazowo w gestii właściciela obiektu.
122	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Z jakich środków będzie realizowana retencja sztuczna? Bo z pewnością nie z europejskich	wyjaśniono	Źródła finansowania, które umożliwią realizację zaproponowanych inwestycji, to oprócz środków Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich, także środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, pożyczki z Banku Światowego, środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki budżetu państwa. Negocjacje w sprawie środków europejskich, rozdysponowywanych w ramach polityki spójności w nowej perspektywie finansowej jeszcze trwają. W zakresie możliwości finansowania działań inwestycyjnych w obszarze gospodarki wodnej, cały czas trwa dialog z Komisją Europejską i dopiero po zakończonych rozmowach będzie można dokładnie wskazać jakie działania będą mogły być finansowane ze środków unijnych. Podkreślić należy, że z Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FEnIKS) będzie możliwe finansowanie i wdrażanie działań z miejskich planów adaptacji miast do zmian klimatu oraz działań w zakresie małej retencji. Finansowanie tak zwanej dużej retencji ze środków Unii Europejskiej jest nadal przedmiotem dyskusji i negocjacji.
123	Gmina Międzyzylesie	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Jakie są formy prawne pozwalające częściowo zapełnić sztucznie zbiorniki przeciwpowodziowe tzw. „suche”, gdzie oprócz retencji spełniałyby funkcję przeciwpowodziową i turystyczną???	wyjaśniono	Do przekształcenia zbiornika suchego w wielofunkcyjny konieczne jest przygotowanie wszystkich analiz - koncepcji, projektu budowlanego oraz uzyskanie kompletu decyzji, w tym decyzji wodnoprawnej, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji oraz pozwolenia na budowę. Podkreślić należy, iż w przypadku przekształcania istniejących zbiorników suchych znaczenie ma także warunek zachowania trwałości projektu

						wynikający z umów na dofinansowanie inwestycji ze środków Unii Europejskiej czy Banku Światowego.
124	anonim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	nie wspomniano jak dotychczas o ziemnych stawach typu karpiego, które spełniają trudną do przecenienia rolę w małej retencji. Polska użytkuje największą w UE powierzchnię stawów (ok. 82 tys. ha powierzchni ewidencyjnej), natomiast w PPNW niektóre zapisy budzą wiele wątpliwości. Sprawą istotną i strategiczną jest wspieranie inwestycji w odtwarzanie i wzmacnianie zdolności retencyjnych stawów ziemnych typu karpiego.	wyjaśniono	Stawy rybne są jednym z elementów zwiększającym retencję, zwłaszcza w skali lokalnej. Jako działania wpisujące się w cel dokumentu zostały uwzględnione w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Jeden z czternastu typów działań określonych w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, jest dedykowany odtwarzaniu i budowie stawów hodowlanych. Nie tylko ziemnych karpionych, ale również także innych. Stawy hodowlane, jak wskazuje Program przeciwdziałania niedoborowi wody i Plan przeciwdziałania skutkom suszy, mają zasadniczą rolę w zakresie retencjonowania wody lokalnie. Mają istotne znaczenie dla stabilizacji lustra wód gruntowych. Są też dość istotnym elementem związanym z kształtowaniem mikroklimatu. Wszystkie te kwestie są podkreślane w konsultowanym projekcie dokumentu w rozdziale 7 - typ działania numer -7 tworzenie i odtwarzanie stawów hodowlanych str. 287-288. Stawy nie umknęły uwadze autorów Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, natomiast zapisy tego dokumenty wskazują na ich wpływ na retencję w skali lokalnej.
125	Izba Gospodarcza "Wodociągi Polskie"	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	istotnym w kontekście niedoborów wody zagadnieniem jest odzysk wody, np ze ścieków oczyszczonych. Rozporządzenie unijne w tej sprawie daje konkretne wskazówki, które warto wdrożyć.	wyjaśniono	Rozporządzenie unijne dotyczące ponownego wykorzystania wody do nawadniania w rolnictwie (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 roku w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody) w pewien sposób wpisuje się w kwestie przeciwdziałania niedoborom wody. Mając na względzie problem z niedoborem wody w zakresie na przykład nawadniania, rozporządzenie reguluje do jakiego poziomu powinny być oczyszczane ścieki, aby można było je wykorzystywać do nawadniania w rolnictwie. Rozporządzenie, o którym jest mowa zostało opublikowane w ubiegłym roku przez Komisję Europejską. Polska ma trzy lata na wdrożenie, przystosowanie naszych regulacji prawnych, aby możliwe było jego stosowanie. Ministerstwo Infrastruktury podejmuje działania sprawdzające zasadność ekonomiczną wykorzystania tego mechanizmu na terenie Polski. Zauważalne są oddolne inicjatywy, które wskazują na to, że prywatne podmioty chcą wykorzystywać oczyszczone ścieki do nawadniania. Na razie zaczynamy od podlewania trawników, czy też innych terenów zielonych, docelowo będzie to mechanizm w racjonalnym gospodarowaniu wodami. Podstawowym celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest zwiększenie retencji, natomiast ponowne wykorzystanie wody, mimo że jest powiązane z tytułem Programu, wykracza poza jego zakres.
126	anonim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Sama renaturyzacja mogła wystarczyć przy populacji średniowiecznej. W tej chwili apetyty ludzkości są dużo większe, a zmiany klimatyczne powodują, że tereny, które udało się pozasiedlać w historii, nie zawsze nadają się do zamieszkania. Podtrzymuję: skoro wykorzystujemy Ziemię ponad jej możliwości, powinniśmy się dołożyć do poprawy jej stanu, a nie tylko udawać, że jak przywrócimy naturalną retencję, to się wszystko naprawi. Nie naprawi się. Przy tej populacji - nie naprawi się na pewno....	wyjaśniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody przewiduje szeroki zakres działań kształtujących retencję. Proponowane środki nie ograniczają się tylko do jednego typu retencji. Dotyczy to zarówno retencji sztucznej jak i naturalnej. W dokumencie zaproponowano 14 typów działań: od działań renaturyzacyjnych rzek i mokradł, przez działania w zakresie promowania i wdrażania zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową po realizację inwestycji mających na celu retencjonowanie wody i poprawę retencji. Aby zwiększyć poziom retencji w Polsce działania techniczne, muszą być wzmacniane przez działania nietechniczne, w tym społeczne wspierane i aktywizowane przez instytucje odpowiedzialne za ich realizację. Cel programu zostanie osiągnięty przy zastosowaniu wszelkich możliwych metod oraz zaangażowaniu wszelkich możliwych grup społecznych i dostępnych narzędzi.

127	Izba Gospodarcza "Wodociągi Polskie"	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Uważam, że wiele z proponowanych działań idzie w dobrym kierunku. Wszystkie jednak koncentrują się na zwiększaniu podaży. Brakuje narzędzi zmniejszających popyt	wyjaśniono	Głównym celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest zwiększenie retencji i osiągnięcie poziomu 15% magazynowania średniego rocznego odpływu. Zmniejszenie zapotrzebowania na wodę jest bardzo istotnym elementem poprawy dostępności zasobów wodnych w Polsce, ale nie jest bezpośrednio powiązane z wyżej wymienionym celem dokumentu. Ten element w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody ma swoje odzwierciedlenie głównie w kwestiach związanych z edukacją, 454 działań edukacyjnych stanowiących działania dotyczące szerokokorozumianego, racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Zarówno w zakresie zwiększania retencji, jak również oszczędzania zasobów wodnych, na różnych poziomach, w tym na poziomie indywidualnego gospodarstwa domowego. Podkreślić należy, że głównym celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest zwiększenie retencji do poziomu 15%, dlatego też zaplanowane działania na tym elemencie się koncentrują, natomiast działania w zakresie zmniejszenia popytu wykraczają poza zakres konsultowanego dokumentu. Działania w zakresie opracowania zbioru dobrych praktyk służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie czy też propagowanie ponownego wykorzystania wód przewiduje Plan przeciwdziałania skutkom suszy. Szereg zabiegów w ramach tematyki oszczędzania wody podejmują także w swojej pracy Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie i Ministerstwo Infrastruktury (np. konkurs dla uczniów „Jak Wy oszczędzacie wodę” czy też filmy w ramach projektu Stop suszy!).
128	Gmina Międzyzlesie	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Na terenie Gminy Międzyzlesie woj. dolnośląskie są budowane dwa zbiorniki suche w miejscowościach Roztoki i Boboszków. Jakie są możliwości prawne częściowego zalania ich po ukończeniu budowy??	wyjaśniono	Budowa suchych zbiorników ma na celu ochronę przeciwpowodziową. Obiekty te przechwytyją wody powodziowe w trakcie wezbrania. W kwestii przekształcenia suchych zbiorników w zbiorniki mokre należy pamiętać o zagadnieniach nie tylko prawnych i formalnych, ale przede wszystkim związanych z trwałością projektu. W przypadku inwestycji współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej zachowanie trwałości stanowi niezwykle istotny element każdego projektu. Okres trwałości projektu, który w przypadku takich inwestycji wynosi 5 lat zakłada, że w tym czasie nie można projektu poddawać znaczącym modyfikacjom. Przekształcenie suchego zbiornika w zbiornik mokry jest możliwe, jeżeli pozwalają na to warunki hydrotechniczne i środowiskowe oraz spełnione są wszelkie formalności prawne w zakresie instrukcji gospodarowania wodą na danym zbiorniku.
129	Instytut Maszyn Przepływowych Państwowej Akademii Nauk	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Czy przy priorytetyzacji zadań nie należałoby uwzględnić także wielofunkcyjny charakter obiektów retencyjnych, a zwłaszcza korzyści uzyskiwane z ochrony przeciwpowodziowej, produkcji energii elektrycznej, żeglugi śródlądowej? Wiąże się z tym możliwość pozyskania środków od inwestorów spoza gospodarki wodnej.	wyjaśniono	Zagadnienia dotyczące wielofunkcyjności zbiorników są pośrednio uwzględnione przy priorytetyzacji działań w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Jednym z elementów priorytetyzacji inwestycji stanowią dodatkowe punkty za uwzględnienie działania inwestycyjnego w dokumentach planistycznych z zakresu przeciwdziałania suszy i ograniczania ryzyka powodzi. Przedstawiona priorytetyzacja zaproponowanych inwestycji ma za zadanie odpowiedzieć, które z tych inwestycji wymagają pilnej realizacji i najlepiej wpisują się w kwestie związane z osiągnięciem celu dokumentu, czyli uzyskaniem poziomu retencji na poziomie 15%. Funkcje zbiorników związane z energetyką wodną czy turystyką nie przyczyniają się wprost do zwiększenia retencji i w związku z tym nie są dodatkowo premiowane.

130	Gmina Pułtusk	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Retencja w rolnictwie miałyby większe powodzenie gdyby procedury i programy były bardziej dostosowane do potrzeb gospodarstw. Obecnie procedury w znacznym stopniu zniechęcają rolników do budowy zbiorników retencyjnych.	wyjaśniono	Zmiana ustawy - Prawo wodne z 2019 roku wprowadziła pewne ułatwienia zwiększając powierzchnię i głębokość budowy małych zbiorników retencyjnych oraz stawów, które mogą być wykonywane bez konieczności uzyskania pozwolenia wodnoprawnego (artykuł 394 ust. 1 pkt. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.). Środki finansowe na realizację tego zadania, pochodzą z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, czyli środków europejskich. Komisja Europejska może finansować tylko te działania, które przejdą odpowiednie procedury i ocenę wpływu danej inwestycji na stan jednolitych części wód. Dlatego utrzymanie minimalnych wymagań dotyczących budowy zbiorników wodnych oraz stawów na terenach rolniczych musi być zachowane. Nie można zupełnie odstąpić od jakichkolwiek pozwoleń, które mają docelowo służyć wykonaniu tej inwestycji. Każdorazowo należy ocenić wpływ inwestycji na jednolite części wód powierzchniowych. Pod tym kątem muszą pozostać pewne minimalne wymagania budowy nowych zbiorników aby uniknąć konfliktów pomiędzy użytkownikami wód w danym obszarze.
131	anonim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Czy zadania inwestycyjne związane z budową bądź przebudową urządzeń wodnych ujęte w załączniku 1C do PPSS (zadania inwestycyjne zgłoszone w ramach konsultacji społecznych przez podmioty zewnętrzne) są przewidziane do realizacji w ramach PPSS czy są jedynie zestawieniem zadań zgłoszonych przez podmioty zewnętrzne.	wyjaśniono	Działania wskazane w załączniku 3 lista C do Planu przeciwdziałania skutkom suszy przyjętego rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 roku w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (wcześniej załącznik 1c do PPSS) stanowią listę działań zgłoszonych przez podmioty zewnętrzne (poza Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie), między innymi administrację samorządową, parki narodowe czy spółki wodne.
132	Wydział Gospodarki Komunalnej Urząd Miasta Lublin	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W ramach planowanych skutecznych działań jako odpowiedź na zidentyfikowany niedobór wody w Polsce warto rozważyć usankcjonowanie roli architektów krajobrazu w PPNW. Począwszy od wprowadzania na kierunku architektura krajobrazu przedmiotu dot. projektowania w makro i mikro skali ściśle związanego z odpowiednim zagospodarowaniem krajobrazu np. celem wprowadzenia rozwiązań dotyczących retencji krajobrazowej itp. Biorąc pod uwagę skalę problemu uzasadnione jest tworzenie np. w UM, UG stanowisk pracy do nadzoru nad projektowaniem, budową oraz utrzymaniem terenów stanowiących w krajobrazie elementy systemów mające na celu ograniczenie spływu powierzchniowego wód nawiązujących np. do znanego i stosowanego na świecie Zrównoważonego Systemu Drenażu.	częściowo uwzględniono	Wskazane w uwadze znaczenie prawidłowej polityki w zakresie kształtowania krajobrazów realizowane jest poprzez szereg działań wskazanych w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Na podejmowanie działań mogą mieć wpływ między innymi architekci krajobrazu. W dokumencie wprowadzono rekomendacje dotyczące uwzględnienia w programie studiów architektonicznych oraz przyrodniczych aspektów związanych z zagospodarowaniem terenu, które sprzyjają zatrzymywaniu wody w miejscu opadu i rozwojowi mikroretencji. Ponadto w załączniku 3 dotyczącym działania o typie 14 - Miejskich planów adaptacji do zmian klimatu uwzględniono szereg działań dotyczących ograniczania spływu powierzchniowego wód. Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jako dokument strategiczny z zakresu gospodarki wodnej nie reguluje uprawnień zawodowych, w tym także roli architektów krajobrazu.
133	Urząd Miejski w Ryglicach	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Jestem Zastępcą Burmistrza Gminy Ryglice, bardzo interesujący temat, chciałem zapytać o zbiornik retencyjny w Joninach?	wyjaśniono	Inwestycja uwzględniona jest w załączniku 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody pod nazwą - Budowa zbiornika wodnego w miejscowości Joniny (pozycja 27).
134	Polskie Towarzystwo Rybackie	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Ziemne stawy rybne w Polsce to 700-800 milionów m ³ wody zretencjonowanej w oparciu o nakłady ponoszone wyłącznie przez użytkowników stawów. Marginalizacja tego faktu świadczyć może o nierzetelnym podejściu do tematu ze strony Autorów. Radosne uniesienia w odniesieniu do "łapania wody w beczki" wydają się potwierdzać..	wyjaśniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zaproponowano 14 typów działań. Jeden z tych typów jest w całości poświęcony stawom hodowlanym. Rola stawów hodowlanych w kształtowaniu lokalnej retencji i mikroklimatu, stabilizowania lustra wód podziemnych, czy też przechwytywania wody została w dokumencie jasno podkreślona i wskazana. Podejście do retencji powinno być kompleksowe, uwzględniające działania prowadzone w różnej skali. Mikroretencja, czyli na przykład gromadzenie wód opadowych z terenu nieruchomości również ma bardzo istotne znaczenie na poziomie lokalnym. Nie możemy koncentrować się tylko na jednym typie retencji, w tym przypadku - tylko retencji w stawach hodowlanych. Jedynie całościowe podejście do realizacji działań na rzecz zwiększenia możliwości magazynowania

						wody pozwoli nam osiągnąć założony efekt. Mikroretencja ma kluczowe znaczenie w osiąganiu celów postawionych przez Program przeciwdziałania niedoborowi wody i poprawie możliwości adaptacji do zmian klimatu.
135	anonim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Założenia prezentowanego programu wydają się zbieżne z opisanymi min w planie przeciwdziałania skutkom suszy. 1) Czy zatem nie rozsądniej byłoby włączyć zapisy programu ograniczającego niedobory wody do programu suszowego, niż tworzyć kolejny program? Przygotowanie polskiego rolnictwa na nadchodzące zmiany klimatyczne wymaga zaangażowania obok administracji rządowej i samorządowej również samych rolników, którzy poprzez odpowiednie zabiegi agrotechniczne mogą ograniczać odpływ powierzchniowy, zwiększać wykorzystanie pojemności wodnej profilu glebowego i zmniejszać parowanie z powierzchni gleby. 2) Jak wg Autorów programu należy wpływać na rolników by podejmowali działania związane ze zwiększaniem retencyjności? 3) Czy w kosztach działań zmierzających do zwiększania retencji brano pod uwagę wykorzystanie scaleń gruntów, zwłaszcza na obszarach o dużej liczbie działek. Można by dzięki temu uniknąć odszkodowań dla rolników związanych z utratą przestrzeni produkcyjnej na rzecz wydzielenia terenów do retencji.	wyjaśniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody i Plan przeciwdziałania skutkom suszy to dwa różne dokumenty, ale mają cechy wspólne. Zadaniem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest zwiększenie poziomu retencji. W związku z tym uwzględniono w nim działania wynikające z dokumentów planistycznych w gospodarce wodnej zmierzających do zwiększania retencji. Są to zarówno działania, które zwiększają retencję w celu ochrony przeciwpowodziowej jak również działania, które są związane z przeciwdziałaniem skutkom suszy. Kwestią, która odróżnia Program przeciwdziałania niedoborowi wody od pozostałych dokumentów to przede wszystkim zaproponowanie katalogu działań, mających za zadanie kształtować retencję i wpłynąć na osiągnięcie poziomu 15% zatrzymania średniorocznego odpływu, który pozwoli na pewne bezpieczeństwo w zakresie dostępnych zasobów wodnych. Analizy kosztu scalenia gruntów nie stanowią przedmiotu tego dokumentu. Scalanie gruntów nie przyczynia się do zwiększenia retencji, dlatego nie jest to działanie, które podlegało analizie w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody i w analizie kosztów i korzyści dla programu. Program przeciwdziałania niedoborowi wody podchodzi kompleksowo do tematu retencji. Plan przeciwdziałania skutkom suszy uwzględnia założenia do opracowania Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, natomiast konsultowany dokument zawiera ustalenia Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Działania prowadzone przez rolników w zakresie zwiększania retencji są jednym z najważniejszych elementów zwiększania retencji i propozycje z tym zakresie zostały ujęte w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody.
136	Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Chojnów	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	*Planów Urządzania Lasu - nie planów utrzymania lasów	uwzględniono	Skrót "PUL" został w dokumencie prawidłowo rozwinięty jako "Plan urządzania lasu".
137	Dariusz Dąbrowski	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Jeżeli któryś z państwa ekspertów z państwa ministerstwa będzie zainteresowany retencją terenów zmeliorowanych chętnie porozmawiałbym o rozwiązaniach które wprowadziłem na swoim gospodarstwie.	wyjaśniono	Propozycja nie stanowi uwagi do projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
138	Polskie Towarzystwo Rybackie	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Wobec postępującej polaryzacji naprzemiennie występujących skrajnych zjawisk meteorologicznych, od miesięcznej suszy do wystąpienia średniej miesięcznej sumy opadów w ciągu kilku godzin, trudno będzie wyważyć działania dotyczące obszarów rolnych	wyjaśniono	Odpowiedzią na skrajne zjawiska hydrometeorologiczne, takie jak powódzie i susze jest retencja, czyli przedmiot szczegółowych analiz Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Zaplanowanie i wdrożenie kompleksowych działań w zakresie adaptacji do zmian klimatu sposobu gospodarowania na obszarach rolniczych nie stanowi przedmiotu konsultowanego dokumentu. Koordynacja i ustalenie działań na terenach rolniczych należy do kompetencji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi i do tego organu powinna być skierowana niniejsza uwaga.
139	anonim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Sama renaturyzacja jest bardzo dobra marketingowo, ale nie rozwiązuje problemów, które narosły w wyniku zmian klimatu i działalności gospodarczej człowieka. Nie kwestionuje tu w żadnym razie zasadności renaturyzacji i małej retencji, ale nie mogą to być działania jedyne	wyjaśniono	Katalog działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej tworzy 14 typów działań. Są to działania kompleksowe i różnokierunkowe. Aby osiągnąć zakładany cel programu, jakim jest 15% zretencjonowanej wody, działania techniczne muszą zostać wzmocnione przez działania nietechniczne.
140	Zespół Elektrowni	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Zapory przeciwrumoszone są w większości załadowane, czy w ramach programu nie należałoby przywrócić im ich wcześniejszej formy poprzez wydobycie zdeponowanego materiału.	wyjaśniono	Zapory przeciwrumoszone nie są przedmiotem analiz projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Zapory przeciwrumoszone mające na celu zatrzymanie żwiru i głazów, które

	Wodnych Niedzica S.A..					są transportowane przez ciekł górskie, nie stanowią rodzaju budowli, których wykonanie powoduje wzrost retencji i w związku z tym nie zostały poddane indywidualnej analizie.
141	anonim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Realizacja Programu Moja Woda przewidziany jest do 2024 r. liczymy na kolejną edycję w przyszłym roku	wyjaśniono	Program "Moja Woda" jest jednym z ważnych programów kształtujących mikroretencję. Jego realizacja przynosi zamierzone efekty. Z informacji, które publikuje Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wynika, że program ma być kontynuowany do 2024 roku., Z uwagi na duże zainteresowanie uczestnictwem w Programie w 2021 roku nabór wniosków w bieżącym roku został już zakończony. Za kwestie realizacji tego programu - jego przedłużanie, wznawianie czy też finansowanie, odpowiada Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Za realizację Programu odpowiadają Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Z uwagi na powyższe pytania związane z kontynuacją tego programu powinny być adresowane do Ministerstwa Klimatu i Środowiska lub Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jednocześnie informujemy, że rekomendacja kontynuacji po roku 2024 Programu "Moja Woda" lub programu o zbliżonej treści została uwzględniona w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody.
142	Fundacja WWF Polska	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Dlaczego w programie przeciwdziałania niedoborom wody znalazły się działania związane z regulacją Odry i przystosowaniem jej do V klasy drogi wodnej? Budowa stopni wodnych pogłębia problem suszy w zlewni poniżej stopnia wodnego, a regulacja rzeki przyspiesza odpływ wód ze zlewni. W praktyce oznacza to planowanie w danej zlewni zadań sprzecznych ze sobą co do celów.	wyjaśniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody znajdują się inwestycje, które przyczyniają się do zwiększenia retencji. Podniesienie retencji nie musi być głównym celem inwestycji, by została ujęta w dokumencie. Inwestycje, które mają inny cel główny (na przykład dostosowanie warunków na rzekach do prowadzenia żeglugi śródlądowej) i przyczyniają się do zwiększenia retencji w mniejszym stopniu uzyskały niski priorytet realizacji, tak jak jest to w przypadku działań zaplanowanych w ramach Odrzańskiej drogi wodnej.
143	Fundacja Sendzimira	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Wiele z tych działań, które wymagają zaangażowania interesariuszy nie będzie możliwych bez wdrożenia różnorodnych systemów zachęt, dotacji czy opłat, tymczasem program nie odnosi się ani nie przewiduje działań związanych z wypracowywaniem i wdrażaniem przez samorządy narzędzi strategicznych, uporządkowaniem kwestii związanych z wdrażaniem przez gminy systemów opłat związanych z uszczelnieniem powierzchni itp. Te działania są konieczne, sama edukacja nie wystarczy. Dodatkowo konieczne jest uzupełnienie działań edukacyjnych o wspieranie samorządów w wypracowywaniu i wdrażaniu takich narzędzi strategicznych, wymianie doświadczeń w tym zakresie itp. O wielu przykładowych narzędziach strategicznych piszemy w publikacji: https://sendzimir.org.pl/publikacje/blekitno-zielona-infrastruktura-dla-adaptacji-miast-do-zmian-klimatu-narzedzia-strategiczne/	wyjaśniono	Zasadność wprowadzenia dodatkowych metod wsparcia zostanie wnikliwie przeanalizowana. Opłaty angażujące interesariuszy są wprowadzane za pomocą, na przykład opłat za usługi wodne, które reguluje ustawa Prawo Wodne. Ministerstwo Infrastruktury podejmuje starania aby wzmocnić ten obszar finansowania, poprzez wdrażanie konkretnych działań. W konsultowanym dokumencie wskazano w rozdziale 8 potencjalne źródła finansowania typów działań w nadchodzącej perspektywie finansowej 2021-2027. Zwiększanie retencji w gospodarstwach domowych następuje między innymi poprzez uruchomienie programu "Moja woda", w ramach którego można otrzymać do 5 000 złotych w formie dotacji. W programie rekomenduje się również uwzględnienie działań w ramach realizacji i odtwarzania obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych jako elementu pakietu działań rolno-środowiskowo-klimatycznych. Podtypy działań uwzględnione w tym typie działania spełniają kryteria dla interwencji przewidzianych w projekcie Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027.
144	Fundacja WWF Polska	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Jaki jest powód, dla którego w PPNW całkowicie pominięto problem prac utrzymaniowych na rzekach powodujących trwałe przyspieszanie odpływu wód? Jest to bardzo ważny problem, gdyż odcinki rzek pogłębionych („odmulonych”) w ramach utrzymania wód w latach 2010 – 18 to łącznie ponad 40 tys. km bieżących cieków, co stanowi ponad 50% długości tzw. rzek ważnych dla regulowania stosunków wodnych dla potrzeb rolnictwa. Ok. 60% takich prac	wyjaśniono	Głównym celem konsultowanego dokumentu jest zwiększenie retencji. Działania zaproponowane w ramach programu mają na celu zwiększenie retencji. W programie nie przewidziano działań, które wykraczają swoim zasięgiem ponad zwiększanie retencji. Działania, które mają na celu przeciwdziałanie skutkom suszy ujęto w Planie przeciwdziałania skutkom suszy, w tym zagadnienia związane z wpływem prac utrzymaniowych na susze, w tym susze

				wykonano na obszarach bardzo i krytycznie narażonych na suszę rolniczą, a zlewni, a zatem powodują pogłębienie i tak już silnie zaznaczonego problemu suszy rolniczej.		hydrologiczną i rolniczą. Jedno z działań zaproponowanych w Planie przeciwdziałania skutkom suszy - zmiana sposobu wykonywania oraz przesunięcie terminów realizacji prac utrzymaniowych na ciekach, z uwagi na wystąpienie suszy hydrologicznej, ujętych w planach utrzymania wód- dotyczy prowadzenia prac utrzymaniowych w taki sposób, by nie pogłębiały zjawiska suszy.
145	anonim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	I to jest właśnie przykład "edukacji ekologicznej", wedle której wszelkie wykorzystanie gospodarcze cieków powoduje likwidację życia biologicznego w promieniu co najmniej 10 km od inwestycji. Działalność gospodarcza realizowana wraz z działaniami kompensacyjnymi może znacząco przyczynić się do zwiększenia retencji i zmniejszenia zagrożenia powodziowego. Tylko też - nie może być jedynym elementem puzzla pod nazwą "racjonalne gospodarowanie wodą"...	wyjaśniono	Katalog działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej tworzy 14 typów działań. Są to działania kompleksowe i różnokierunkowe. Aby osiągnąć zakładany cel programu, jakim jest 15% zretencjonowanej wody działania techniczne muszą być wzmacniane przez działania nietechniczne.
146	Fundacja WWF Polska	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Retencja zbiornikowa (nowe zbiorniki zaporowe) i inne działania inwestycyjne w korytach rzek (769 działań) są w kolizji z celami środowiskowymi dla wód płynących wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej oraz z celami dyrektyw Siedliskowej i Ptasiej, a także kolidują z celami ochrony gatunkowej. Są to jednocześnie działania najbardziej kosztowne – planowany koszt 10 mld. Za taką kwotę można byłoby sfinansować pełne wdrożenie „Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych”, który powinien objąć 90% Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych, a nie tylko 18 (sic!) JCWP rzecznych, w których, jak wynika z PPNW, zaplanowano działania za zaledwie 46 mln zł. Dlaczego zatem retencji zbiornikowej nadaje się jej tak wysoki priorytet, a działania renaturyzacyjne na rzekach są marginalizowane w PPDW?	wyjaśniono	Działania renaturyzacyjne należą do istotnych działań związanych ze zwiększaniem retencji i zostały uwzględnione w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. W konsultowanym opracowaniu, za Krajowym programem renaturyzacji wód powierzchniowych, wskazano potrzebę renaturyzacji ponad 3300 jednolitych części wód powierzchniowych rzek. Zadania renaturyzacyjne nie zostały w Programie zmarginalizowane. Z uwagi na ograniczone koszty i perspektywę czasową wszystkie zadania, w tym też te dotyczące renaturyzacji, zostały poddane priorytetyzacji. Jako działania o najwyższym priorytecie wskazano te, które są ujęte w aktualizacji planów gospodarowania wodami i są zidentyfikowane na obszarach deficytowych. Działania inwestycyjne są jednym z zaproponowanych elementów i łącznie obejmują 3 typy z 14 w katalogu zaproponowanych działań zwiększających retencję. Program przeciwdziałania niedoborowi wody proponuje szereg działań dotyczących zwiększania retencji, nie tylko za pomocą inwestycji hydrotechnicznych. 11 typów działań to działania zupełnie różnym charakterze, które przynoszą efekt w postaci wzrostu retencji o blisko 4 mld m ³ .
147	anonim	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Brak w PPNW mapy działań inwestycyjnych . Taka Mapa jest niezbędna dla zobrazowania i wskazania szczegółowej lokalizacji i zakresu danej inwestycji. Powinno to być uzupełnione.	wyjaśniono	Na stronie 296 projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody znajduje się mapa przedstawiająca rozkład przestrzenny poszczególnych planowanych inwestycji. Inwestycje przedstawiono na tle podziału Polski na regiony wodne. Mapa przedstawia podział działań inwestycyjnych na rodzaje inwestycji. Natomiast mapa z rozkładem przestrzennym inwestycji w podziale na priorytet realizacji działań znajduje się na stronie 307 Programu. W dokumencie zamieszczono również mapę prezentującą lokalizacji inwestycji na tle obszarów deficytowych - strona 303 Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
148	Centrum Ochrony Mokradeł	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Dziękujemy za dostrzeżenie roli naturalnych mokradeł, dolin rzecznych i terenów zalewowych w retencjonowaniu wody. Zdecydowanie popieramy następujące typy działań wskazane w PPNW: 1. renaturyzacja ekosystemów mokradłowych, 2. renaturyzacja rzek 3.2. Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych - Budowa pozostałych obiektów hydrotechnicznych w lasach z wyłączeniem zbiorników małej retencji, 5. Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych - Ochrona obszarów okresowo zalewanych.	wyjaśniono	Treść wniosku nie zawiera propozycji lub uwagi, lecz jedynie stwierdzenie o zasadności zawartych w konsultowanym programie działań.

149	Stowarzyszenie Projekt Września	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Przede wszystkim Program powinien być nowoczesny i innowacyjny, w szczególności opierać się na nowatorskich i ekologicznych rozwiązaniach stosowanych w rozwiniętych państwach. Należy rozważyć możliwie szerokie odtwarzanie dolin rzecznych i powiększanie naturalnych terenów zalewowych. Nadto zakładanie zadrzewień śródpolnych wraz z małymi stawkami. Wskazujemy, że samo budowanie zbiorników retencyjnych na rzekach może spowodować więcej strat i problemów, niż zaniechanie jakichkolwiek działań. Jako przykład wskazujemy plany budowy zbiornika retencyjnego w miejscowości Gozdowo (gmina Września, powiat wrzesiński) na rzece Wrześnicy - plany te oceniamy negatywnie.	wyjaśniono	Katalog działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej tworzy 14 typów działań. Są to działania kompleksowe i różnokierunkowe. Aby osiągnąć zakładany cel programu, jakim jest 15% zretencjonowanej wody działania techniczne muszą być wzmacniane przez działania nietechniczne. Tworzenie i odtwarzanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i przywodnych stanowi działanie numer 9 w katalogu zaproponowanych interwencji.
150	Towarzystwo Promocji Ryb	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Postulujemy, aby ziemne stawy hodowlane znalazły należne im miejsce na bardzo ważnej dla Polski mapie retencji wodnej, czyli w Programie Przeciwdziałania Niedoborowi Wody. Jest to najszybszy i najtańszy sposób wdrożenia retencji rozproszonej.	uwzględniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zaplanowano 14 typów działań. Stawom hodowlanym został poświęcony jeden z tych typów działań. W dokumencie omówiona została zarówno rola stawów jak i ich znaczenie dla retencji. W projekcie konsultowanego dokumentu wskazano pozytywne oddziaływania stawów hodowlanych takie jak stabilizowanie lustra wody, okresowe zatrzymanie odpływu, lokalna retencja, poprawa mikroklimatu.
151	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Państwowy Instytut Badawczy	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	1. Zasadnicza uwaga to konieczność zapewnienia równowagi pomiędzy „twardym” programem zwiększania retencji zbiornikowej a postulatami zaleceniami dotyczącymi środowiska i rolnictwa. Chodzi o zapobieżenie sytuacji, w której zrealizowana zostanie sieć planowanych zbiorników retencyjnych obciążających środowisko, a inne działania pozostaną w sferze nieokreślonej realizacji.	wyjaśniono	Katalog działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej tworzy 14 typów działań. Są to działania kompleksowe i różnokierunkowe. Aby osiągnąć zakładany cel programu, jakim jest 15% zretencjonowanej wody, działania techniczne muszą zostać wzmacnione przez działania nietechniczne. Proporcja w osiągnięciu zakładanych efektów zgodnie z szacunkowymi wielkościami retencji dla poszczególnych działań wynosi ponad 1,2 mld m ³ w wyniku inwestycji związanych z budową obiektów hydrotechnicznych, a blisko 4 mld m ³ z pozostałych nietechnicznych typów działań.
152	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Państwowy Instytut Badawczy	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	3. Wymaga podniesienia kwestia rozwoju metod zwrotnego zasilania zasobów wód podziemnych pobranych na cele rolnicze, aby nie dopuścić do pogarszania się ich bilansu wraz ze wzrostem poborów.	wyjaśniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem kompleksowo poświęconym kwestiom zwiększenia retencji wody w Polsce. Kwestie dotyczące regulacji i priorytetyzacji w zakresie korzystania z zasobów wodnych wykraczają poza zakres dokumentu. Podkreślić jednak należy, że regulacje w zakresie nawodnień rolniczych zostały ujęte w Planie przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS).
153	Instytut Technologiczno-Przyrodniczy Państwowy Instytut Badawczy	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	8. Wskazane jest wprowadzenie postulatu racjonalizacji zużycia wody na cele rolnicze poprzez poprawę precyzji nawodnień. Chodzi tu o rozwój wodoszczędnych technologii nawodnień ciśnieniowych upraw ogrodniczych i sadowniczych oraz nawodnień podsiąkowych na użytkach zielonych	wyjaśniono	Projekt przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem kompleksowo poświęconym kwestiom zwiększenia retencji wody w Polsce. W dokumencie uwzględniono natomiast szereg działań edukacyjnych dotyczących racjonalnego wykorzystania wody w rolnictwie na przykład: "Opracowanie i upowszechnienie Kodeksu Dobrych Praktyk Wodnych w Rolnictwie (Zbiór dobrych praktyk służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie)". Podkreślić jednak należy, że regulacje w zakresie nawodnień rolniczych zostały ujęte w Planie przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS).
154	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	W opracowaniu jako jedyną metodę restytucji mokradeł wskazano budowę zastawek. Jest to nieprawda. Obecnie, w świetle najnowszych wyników badań nad skutecznością restytucji ekosystemów mokradłowych, szczególnie torfowisk, wskazuje się budowę ziemnych przetamowań wykraczających swym zasięgiem nawet kilkadziesiąt metrów poza koryto rowu. Budowa zastawek jest obecnie jedną z najrzadziej stosowanych metod restytucji torfowisk.	uwzględniono	Uzupełniono katalog działań w zakresie prowadzenia renaturyzacji uzupełniono o zgłoszone propozycje.
155	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Mówiąc o wprowadzeniu pakietów zakładających ekstensywne użytkowanie mokradeł lub ich całkowite wyłączenie z produkcji rolnej oraz o płatnościach odniesionych do ilości zretencjonowanej wody na 1 ha należy podać odwołania do literatury, która jako pierwsza podała te pomysły.	częściowo uwzględniono	Proponowane opracowania zostały poddane analizie w ramach opracowanej Analizy kosztów i korzyści dla Programu przeciwdziałania niedoborowi wody nie zaś w samym dokumencie głównym.

156	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Żeremia bobrowe nie podtapiają. Żeremia to „domki” bobrów. Podtapiają natomiast tamy bobrowe.	uwzględniono	Wprowadzono korektę w zapisie "tamy bobrowe", uwzględniono przywoływane opracowanie w prowadzonych analizach.
157	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód	Mimo, że bardzo cieszy zwrócenie uwagi na potrzebę odtwarzania wysuszonych systemów mokradłowych, metoda oszacowania możliwej do uzyskania retencji wody po działaniach restytucyjnych, która została wykorzystana w PPNW, jest niedokładna i budzi wątpliwości co do poprawności obliczonej retencji wody. Oparcie obliczeń dotyczących możliwej uzyskanej retencji na założeniu, że 1 ha mokradła retencjonuje ok. 1/3 sumy przeciętnej opadów rocznych (600 mm), jest szacunkiem dalece niedokładnym. Mając zlewnię o współczynniku zabagnienia równym 1 oraz przyjmując parowanie na poziomie około 400 mm/rok (średnia dla Polski założenia takie doprowadziłoby do sytuacji, w której z takiej zlewni nie ma odpływu. Byłoby to być może prawdopodobne w przypadku torfowisk wysokich rozwiniętych na całkowicie nieprzepuszczalnym podłożu. W sytuacji rzek Polski, w których współczynnik odpływu wynosi średnio około 0,25 (a więc 150 mm) a parowanie około 400 mm, na retencję zostaje około 50 mm. Z pewnością, uzyskanie retencji na poziomie 200 mm jest możliwe w niektórych przypadkach (np. prawidłowa restytucja głęboko odwodnionego torfowiska wysokiego), ale zastosowanie takiego wskaźnika dla całego kraju budzi pewne wątpliwości i wymaga wytłumaczenia oraz interpretacji przyjętych założeń.	częściowo uwzględniono	Dokonano ponownych obliczeń w zakresie objętości wody zmagazynowanej w mokradłach oraz określenia priorytetu realizacji typu działania. Priorytet realizacji typu działania zależy od położenia na obszarach deficytowych oraz położenia na obszarze chronionym. W opracowaniu ilość retencjonowanej wody na 1 ha mokradła przyjęto za wyliczeniami Okruszko T. i Millera A.
158	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 265	Szacuje się, że łąki, okresowo zalewane przez wody rzeczne osiągają głębokość zalewu od 0,1 do 0,5 m, co średnio daje wartość 0,3 m, w przeliczeniu na ha, otrzymujemy 300 m ³ zretencjonowanej wody na powierzchni.	uwzględniono	Poprawiono błąd obliczeniowy - zmieniono 300 na 3 000.
159	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 270 rysunek 71 i 72	Myślę, że obydwa rysunki należy zastąpić tabelą, ponieważ obydwa pokazują te same dane, lecz w różnych skalach	uwzględniono	Wartości powierzchni użytków rębnych w poszczególnych regionach wodnych dodano do tabeli 61.
160	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 272	W związku z powyższymi danymi należy przyjąć, że w ramach drugiej edycji programu "Moja woda" zretencjonowane zostanie minimum 900 tys. m ³ wody w ujęciu rocznym, a szacując na podstawie ilości wniosków, możliwe jest osiągnięcie nawet 1,48 mln m ³ zretencjonowanej wody w ujęciu rocznym.	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
161	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 273	Na łąkach okresowo zalewanych przez wody rzeczne głębokość zalewu kształtuje się od 0,1 do 0,5 m, co średnio daje wartość 0,3 m, w przeliczeniu na ha, otrzymujemy 300 m ³ zretencjonowanej wody na powierzchni.	uwzględniono	Poprawiono błąd obliczeniowy - zmieniono 300 na 3 000.

162	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 284	Podkreślić należy także działania podejmowane przez PGW WP w ramach Programu Kształtowania Zasobów Wodnych dla zwiększenia ilości realizowanych inwestycji mających wpływ na obszary użytkowane rolniczo.	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
163	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s.265	W dokumencie nie podano metodyki liczenia szacunkowej wartości możliwej do osiągnięcia retencji tys. m ³ dla renaturyzacji rzek. Ogólne potraktowanie tematu renaturyzacji, która w KPRWP została skwantyfikowana wskazując długości cieków i wielkości powierzchni obszarów wymagających podjęcia różnego rodzaju działań naprawczych budzi olbrzymią wątpliwość poprawności metodycznej. Niejasna metodyka odwołująca się wyłącznie do zapisów w dokumencie (patrz cytaty w uzasadnieniu) może wskazywać na olbrzymie niedoszacowanie efektu retencji wynikającej z renaturyzacji cieków wskazanych w KPRWP. Tego typu zapisy w programie można traktować jako niedbalstwo wykonywanych analiz i rażące błędy metodyczne, który sprawiają, że w sztuczny sposób zaniżana jest wartość retencji jaką można uzyskać poprzez realizację działań renaturyzacyjnych.	wyjaśniono	Szacuje się, że łąki, okresowo zalewane przez wody rzeczne osiągają głębokość zalewu od 0,1 do 0,5 m, co średnio daje wartość 0,3 m, w przeliczeniu na ha, otrzymujemy 3000 m ³ zretencjonowanej wody na powierzchni. Dodatkowo woda retencjonowana jest w profilu glebowym ale wyliczenie wielkości tej retencji wymagałoby poznania struktury profilu o oszacowanie procentowego potencjału retencyjnego. Wykorzystując powyższe założenia szacuje się, że dla jednolitych części wód powierzchniowych, mających najwyższy i wysoki priorytet w zakresie renaturyzacji można osiągnąć retencję na poziomie 1 149,20 mln m ³ . W ujęciu poszczególnych regionów wodnych szacunkowe wartości zretencjonowanej wody dla działań o wysokim i najwyższym priorytecie przedstawiono w tabeli 58 na stronie 268 dokumentu.
164	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Załącznik nr 4	Należy wyjaśnić dlaczego inwestycją o najwyższym priorytecie i max punktacji (10 pkt) jest: Przebudowa jazu na rzece Szkotówce w km 25+157, gm. Kozłowo, pow. Nidzicki.	wyjaśniono	Dla każdej z inwestycji w załączniku 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody umieszczono uzasadnienie przyznanego priorytetu. Wskazana inwestycja uzyskała najwyższy priorytet ponieważ zlokalizowana jest na obszarze o najwyższym poziomie potrzeb realizacji działań, o zwiększonym zapotrzebowaniu na wodę i obszarze, na którym prognozowany jest wzrost średniej sumy opadów, uwzględniona została w dokumentach planistycznych z zakresu gospodarki wodnej oraz ma zapewnione źródło finansowania.
165	Centrum Ochrony Mokradeł	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód opis Działania 1. Renaturyzacja ekosystemów mokradłowych i Załącznik 3.1 / oraz Tabela 55 –powiązanie z dokumentami planistycznymi	Zdecydowanie za mało jest zaproponowanych działań z zakresu renaturyzacji mokradeł. W Polsce jest ponad milion hektarów głęboko odwodnionych torfowisk oraz kolejne setki tysięcy rowów na innych terenach mokradłowych (np. tereny zalewowe rzek). W PPNW do renaturyzacji wskazano jedynie 68 tys. ha mokradeł. Priorytetowym dla retencji wody zadaniem powinno być znaczące podwyższenie poziomów wody na zdecydowanie większych obszarach mokradeł. Szacujemy, że w skali Polski do wybudowania lub odbudowania są setki tysięcy – nawet do miliona – przetamowań na rowach.	wyjaśniono	Opracowanie „Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce” nie została opublikowana przed ostatecznym zatwierdzeniem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody dlatego jej zapisy nie mogły zostać uwzględnione w treści dokumentu. Z uwagi na czas realizacji Programu oraz koszty poszczególnym zadaniom nadano priorytety realizacji wynikające z powiązania pomiędzy obszarami deficytowymi i planowanymi działaniami renaturyzacyjnymi. Najwyższy priorytet otrzymały działania, które znajdują się na obszarach o najwyższej potrzebie realizacji działań w celu ograniczenia deficytów wody a także nie są planowane na nich działania inwestycyjne Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich.
166	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 8 - Realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających	Błędna ocena roli systemów melioracyjnych	częściowo uwzględniono	Uzupełniono opis w zakresie konieczności prawidłowej pracy systemów melioracyjnych.

167	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 8 - Realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających Str. 281	Błędne odwołania do „retencji korytowej”	nie uwzględniono	Zwiększenie retencji korytowej to działanie poprawiające bilans wodny danego terenu. Dzięki urządzeniom hydrotechnicznym spowolniony zostaje spływ wód, zwiększając retencję w korycie. Retencja korytowa przyczynia się do zwiększenia retencji glebowej na obszarach położonych w danej zlewni, jak również wpływa korzystnie na poziom wód gruntowych oraz odnawialnych wód podziemnych. Niezasadnym jest stwierdzenie, iż tylko retencja glebowa, bez wsparcia w postaci poprawy retencji w ciekach jest najlepszym rozwiązaniem dla rolnictwa, biorąc pod uwagę, że retencja korytowa przyczynia się do zwiększenia retencji glebowej.
168	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 8 - Realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających Załącznik nr 3	Brak weryfikacji działań ujętych w załączniku stwarza ryzyko ujęcia działań kontrproduktywnych względem celów Programu	wyjaśniono	Zaproponowane do realizacji obszary działań w typie działania nr 8 mają za zadanie przyczynić się do osiągnięcia celu programu, czyli zwiększenia retencji na terenie Polski. Aby wskazane działanie prowadziło do poprawy retencji, melioracje muszą pełnić funkcję nawadniającą. Dlatego w zakresie istniejących urządzeń melioracji, które pełnią zazwyczaj tylko funkcję odwadniającą proponuje się przebudowę aby pełniły funkcję odwadniająco-nawadniającą. Bardzo istotną kwestią kształtowaniu retencji na terenach wiejskich jest uwzględnienie dwufunkcyjności systemów melioracji planowanych do wykonania. Odwadniająco-nawadniające funkcje melioracji wodnych szczegółowych są możliwe do realizacji poprzez odpowiednio przygotowane urządzenia melioracji. Żadne z zaproponowanych działań nie dotyczy budowy melioracji o funkcji odwadniającej, gdyż ich realizacja nie przyczynia się do osiągnięcia celu w postaci wzrostu retencji.
169	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 1 – renaturyzacja mokradeł	Podkreślić synergię z celami klimatycznymi	uwzględniono	Wprowadzono zmianę zapisów wskazujących na synergię realizacji działań na rzecz zwiększania retencji z adaptacją do zmian klimatu i zwiększaniem odporności.
170	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 1 – renaturyzacja mokradeł Str. 259	Napisano „...istotnym mechanizmem dla ochrony obszarów mokradłowych może być też Program Rozwoju Obszarów Wiejskich i wprowadzenie pakietów, zakładających ekstensywne użytkowanie mokradeł lub ich całkowite wyłączenie z produkcji rolnej”. Niestety, projekt Krajowego Programu Strategicznego (tak będzie się nazywał analog obecnego PROW) zakłada tylko bardzo skromny zakres i formy wsparcia w tym zakresie, zupełnie nieadekwatne do potrzeb retencji na terenach rolniczych. Opisać problem i zaproponować rozwiązanie; skierować odpowiednie wystąpienie Ministra Infrastruktury do Ministra Rolnictwa.	częściowo uwzględniono	Zostanie wystosowane wystąpienie do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie procedur wdrażania interwencji wodnośrodowiskowych w Krajowym Programie Strategicznym
171	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 1 – renaturyzacja mokradeł Str. 259	Uzupełnić listę działań służących renaturyzacji mokradeł	uwzględniono	Uzupełniono opis w zakresie sposobów renaturyzacji mokradeł o kwestie zmiany gospodarowania na gruntach (str. 261).

172	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 1 – renaturyzacja mokradeł Str. 259 Załącznik 3	Zupełnie błędne oszacowanie skali potrzebnej renaturyzacji mokradeł.	uwzględniono	Dokonano ponownych obliczeń w zakresie zidentyfikowania potrzeb w zakresie rekultywacji mokradeł. Priorytet realizacji typu działania zależy od położenia na obszarach deficytowych oraz położenia na obszarze chronionym. Potrzebę realizacji zaproponowanego typu działania wskazano dla wszystkich zidentyfikowanych mokradeł odwadnianych - zgodnie z danymi Bazy danych obiektów topograficznych oraz Systemu Informacji Przestrzennej o mokradłach.
173	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 1 – renaturyzacja mokradeł Str. 260	Błędna priorytetyzacja działań ochrony mokradeł	uwzględniono	Dokonano zmiany kryteriów renaturyzacji mokradeł. Dodano kryterium dotyczące położenia na obszarach chronionych.
174	Centrum Ochrony Mokradeł	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 10 i 11, załącznik 4 – Działania inwestycyjne	Grupą działań, w naszej ocenie całkowicie zaprzeczających celom PPNW jest budowa stopni wodnych i zbiorników retencyjnych na rzekach.	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody ma charakter kompleksowego dokumentu kształtującego kierunki rozwoju retencji. W konsultowanym dokumencie wskazany jest szereg działań z zakresu zwiększania retencji naturalnej i sztucznej. Założony cel w postaci wzrostu poziomu retencji do 15 % średniorocznego odpływu z wielolecia nie jest możliwy do osiągnięcia poprzez rozwój tylko jednego rodzaju retencji. Usunięcie jednego z typów działań jest więc niezasadne.
175	Centrum Ochrony Mokradeł	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 10 i 11, załącznik 4 – Działania inwestycyjne	Wśród działań inwestycyjnych wskazano też inne, które nie przeciwdziałają niedoborowi wody, ale służą realizacji innych celów, jak rozwój żeglugi śródlądowej, czy turystyka. W załączniku wskazano także kilka inwestycji, polegających na regulacji rzek, co jest sprzeczne z założeniami PPNW. Proponujemy usunięcie ich z załącznika 4, jako nieadekwatnych dla PPNW.	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody ma charakter kompleksowego dokumentu kształtującego kierunki rozwoju retencji. W przedstawionym programie wskazano szereg działań z zakresu zwiększania retencji naturalnej i sztucznej. Pośród zaplanowanych działań znajdują się inwestycje, które przyczyniają się do zwiększenia retencji. Wiele z zaplanowanych inwestycji ma charakter kompleksowy i realizuje cele między innymi ochrony przed suszą, ochrony przed powodzią. Podniesienie retencji stanowi istotny element planowanego przedsięwzięcia, ale nie musi być głównym celem inwestycji, by została ujęta w Programie. W przypadku działań zaplanowanych w ramach Odrzańskiej drogi wodnej, głównym celem działań jest żegluga, ale realizacja inwestycji ma też wpływ na wielkość retencji. Zaznaczyć należy, że w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody nadano inwestycjom priorytety realizacji. Inwestycje zostały poddane priorytetyzacji z wykorzystaniem kryteriów dotyczące między innymi ich położenia, wielkości oraz efektywności kosztowej.
176	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 2 – renaturyzacja rzek str. 262	Uzupełnić opis problemu o konsekwencje niewłaściwego utrzymywania rzek	nie uwzględniono	Kwestie dotyczące utrzymania rzek nie są przedmiotem analiz Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Prace utrzymaniowe są przedstawione w planach utrzymania wód, które podlegają procedurze strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Ponadto zaznaczyć należy, że zagadnienia odnoszące się do wpływu prac utrzymaniowych są elementem uwzględnionym w Planie przeciwdziałania skutkom suszy.

177	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 2 – renaturyzacja rzek str. 262	Uzupełnić opis działań w ramach renaturyzacji drzew	częściowo uwzględniono	Uzupełniono opis o sposoby renaturyzacji. Kwestie dotyczące utrzymania rzek nie są przedmiotem analiz Programu. Prace utrzymaniowe są przedstawione w planach utrzymania wód, które podlegają procedurze strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Ponadto zaznaczyć należy, że zagadnienia odnoszące się do wpływu prac utrzymaniowych są elementem uwzględnionym w Planie przeciwdziałania skutkom suszy.
178	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 2 – renaturyzacja rzek Tab. 57 w tekście Załącznik 6	Nieadekwatna skala renaturyzacji rzek przyjętej za miernik realizacji programu	wyjaśniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody wskazano potrzebę renaturyzacji ponad 3 300 jednolitych części wód powierzchniowych rzek - załącznik 3. Ponadto działania podzielono na priorytety w zależności od położenia na obszarach deficytowych oraz zapisów drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami. Wskazane 18 jednolitych części wód powierzchniowych dotyczy tych obszarów, które sklasyfikowano jako priorytet wysoki i najwyższy.
179	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 2 – renaturyzacja rzek Załącznik 3, str. 265-266	Brak uzasadnienia szacunków wielkości retencji możliwej do osiągnięcia przez renaturyzację rzek	wyjaśniono	Sposób określania wielkości retencji dla poszczególnych zwymiarowanych działań jest przedstawiony dla każdego typu oddzielnie w rozdziale 7: Dla działań z zakresu renaturyzacji znajduje się zapis: Szacuje się, że łąki, okresowo zalewane przez wody rzeczne osiągają głębokość zalewu od 0,1 do 0,5 m, co średnio daje wartość 0,3 m, w przeliczeniu na ha, otrzymujemy 3 000 m ³ zretencjonowanej wody na powierzchni. Dodatkowo woda retencjonowana jest w profilu glebowym ale wyliczenia wymagałoby poznania struktury profilu o oszacowanie procentowego potencjału retencyjnego. Wykorzystując powyższe założenia szacuje się, że dla jednolitych części wód powierzchniowych, mających najwyższy i wysoki priorytet w zakresie renaturyzacji można osiągnąć retencję na poziomie 1 149,21 tys. m ³ (w tym ponad 865 mln m ³ o najwyższym priorytecie). W ujęciu poszczególnych regionów wodnych szacunkowe wartości zretencjonowanej wody dla działań o wysokim i najwyższym priorytecie przedstawiono w tabeli poniżej (tabela 58).
180	Centrum Ochrony Mokradeł	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 3.1. Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych - Budowa zbiorników małej retencji w lasach	Mamy zastrzeżenia odnośnie skuteczności zbiorników małej retencji w lasach w retencjonowaniu wody. Proponujemy docelowo odchodzenie od tego typu przedsięwzięć na rzecz odtwarzania naturalnych mokradeł w lasach, w tym budowy zastawek na rowach i ciekach, co zostało ujęte w działaniu 3.2.	nie uwzględniono	Działania w zakresie budowy zbiorników małej i mikroretencji w lasach są jednym z działań pozytywnie wpływającym na obieg wody w lasach. Zaplanowane w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody działania są zgodne z planami Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i zgodnie z informacjami przekazanymi przez ten podmiot mają być realizowane do 2024. Uwaga powinna być zgłoszona do ewentualnej kontynuacji programów Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.
181	Polskie Towarzystwo Rybackie	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie 7 – Realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych str 279	1. stawy w ramach prowadzonej działalności pobierają wodę w celu napełnienia, są to zazwyczaj okresy niżówkowe (wiosenne). 2. woda pobierana jest także na uzupełnianie strat na parowanie – co jest czasowo zbieżne z okresami suszy. 3. Stawy hodowlane stanowią także potencjalne źródło presji na stan ekologiczny wód bogatych w związki azotu i fosforu. Tego typu działalność stanowi presję na wody podziemne, gdyż powoduje ich zanieczyszczenie poprzez infiltrację wód przez cały okres napełnienia stawu. Powyższe sformułowania (zawarte w pkt. 1, 2 i 3) wymagają zmiany	wyjaśniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zaplanowano 14 typów działań. Stawom hodowlanym został poświęcony jeden z tych typów działań ujętych w Programie. W dokumencie omówiona została zarówno rola stawów jak i ich znaczenie dla retencji. Wskazano na szereg pozytywów wynikających z retencji wody w stawach takich jak stabilizowanie lustra wody, okresowe zatrzymanie odpływu, lokalna retencja, poprawa mikroklimatu. Wszystkie te pozytywy przyczyniły się do uwzględnienia działania w zakresie tworzenia i odtwarzania stawów jako jednego z działań w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Nie można natomiast negować oddziaływania negatywnego stawów hodowlanych na środowisko.

182	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 10: Realizacja obiektów retencjonujących wodę Działanie nr 11: Realizacja innych działań służących poprawie retencji wód przewidzianych w planach inwestycyjnych PGW WP, PZRP, aPGW, aPWŚK, PPSS, planach utrzymania wód Załącznik nr 4,	Brak weryfikacji działań ujętych w załączniku stwarza ryzyko ujęcia działań kontrproduktywnych względem celów Programu	wyjaśniono	Podstawą uwzględnienia inwestycji w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody były dane inwestorów, głównie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich. Podkreślić należy, że Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie jest doświadczonym inwestorem w zakresie hydrotechniki i przekazane dane mogą być uznana za wiarygodne. Następnie dokonano analizy zgłoszonych inwestycji w zakresie osiągnięcia celu programu, czyli zwiększenia retencji. Podniesienie retencji nie musi być głównym celem inwestycji, by została ujęta w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Inwestycje, które mają inny cel główny i przyczyniają się do zwiększenia retencji w mniejszym stopniu, w nadawaniu punktów do priorytetyzacji uzyskały mniejszą ich liczbę w tej kategorii.
183	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 10: Realizacja obiektów retencjonujących wodę Działanie nr 11: Realizacja innych działań służących poprawie retencji wód przewidzianych w planach inwestycyjnych PGW WP, PZRP, aPGW, aPWŚK, PPSS, planach utrzymania wód Priorytetyzacja działań	Niewłaściwe kryteria priorytetyzacji	wyjaśniono	Podstawowym kryterium w priorytetyzacji - stanowiącym 50% przyznawanych punktów stanowi kryterium odnoszące się do położenia inwestycji na obszarze deficytowym, nie zaś kryterium wielkości retencji. Ponadto, kryterium wielkości retencji uwzględnia podział na inwestycje poniżej i powyżej 1 tys. m ³ .
184	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 10: Realizacja obiektów retencjonujących wodę Działanie nr 11: Realizacja innych działań służących poprawie retencji wód przewidzianych w planach inwestycyjnych PGW WP, PZRP, aPGW, aPWŚK, PPSS, planach utrzymania wód Priorytetyzacja działań	Priorytetyzacja za ujęcie inwestycji w projektach planów	nie uwzględniono	Kryterium dotyczące spójności z innymi dokumentami planistycznymi jest związane z oceną realności realizacji działania. Ponadto uwzględnia znaczenie inwestycji w realizacji innych celów wykorzystując efekt synergii. Kryterium to nie pełni decydującej roli w priorytetyzacji.

185	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 12: Przekształcanie wybranych suchych zbiorników przeciwpowodziowych w zbiorniki retencyjne wielofunkcyjne Opis działania	Negatywny wpływ na pierwotną funkcję zbiornika znaczne zwiększenie oddziaływania na środowisko	nie uwzględniono	Zmiana funkcji zbiornika suchego na wielofunkcyjny wpisuje się w cel Programu przeciwdziałania niedoborowi wody - zwiększanie retencji. Przekształcanie zbiornika powinno zostać poprzedzone odpowiednimi analizami, w tym także zgodności celu pierwotnego zbiornika z nowymi celami.
186	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 2: Renaturyzacja rzek	W dokumencie należy wzmocnić rolę renaturyzacji rzek, bowiem ograniczenie się wyłącznie do 18 jcwp jest nieprzystająca do skali potrzeb renaturyzacyjnych jakie określono w Krajowym programie renaturyzacji wód powierzchniowych (KPRWP) Dokument opracowano niezgodnie z założeniami PPNW (Uchwała Nr 92 Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r.) oraz OPZ.	wyjaśniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody wskazano potrzebę renaturyzacji ponad 3 300 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych- załącznik numer 3. Ponadto działania podzielono na priorytety w zależności od położenia na obszarach deficytowych oraz zapisów drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami. Wskazane 18 jednolitych części wód powierzchniowych dotyczy tych jednostek, które sklasyfikowano w priorytecie wysokim i najwyższym.
187	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 2: Renaturyzacja rzek. Tabela 57. Działania renaturyzacyjne o najwyższym i wysokim priorytecie w poszczególnych regionach wodnych	Podane źródło tabeli jest nieprawdziwe.	uwzględniono	Uszczegółowiono podpis wskazując, iż koszty pochodzą z Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych.
188	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 4 - Zalesianie, zadrzewianie oraz przebudowa drzewostanów tekst i tabela 60	Błędna interpretacja odnowień po zrębach jako działań „retencyjnych”	nie uwzględniono	Odbudowa retencji w lasach jest działaniem istotnym. Budowanie tej retencji po użytkowaniu rębny trwa wiele lat, ale wciąż jest istotnym elementem całego systemu zatrzymania wody w krajobrazie. W związku z tym, postulowane usunięcie działania jest niezasadne.
189	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 6: Promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową	Zasadniczo poprawić opis działania i skorygować jego priorytetyzację	częściowo uwzględniono	Wprowadzono zapis wskazujący na potrzebę realizacji działań z zakresu zmiany praktyk rolniczych na poprawiające retencję glebową w całym kraju. Priorytetyzacji nie zmieniono z uwagi na fakt, iż obszary o dużej erozji są najbardziej narażone na spadek retencji w glebie, a zarazem obejmują znaczną powierzchnię Polski.
190	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 7: Realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych	Przykład retencji nieprzeciwdziałającej niedoborom wody	nie uwzględniono	Stawy mają znaczenie dla lokalnej stabilizacji poziomu wód gruntowych i jako takie wpisują się w priorytety programu. Usunięcie wskazanego działania z programu jest zatem niezasadne.

191	Centrum Ochrony Mokradeł	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód opis Działania 1. Renaturyzacja ekosystemów mokradłowych oraz Tabela 55 – zakres tego działania	Proponujemy usunąć z katalogu działań, które sprzyjają retencji wody na terenach mokradłowych, koszenie łąk oraz wycinanie drzew i krzewów. Są to działania służące ochronie wybranych typów roślinności, czy rzadkich gatunków roślin i zwierząt, natomiast nie mają wpływu na ilość wody retencjonowanej przez mokradło. W związku z tym wpisywanie ich w PPNW jest nieadekwatne. Lasy i zarośla rosnące na terenach podmokłych to też „roślinność mokradłowa”.	uwzględniono	Treść dokumentu została zmodyfikowana zgodnie z uwagą.
192	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 259	Kluczową kwestią powinno być podkreślenie jej roli poprzez interwencje wodnośrodowiskowe w <u>PROW, wzmocnienia poprzez rozwój prac w zakresie techniki i technologii rolniczej</u>	uwzględniono	Uspójniono zapisy.
193	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 259-286	Działania	wyjaśniono	Rozkład przestrzenny działań jest zróżnicowany ze względu na charakter działań oraz zasięg obszarów deficytowych. Natomiast wszystkie województwa mają zaplanowane działania zakresu zwiększania retencji.
194	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 264	Poniżej (Tabela 57) zestawiono ilości jcwp, którym nadano najwyższy i wysoki priorytet w poszczególnych regionach wodnych - wraz z kosztami (wg KPRWP)	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
195	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 272	Z uwagi na fakt, iż obecnie nie ma dokładnych danych na temat ilości wniosków, które wpłynęły do poszczególnych WFOŚiGW, nie jest możliwe oszacowanie retencji na obszarze poszczególnych regionów wodnych i obszarów dorzeczy.	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
196	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 274	W przypadku tworzenia stawów bobrowych, kształtuje się średnio do 0,3 m. w przeliczeniu na ha, otrzymujemy 300 m ³ zretencjonowanej wody na powierzchni.	uwzględniono	Poprawiono błąd obliczeniowy - zmieniono 300 na 3 000.
197	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 278	Duża ilość stawów rybnych zlokalizowana jest w środkowej i południowej części kraju, czyli na obszarze, gdzie jest mniej naturalnych zbiorników wodnych	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
198	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 281	Zgodnie z danymi literaturowymi, w odniesieniu do 1 km ² , retencja korytowa pozwala na zmagazynowanie ok 114 m ³ wody.	wyjaśniono	Przedstawione informacje dotyczące potencjalnej wielkości retencji mają charakter szacunkowy. Przyjęta wartość literaturowa stanowi wartość jednostką uśrednioną zatrzymania wody w korycie. Jako wartość uśredniona może mieć zastosowanie w analizach szacunkowych, które uśredniają różnice między objętością wody retencjonowanej w korytach cieków na obszarach użytków zielonych i gruntów ornych.

199	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s. 288	Ilość zadań inwestycyjnych w podziale na powyższe podgrupy przedstawiono na wykresie (Rysunek 76).	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
200	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód s.289 rysunek 78	Ilość zadań inwestycyjnych w poszczególnych regionach wodnych	uwzględniono	Zmieniono "ilość" na "liczba".
201	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód str. 293	Rys. 80	wyjaśniono	Określenie poziomu zagrożenia suszą nie jest tożsame z określeniem obszarów deficytowych w wodę. Metodyka określania deficytów zasobów wód powierzchniowych i podziemnych obecnie i w perspektywach 2030 i 2050 r została przedstawiona w rozdziale 2 Projektu przeciwdziałania niedoborowi wody i obejmuje ona analizę wielkości odpływu jednostkowego oraz wyniki badań Państwowej służby hydrogeologicznej. Inna przyjęta metodyka powiązana jest z celami dokumentu równymi dla Programu przeciwdziałania niedoborowi wody oraz Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Stąd też są różnice w przestrzennym zróżnicowaniu obszarów deficytowych i zagrożenia suszą.
202	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód str. 293	Rys. 80 Tytuł legendy(literówki)	uwzględniono	Wprowadzono korektę literówek w legendzie mapy.
203	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód str. 298	Działanie nr 13 „Rekultywacja wyrobisk pogórnich w kierunku wodnym, w celu wykorzystania ich jako zbiorniki retencyjne, to element przywracania zaburzonych przez górnictwo stosunków wodnych do stanu zbliżonego do naturalnego”.	uwzględniono	Dodano określenie "wielofunkcyjne" do tekstu dotyczącego wykorzystania wyrobisk pogórnich na zbiorniki retencyjne.
204	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód str. 299	Działanie 14	częściowo uwzględniono	Opis dla typu 14 uzupełniono o rekomendacje w zakresie uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i studiach uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego zapisów odnoszących się do rozwiązań dotyczących adaptacji do zmian klimatu poprzez budowę błękitno-zielonej infrastruktury.
205	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód str. 299	Działanie nr 14 "Do niebiesko-zielonej infrastruktury zaliczyć można: - stawy retencyjne, - (...)"	uwzględniono	Uzupełniono przykłady błękitno-zielonej infrastruktury.
206	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód str. 299	Działanie nr 14 (...)Zagospodarowują wody deszczowe, a także je oczyszczają oraz powiększają istniejące systemy naturalnego odprowadzania wód deszczowych	uwzględniono	Wprowadzono postulowane uzupełnienie zdania.

207	Gmina Pińczów	projekt PPNW	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Tabela 55. Powiązanie typów działań z dokumentami planistycznymi, pkt. 12, Działanie nr 10: Realizacja obiektów retencjonujących wodę Działanie nr 12: Przekształcanie wybranych suchych zbiorników przeciwpowodziowych w zbiorniki retencyjne wielofunkcyjne	Budowa zbiornika retencyjnego „Pińczów” w Pińczowie, gm. Pińczów, Region Wodny Górnej-Zachodniej Wisły	uwzględniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zaplanowano szeroki zakres działań edukacyjnych dotyczących zarówno działań z zakresu naturalnej jak i sztucznej retencji. Nie są to działania ukierunkowane tylko na jeden typ rozwiązań. Z drugiej strony rola i znaczenie edukacji ekologicznej, a także kształtowanie postaw jest bardzo istotnym elementem rozwoju społecznego.
208	anonim	projekt PPNW	7.2. Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej	Działania edukacyjne ukierunkowane wyłącznie na ekologię wychowują przeciwników racjonalizacji wykorzystania zasobów wody. Potem taki ekofil nie dostrzega, że przywiązując się do drzew w proteście przeciwko budowie stopni wodnych zabiera wodę nadrzecznym miastom czy rolnikom mającym pola na terenach powyżej potencjalnego stopnia wodnego. No i narażają na powódzie / susze tereny poniżej.	wyjaśniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zaplanowano szeroki zakres działań edukacyjnych dotyczących zarówno działań z zakresu naturalnej jak i sztucznej retencji. Nie są to działania ukierunkowane tylko na jeden typ rozwiązań. Z drugiej strony rola i znaczenie edukacji ekologicznej, a także kształtowanie postaw jest bardzo istotnym elementem rozwoju społecznego.
209	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	projekt PPNW	7.2. Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej	Nie wspomina się o organizowanych przez wszystkie jednostki doradztwa rolniczego Lokalnych Partnerstwach ds. Wody (LPW). Od 2020 do połowy 2021 roku z udziałem wszystkich jednostek doradztwa rolniczego w kraju założono Lokalne Partnerstwa ds. Wody. Do połowy 2021 roku powstały w kilkudziesięciu powiatach, do końca roku będzie ich ponad 120. Natomiast planowane jest utworzenie do 2022 roku 314 partnerstw, po jednym w każdym powiecie.	wyjaśniono	Działania w zakresie tworzenia Lokalnych Partnerstw dla Wody (LPW) są uwzględnione w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Wskazane działania są elementem ujętych w dokumencie działań edukacyjno-promocyjnych. W załączniku numer 5 wskazano łącznie 12 działań z zakresu tworzenia i promowania LPW zgłoszonych przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.
210	Agencja Promocji Zieleni Sp. z o.o.	projekt PPNW	7.2. Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej	Proponuję objęcie działaniem edukacyjnym dotyczącym retencji wody urzędników państwowych i samorządowych odpowiedzialnych za tereny zieleni. Dotyczy to osób zatrudnionych w Urzędach Ochrony Środowiska, Zarządach zieleni itp. Aby urzędnicy mieli wiedzę w jaki sposób projektować tereny zieleni aby zatrzymywać wodę np. Ogrody wodne a nie odprowadzać ją jak najszybciej do najbliższej rzeki a później podlewać trawniki.	nie uwzględniono	Programy edukacyjne zgłoszone przez poszczególne podmioty/resorty zostały uwzględnione w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Liczba działań edukacyjnych ujętych w Programie jest już obecnie duża i przekracza 400. W związku z tym, nie planuje się dodawać nowych stworzonych specjalnie na potrzeby dokumentu programów edukacyjnych. Możliwe jest natomiast uwzględnienie w dokumencie dodatkowych inicjatyw planowanych przez organy administracji oraz organizacje pozarządowe, pod warunkiem ich zgłoszenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Konsultowany dokument nie może nakładać na podmioty zewnętrzne nowych zadań, np. na jednostki samorządu terytorialnego w zakresie organizowania szkoleń dla pracowników odpowiedzialnych za kształtowanie zieleni.
211	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	7.2. Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej	Proponuje się dopisanie informacji o planowanej publikacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego pt. "Łódzkie - zielony ogród Polski"	nie uwzględniono	Działania edukacyjnego prowadzonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego nie uwzględniono w katalogu działań edukacyjnych. Instytucja wycofała się z wniesionej uwagi.

212	Leszek Małek	projekt PPNW	7. Wykaz działań służących zwiększeniu retencji wód	<p>Zaprezentowany program RETENCJA nie obejmuje wszystkich możliwych miejsc do retencji wody. A mianowicie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie ujęto nie istniejących bądź zdegradowanych zbiorników wodnych przed wszelkiego rodzaju młynami wodnymi, czy mini elektrowniami. - nie ujęto zdegradowanych stawów rybnych na których zniszczone są budowle hydrotechniczne. <p>Jestem mieszkańcem wsi Niekłań Wielki położonej nad rzeką Czarną, gdzie znajduje się kilka zbiorników o łącznej pojemności co najmniej jeden milion metrów sześciennych wody, które nie są wykorzystane. Na mojej prywatnej posesji znajdują się zdekapitalizowane stawy rybne, na których brak jest jazów (mniczów) spiętrzających wodę, lecz istnieją groble w obrębie płynącego okresowo cieku wodnego. Jestem w stanie wykonać rewitalizację tych stawów na własny koszt, ale przeraża mnie bariera urzędnicza w postaci Wód Polskich. Podjęta próba zakończyła się fiaskiem. Jeżeli do tego niezwykle potrzebnego programu, Ministerstwo Infrastruktury nie włączy prywatnych inwestorów, to pomniejszy szansę na optymalne wykorzystanie wód spływających do zlewni Morza Bałtyckiego. Aby tego dokonać, należy uprościć procedury – podobnie jak w przypadku Prawa Budowlanego -aby zwykły obywatel mógł (przy zachowaniu reguł wszelakiego bezpieczeństwa) na swoim terenie i na własny koszt, zatrzymać spływającą wodę. Limit 500 m² powierzchni lustra wody jest zbyt mały i ogranicza istniejące możliwości wykorzystania istniejących zdegradowanych zbiorników. Życząc sukcesu temu programowi, życzę decydom szerszego spojrzenia na ten problem i nie zagubienia go w gąszczu ludzkich słabości (których nie wymienię),</p>	wyjaśniono	<p>W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody przewidziano działania w zakresie odbudowy stawów hodowlanych - typ 7. realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych, w ramach którego możliwe i zasadne jest postulowane odtwarzanie "zdegradowanych stawów rybnych na których zniszczone są budowle hydrotechniczne". W załączniku numer 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody wskazano także szereg inwestycji w zakresie odbudowy i remontu urządzeń wodnych. Wyjaśniamy także, że od listopada 2019 roku, wraz ze zmianą z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm. -art. 394 ust. 1 pkt 9) oraz ustawy z dnia 7 lipca 1994 Prawo budowlane (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1333 z późn. zm. - art. 29 ust 1 pkt 15), budowa stawu o powierzchni do 1000 m² oraz głębokości do 3 m nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę ani zgłoszenia zamiaru budowy. Konieczne jest jedynie złożenie zgłoszenia wodno-prawnego. Podkreślić należy, że sukces opracowywanego programu jest ściśle związany z podejmowanymi działaniami przez wszystkie podmioty - administracji rządowej (m.in. Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie), samorządowej oraz indywidualne (przedsiębiorcy, rolnicy, gospodarstwa domowe).</p>
213	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7. Wykaz działań służących zwiększeniu retencji wód	Opis poszczególnych typów działań wymaga uzupełnienia o opis uzyskiwanej „jakości retencyjnej” tj. o opis sprawności uzyskiwanej w wyniku tych działań retencji w przeciwdziałaniu niedoborom wody.	częściowo uwzględniono	Uzupełniono opisy dotyczące efektów i znaczenia retencji mokradłowej (str. 260), korytowej (266) i zmiany praktyk rolniczych (285).
214	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7. Wykaz działań służących zwiększeniu retencji wód Działanie 5.1 Wspieranie mikroretencji poprzez tworzenie przydomowych zbiorników wodnych	<p>Nieprawdziwy opis skutków retencyjnych działania.</p> <p>Ewentualna rola retencyjna zbiorniczek przydomowych zasadniczo zależy od ich umiejscowienia w obiegu hydrologicznym i sposobu zasilania ich w wodę. Zasadne są zbiorniczki gromadzące czasowo wody opadowe i umożliwiające zasilanie wód podziemnych, do tego jednak nie mogą być wykonane jako szczelne. Większość zbiorniczek przydomowych jest jednak wykonana jako szczelna, a tym samym gromadzona w nich woda w żaden sposób nie powiększa zasobów wodnych. Wiele zbiorniczek przydomowych jest zasilanych w wodę z sieci wodociągowej, co oznacza straty wody, a nie korzyść retencyjną.</p>	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody nie narzuca sposobu wykonania zbiorników. Podkreślić należy, że rola szczelnych zbiorników jest równie istotna co przepuszczalnych. Stanowią one szansę na ograniczenie zużycia wody w gospodarstwach domowych w okresach suchych na przykład podlewania zieleni przydomowej.
215	Klub Przyrodników	projekt PPNW	7. Wykaz działań służących zwiększeniu retencji wód Działanie 5.2 Ochrona obszarów okresowo zalewanych	Uzupełnić i skorygować opis działania.	uwzględniono	Wprowadzono do typu działania numer 5 realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych dodatkowe podtypy działań dotyczące ochrony obszarów okresowo zalewanych, gospodarowania rolniczego na obszarach podmokłych, ochrony istniejących obiektów mikroretencji, wspierania mikroretencji poprzez tworzenie zbiorników śródpolnych.
216	Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A..	projekt PPNW	8. Efekty realizacji programu	z jakiego poziomu retencji startujemy ?	wyjaśniono	Poziom retencji wodnej w Polsce w sztucznych zbiornikach retencyjnych wynosi obecnie, zgodnie z zaktualizowanymi obliczeniami ok. 7,4% średniego odpływu rocznego z wielolecia (na podstawie danych z opracowania: Identyfikacji presji w regionach wodnych i na obszarach dorzeczy część 1 - utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych).

217	Polskie Towarzystwo Rybackie	projekt PPNW	8. Efekty realizacji programu	Konsekwentnie do wcześniejszych wypowiedzi, w projekcie należałoby umieścić w rozdziale 8. „Efekty realizacji programu”, zapis: „Wspieranie inwestycji w odtwarzanie i wzmacnianie zdolności retencyjnych stawów rybnych”. Mówimy o 700-800 milionach m ³ wody, nie licząc już nawet efektów siedliskowych i związanych z bioróżnorodnością.	nie uwzględniono	Efekty programu w postaci zwiększenia poziomu retencji do 15% odniesione są do wszystkich zaplanowanych działań. Jednakże w związku z faktem, iż skala realizacji części działań jest powiązana z poziomem zainteresowania podejmowania ich przez poszczególne jednostki (na przykład rolników), brak jest podstaw do zwymiarowania wielkości osiągniętej finalnie retencji. Dotyczy również działania w zakresie odtwarzania i budowy stawów hodowlanych.
218	Klub Przyrodników	projekt PPNW	8. Efekty realizacji programu	Brak wykazania skutków programu dla zapobiegania niedoborom wody, zidentyfikowanym w rozdz. 2.	nie uwzględniono	Głównym celem projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest zwiększenie poziomu retencji i osiągnięcie poziomu 15% retencji. Wskaźniki efektów realizacji programu są odniesione do głównego celu dokumentu oraz celów szczegółowych. Należy także zaznaczyć, iż Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest komplementarnym do Planu przeciwdziałania skutkom suszy a także innych dokumentów z zakresu gospodarki wodnej.
219	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	8. Efekty realizacji programu str. 303 i 305 Załączniki 3 i 4.	Na stronie podano informacje dot. podstawowego efektu realizacji programu w zakresie zwiększenie retencji. Wskazano, że za pomocą poszczególnych działań możliwe jest retencjonowanie następujących objętości wody: <ul style="list-style-type: none"> • Zadania inwestycyjne – ok. 931 mln m³ • Renaturyzacja mokradeł - 136 mln m³ • Renaturyzacja rzek - 10 mln m³ wody • Budowa zbiorników małej retencji w lasach 2,8 mln m³ • Program priorytetowy Moja Woda 1,48 mln m³ zretencjonowanej wody w ujęciu rocznym (druga edycja programu); • Inne działania – ponad 1 mld m³. Wyjaśnienia wymaga jakimi sposobami można osiągnąć 1 mld m ³ wody poprzez „inne działania” – bowiem ta grupa działań miałaby podobny efekt jak przedstawiona wielkość retencji zaproponowanych działań inwestycyjnych. Podane wielkości możliwej do osiągnięcia retencji poprzez wyrywkową analizę załączników 3 i 4 (patrz uwaga 5, 7, 8) są niewiarygodne i budzą duże zastrzeżenia. Zwraca się uwagę na błędy metodyczne liczenia tych wielkości i niedbalstwo wykonania analiz. Bezpośrednie porównywanie wielkości retencji między retencją w otwartych, sztucznych zbiornikach a retencją naturalną w krajobrazie jest nieuprawnione.	częściowo uwzględniono	Sposób określania wielkości retencji dla poszczególnych zwymiarowanych działań jest przedstawiony dla każdego typu oddzielnie w rozdziale 7, wraz z podaniem przyjętych założeń. Ponadto wyniki obliczeń zostały zestawione w załączniku numer 3. Dokonano weryfikacji podejścia do oszacowania wielkości uzyskanej retencji dla poszczególnych działań. Podejście uzupełniono dla działań o typie 5 oraz typie 12. Wyjaśniamy, iż grupa "inne działania" obejmuje m. in. przebudowę i budowę urządzeń melioracji nawadniających, poprawę retencji glebowej. Dla tych działań także przedstawiono podejście metodyczne do szacowania objętości wody (rozdział 7.1 Programu przeciwdziałania niedoborowi wody) oraz wyniki obliczeń (załącznik nr 3 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody). Wyjaśniamy także, iż opracowany Program ma kompleksowo obejmować kwestie dotyczące retencji wody. W związku z tym uprawnione jest przedstawianie w dokumencie danych dla planowanych działań w zakresie retencji sztucznej oraz naturalnej. Oba te rodzaje retencji są bowiem przedmiotem analiz Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
220	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	8. Efekty realizacji programu str. 303 i 305 Załączniki 3 i 4.	Na stronie podano informacje dot. podstawowego efektu realizacji programu w zakresie zwiększenie retencji. Wskazano, że za pomocą poszczególnych działań możliwe jest retencjonowanie następujących objętości wody: <ul style="list-style-type: none"> • Zadania inwestycyjne – ok. 931 mln m³ • Renaturyzacja mokradeł - 136 mln m³ • Renaturyzacja rzek - 10 mln m³ wody • Budowa zbiorników małej retencji w lasach 2,8 mln m³ • Program priorytetowy Moja Woda 1,48 mln m³ zretencjonowanej wody w ujęciu rocznym (druga edycja programu); • Inne działania – ponad 1 mld m³ Wyjaśnienia wymaga jakimi sposobami można osiągnąć 1 mld m ³ wody poprzez „inne działania” – bowiem ta grupa działań miałaby podobny efekt jak przedstawiona wielkość retencji zaproponowanych działań inwestycyjnych. Podane wielkości możliwej do osiągnięcia retencji poprzez wyrywkową analizę załączników 3 i 4 (patrz uwaga 5, 7, 8) są niewiarygodne i budzą duże zastrzeżenia. Zwraca się uwagę na błędy metodyczne liczenia tych wielkości i niedbalstwo wykonania analiz.	częściowo uwzględniono	Sposób określania wielkości retencji dla poszczególnych zwymiarowanych działań jest przedstawiony dla każdego typu oddzielnie w rozdziale 7. Ponadto wyniki zostały zestawione w załączniku numer 3. Pozostałe działania obejmują między innymi przebudowę i budowę urządzeń melioracji nawadniających, poprawę retencji glebowej. Ponadto dokonano weryfikacji podejścia do oszacowania wielkości uzyskanej retencji dla poszczególnych działań.

221	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	8. Efekty realizacji programu str. 305 Załącznik 4	<p>Powielono informacje, które budzą wątpliwość nt. możliwych uzyskanych wielkości retencji dla inwestycji, które w programie pojawiają się w różnych pozycjach (dot. Różnych działań w ramach jednej inwestycji).</p> <p>W skali zaplanowanych 725 działań inwestycyjnych i właściwego, zasugerowanego w uwadze sposobu liczenia retencji dla tego inwestycji dot. przebudowy istniejących obiektów wyliczony poziom retencji na poziomie 931 057 mln m³ budzi olbrzymie zastrzeżenia co do przeszacowania i wprowadza w błąd odbiorcę PPNW, że tylko działania inwestycyjne są w stanie skutecznie zniwelować niedobory wody Tego typu zapisy w programie należy traktować jako niedbalstwo wykonywanych analiz i błąd metodyczny, który sprawia, że w sztuczny sposób „podbijana” jest wartość retencji jaką można uzyskać poprzez realizację inwestycji.</p>	częściowo uwzględniono	Podkreślić należy, że szacunki dotyczące wzrostu retencji bazują na informacjach przekazanych przez inwestorów, którzy mają duże doświadczenie w prowadzeniu procesów inwestycyjnych w zakresie obiektów hydrotechnicznych. Zaznaczyć należy, nie może być także mowy o znacznym przeszacowaniu wielkości zmiany retencji z uwagi na fakt, iż dla części inwestycji nie znana jest przyszła uzyskana retencja i nie były one siłą rzeczy uwzględnione w szacunkach.
222	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	8. Efekty realizacji programu str. 305 Załącznik 4	<p>Powielono informacje, które budzą wątpliwość nt. możliwych uzyskanych wielkości retencji dla inwestycji, które w programie pojawiają się w różnych pozycjach (dot. Różnych działań w ramach jednej inwestycji).</p> <p>W skali zaplanowanych 725 działań inwestycyjnych i właściwego, zasugerowanego w uwadze sposobu liczenia retencji dla tego inwestycji dot. przebudowy istniejących obiektów wyliczony poziom retencji na poziomie 931 057 mln m³ budzi olbrzymie zastrzeżenia co do przeszacowania i wprowadza w błąd odbiorcę PPNW, że tylko działania inwestycyjne są w stanie skutecznie zniwelować niedobory wody Tego typu zapisy w programie należy traktować jako niedbalstwo wykonywanych analiz i błąd metodyczny, który sprawia, że w sztuczny sposób „podbijana” jest wartość retencji jaką można uzyskać poprzez realizację inwestycji.</p>	częściowo uwzględniono	Poddano ponownej weryfikacji inwestycje w załączniku numer 4 w zakresie wyeliminowania dublujących się pozycji. Podkreślić należy, że szacunki dotyczące wzrostu retencji bazują na informacjach przekazanych przez inwestorów, którzy mają duże doświadczenie w prowadzeniu procesów inwestycyjnych z zakresie obiektów hydrotechnicznych. Zaznaczyć należy, nie może być także mowy o znacznym przeszacowaniu wielkości zmiany retencji z uwagi na fakt, iż dla części inwestycji nie znana jest przyszła uzyskana retencja i nie były one siłą rzeczy uwzględnione w szacunkach.
223	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	projekt PPNW	8. Efekty realizacji programu	<p>4) W dyskusji po dzisiejszej prezentacji PPNW dowiedzieliśmy się, że szacowany koszt jego realizacji wyniesie 22 mld zł, w tym 10 mld zł stanowić będą nakłady inwestycyjne na budowę zbiorników i budowli piętrzących (wymienionych w Zał. 4), natomiast na renauryzację 18 odcinków rzek przewidziano tylko 46 mln zł. Łatwo można obliczyć jaki będzie koszt jednostkowy uzyskanej retencji w wyniku realizacji w/w działań. Według danych na str. 305 PPNW, realizacja zadań inwestycyjnych spowoduje wzrost retencji o ok. 931 mln m³ wody, natomiast renauryzacja rzek - 10 mln m³ dodatkowej retencji. Stąd w przypadku sztucznych zbiorników koszt 1 mln m³ wyniesie 23,6 mln zł (22000 mln zł/931 mln m³), a koszt renauryzacji rzek będzie ponad pięciokrotnie mniejszy – 4,6 mln zł (46 mln zł /10 mln m³). Porównanie kosztów jednostkowych wskazuje jednoznacznie jakie działania powinny być preferowane! Rachunek kosztów może być jeszcze bardziej bulwersujący, jeżeli uwzględnimy z jednej strony negatywne koszty środowiskowe związane z budową piętrzeń i sztucznych zbiorników wodnych, a z drugiej – dodatkowe pozytywne efekty związane z renauryzacją rzek, tj. poprawą: stanu ekologicznego (lepsze warunki siedliskowe i migracyjne), czystości wód (wzrost efektu samooczyszczania – mniejsze nakłady na oczyszczanie wód pobieranych z rzeki), a także poprawę warunków mikroklimatycznych i krajobrazowych. Nakłady na renauryzację rzek, stanowiące 0,2% kosztu realizacji PPNW, są nie adekwatne nie tylko w aspekcie poprawy retencji, ale także konieczności spełnienia wymagań RDW, tj. osiągnięcia dobrego stanu/potencjału ekologicznego rzek. Gospodarka wodna wymaga kompleksowego działania, dlatego należy mieć na uwadze, że przykładowo w dorzeczu Wisły 94% jcwp rzecznych i 100% jcwp zbiornikowych jest</p>	wyjaśniono	<p>Działania renaturyzacyjne należą do istotnych działań związanych ze zwiększaniem retencji i zostały uwzględnione w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. W projekcie Programu, za krajowym programem renaturyzacji wód powierzchniowych, wskazano potrzebę renaturyzacji ponad 3 300 jednolitych części wód powierzchniowych rzek. Zadania renaturyzacyjne nie zostały w programie zmarginalizowane. Z uwagi na ograniczone koszty i perspektywę czasową wszystkie zadania, w tym też te dotyczące renaturyzacji zostały poddane priorytetyzacji. Jako działania o najwyższym priorytecie wskazano te, które są ujęte w aktualizacji planów gospodarowania wodami i są zidentyfikowane na obszarach deficytowych.</p> <p>Działania inwestycyjne są jednym z zaproponowanych elementów i łącznie obejmują 3 z 14 typów w katalogu zaproponowanych działań zwiększających retencję. Program przeciwdziałania niedoborowi wody proponuje szereg działań dotyczących zwiększania retencji, nie tylko za pomocą inwestycji hydrotechnicznych. 11 typów działań to działania zupełnie różnym charakterze, które przynoszą efekt w postaci wzrostu retencji o blisko 4 mld m³.</p>

				zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych(wg danych GIOŚ z lat 2014-2019; Projekt IIaPGW_Wiśła). Realizacja PPNW w zakresie obiektów hydrotechnicznych na pewno nie poprawi lecz pogorszy aktualny stan/potencjał ekologiczny wód. Dlatego uważam, że w przypadku „sztucznej retencji” powinny być preferowane obiekty „małej retencji” – takiego zdania było ponad 30% uczestników dzisiejszego spotkania on-line. Natomiast „dużą retencję” poparło tylko 3% ankietowanych uczestników spotkania.		
224	FUNDACJA „ROZWÓJ TAK – ODKRYWKI NIE”	projekt PPNW	cały dokument	w imieniu Fundacji "Rozwój TAK - Odkrywki NIE" zwracam się z wnioskiem o przedłużenie terminu wniesienia uwag do „Programu przeciwdziałania niedoborowi wody”. Jesteśmy bardzo zainteresowani złożeniem uwag do dokumentu, jednak czas na zapoznanie się z całością materiału oraz rzeczowe odniesienie się do tematu jest w naszej ocenie zbyt krótki. Jesteśmy też przekonani, że nasz wkład wniósłby dodatkową merytoryczną wartość do przygotowywanego programu.	nie uwzględniono	Czas trwania konsultacji społecznych - 21 dni jest zgodny z artykułem 39 ustęp 1 punkt 4 ustawy z dnia 8 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247). Wydłużenie czasu trwania konsultacji społecznych nie jest możliwe z uwagi na określony harmonogram opracowania Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
225	anonim	projekt PPNW	cały dokument	2,5 krotne zwiększenie retencji w ciągu 7 lat? Jak to możliwe. Polska niepodległa ma 100 lat i doszliśmy do poziomu 6 %!	wyjaśniono	Zaplanowane w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody działania umożliwiają 2,5 krotne zwiększenie retencji w ciągu 7 lat do 2030 roku. Postawiony cel jest ambitny, ale realny. Przez ostatnie lata dynamika zwiększania retencji była zróżnicowana. Budowa największych zbiorników przypada na początek XX wieku. Od drugiej połowy XX wieku tempo realizacji budowy nowych zbiorników zmalało. Znaczna część zaproponowanych zadań, szczególnie dużych inwestycji, jest w trakcie przygotowywania, dlatego na podstawie harmonogramów realizacji tych działań, można określić ich przybliżony termin zakończenia. Program przeciwdziałania niedoborowi wody proponuje inwestycje możliwe do realizacji w przeciągu najbliższych 10 lat. Realizacja największych zaproponowanych inwestycji, takich jak na przykład Wielowieś Klasztorna, jest możliwa w najbliższym okresie, ponieważ proces kompletowania niezbędnej dokumentacji trwa od wielu lat i jest na ukończeniu.
226	anonim	projekt PPNW	cały dokument	Mówimy o „Programie przeciwdziałania niedoborowi wody”, czyli – jak miemam – te skromne zasoby, które mamy, należałoby wykorzystać jak najbardziej racjonalnie. Tymczasem jak dotąd słyszę o zatrzymywaniu nadmiarów wody w okresach powodzi i wypuszczaniu tej wody w okresie suszy. Jak retencja – to tylko gruntowa. Jak susza – to tylko w kontekście życia biologicznego. Tymczasem powinniśmy otwarcie i głośno mówić o znaczeniu wody dla gospodarki, nie tylko dla środowiska. I przez „zmasowaną edukację” odczarować wreszcie fakt, że woda ma służyć nie tylko rybom i kaczkom, ale też przemysłowi, który stanowi wszak gałąź, na której siedzimy jako społeczeństwo w XXI wieku.	wyjaśniono	Jednym z głównych powodów dlaczego skupiamy się właśnie na retencji, jest kwestia zatrzymania wody, aby można było ją wykorzystywać. Po pierwsze, w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę, a po drugie do celów gospodarczych. Priorytety w zakresie wykorzystania wody, w tym wody zretencjonowanej, są określone jasno w przepisach ustawy Prawo wodne (Dział II, tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.). Woda, która będzie zatrzymana, i która już jest zatrzymywana, ma służyć zaopatrzeniu ludności w wodę, i na cele rozwoju gospodarczego kraju.
227	anonim	projekt PPNW	cały dokument	Jednym z działań uwzględnionych w Umowie Partnerstwa 2021-2027, głównym dokumencie niezbędnym do korzystania z funduszy unijnych w tej perspektywie jest wspieranie retencjonowania wody, w tym małej retencji	wyjaśniono	Potrzeba retencjonowania wody jest najważniejszym elementem opracowania projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, a zwiększenie magazynowania wód stanowi główny cel dokumentu, wpisując się w Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce.

228	anonim	projekt PPNW	cały dokument	Jakie są główne różnice pomiędzy PPSS a PPNW?	wyjaśniono	<p>Plan przeciwdziałania skutkom suszy ma jasno określoną zawartość, wynikającą z przepisów artykułu 184 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.) Część Planu przeciwdziałania skutkom suszy stanowi tematyka retencji, jednak plan ten nie obejmuje wszystkich działań w katalogu działań zawartych w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Konsultowany dokument stanowi zbiór konkretnych inwestycji i działań podejmowanych przez różne podmioty. Celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody było objęcie wszystkich elementów związanych z retencją, tak aby jasno zostało określone jakimi zasobami dysponujemy, i jak te zasoby będą kształtowały się w najbliższym okresie, czyli do 2030, do 2050 roku. Te elementy nie były uwzględnione w Planie przeciwdziałania skutkom suszy. W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody przedstawione są działania mające na celu zwiększenie retencji. Perspektywa zasobów dyspozycyjnych w najbliższych okresach czasu, jest elementem odróżniającym Program przeciwdziałania niedoborowi wody od Planu przeciwdziałania skutkom suszy. W konsultowanym dokumencie znajduje się analiza retencji w innych państwach w Europie, analiza podstaw prawnych realizacji działań inwestycyjnych, a także szeroki katalog działań edukacyjnych, które są zaproponowane aby kształtować postawy racjonalnego wykorzystania wody.</p> <p>Działania inwestycyjne ujęte w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, uwzględniające inwestycje zawarte w Planie przeciwdziałania skutkom suszy służące zwiększeniu retencji, zostały uzupełnione o dodatkowe inwestycje, takie jak: inwestycje Wód Polskich w zakresie kształtowania małej retencji, która ma służyć zwiększeniu retencji na terenach rolniczych, ponieważ zidentyfikowano na tych terenach dużą potrzebę realizacji tego typu działań. Program przeciwdziałania niedoborowi wody traktuje retencje kompleksowo.</p> <p>W Planie przeciwdziałania skutkom suszy znajduje się natomiast szereg elementów, które są powiązane na przykład z kształtowaniem zasad monitorowania, ostrzegania przed suszą. To są innego rodzaju działania, które nie przyczynią się do osiągnięcia celów Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.</p> <p>Program przeciwdziałania niedoborowi wody łączy ze sobą tematy suszy i powodzi, ponieważ odpowiedzią na oba te zjawiska jest retencja.</p>
229	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	projekt PPNW	cały dokument	Już powodują zmniejszenie, więc skąd takie wnioski	wyjaśniono	Uwaga zgłoszona w trakcie spotkania, brak kontekstu wypowiedzi uniemożliwia wyjaśnienie.

230	Krzysztof Iwaniuk	projekt PPNW	cały dokument	<p>Polska zajmuje przedostatnie miejsce w EU pod względem retencjonowania wody mając stosunkowo ubogie jej zasoby. Wody Polskie stały się w zasadzie 88 -ą administracją policyjną , która niewiele robi w tym zakresie. Czy rzeczywiście prezentowane zamierzenia są wystarczające w tym zakresie ????</p>	wyjaśniono	<p>Zadania Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie określa ustawa Prawo wodne. Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie jest odpowiedzialne między innymi za opracowanie dokumentów planistycznych w gospodarce wodnej, takich jak: plany gospodarowania wodami i ich aktualizacje, plany zarządzania ryzykiem powodziowymi ich aktualizacje, Plan przeciwdziałania skutkom suszy oraz szeregu innych, jak na przykład Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie współpracuje z Ministerstwem Infrastruktury przy opracowaniu Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych i jest odpowiedzialne za opracowanie Programu ochrony wód morskich. Wymienione dokumenty planistyczne stanowią kluczowe elementy zarządzania zasobami wodnymi w Polsce. Drugim obszarem, w ramach którego działa Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie to kwestie wydawania zgód wodnoprawnych. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zajmuje się także kwestiami opłat za usługi wodne, które wynikają z Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), wprost odnoszącej się do zasady "zanieczyszczający płaci". Opłaty za wodę wynikają z obowiązujących przepisów prawnych. Nie wszystkie opłaty, które są pobierane przez Państwowe gospodarstwo Wodne Wody Polskie są wykorzystywane przez tą instytucję na inwestycje w gospodarce wodnej. Opłaty za wprowadzanie ścieków do wód gruntowych, są przekazywane do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na cele związane z gospodarką ściekową w aglomeracjach. Środki, którymi dysponuje Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie z tytułu opłat za usługi wodne są niewystarczające w zakresie ilości potrzeb inwestycyjnych prowadzonych przez ten podmiot, dlatego też działania są dofinansowywane z budżetu państwa i ze środków unijnych. Działania międzyresortowe są prowadzone między innymi poprzez ścisłą współpracę z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Duża część działań, która dedykowana jest obszarom użytkowanym rolniczo, a których inwestorem jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, będzie finansowana w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.</p> <p>Pobieranie opłat za usługi wodne jest zadaniem ustawowym, a środki finansowe przeznaczone są na dalsze działania związane z ochroną przeciwpowodziową, przeciwdziałaniem skutkom suszy czy poprawę jakości wód. Należy podkreślić, że działania renaturyzacyjne, które są prowadzone również przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, mają doprowadzić do osiągnięcia dobrego stanu wód, wymaganego przez Ramową Dyrektywę Wodną.</p>
-----	-------------------	--------------	---------------	---	------------	---

231	Fundacja WWF Polska	projekt PPNW	cały dokument	Czy przy analizie szacowanych możliwości retencyjnych danej zlewni przeprowadzono kompleksowe analizy uwzględniające wszystkie działania w danej zlewni czyli działania przewidziane w niniejszym programie a także wszystkie pozostałe zamierzenia Wód Polskich np. w zakresie prowadzenia prac utrzymaniowych polegających na odmulaniu koryt rzek, usuwaniu zatorów, hakowaniu roślinności z dna – czyli wszystkich tych działań, które znacząco przyspieszają odpływ wód ze zlewni?	wyjaśniono	<p>Celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest zaproponowanie działań, które pozwolą zwiększyć retencję do poziomu 15%. Analizie zostały poddane działania, które mają się przyczyniać do wzrostu retencji.</p> <p>Przy szacowaniu wielkości retencji oraz obszarów priorytetowych proponowanych do realizacji danego typu lub podtypu działania uwzględniono między innymi wpływ obszarów zmeliorowanych. Celem prac utrzymaniowych jest zgodnie z artykułem 227 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.):</p> <p>Utrzymywanie wód, o których mowa w ust. 1, ma na celu zapewnienie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ochrony przed powodzią lub usuwania skutków powodzi, 2) spływu lodu oraz przeciwdziałania powstawaniu niekorzystnych zjawisk lodowych, 3) warunków umożliwiających korzystanie z wód, w tym utrzymywania zwierciadła wody na poziomie umożliwiającym funkcjonowanie urządzeń wodnych, obiektów mostowych, rurociągów, linii energetycznych, linii telekomunikacyjnych oraz innych urządzeń, 4) warunków eksploatacyjnych śródlądowych dróg wodnych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej, 5) działania urządzeń wodnych, w szczególności ich odpowiedniego stanu technicznego i funkcjonalnego. <p>Cele tych prac nie pokrywają się z celami konsultowanego dokumentu.</p> <p>Zgodnie z artykułem 327 ustawy Prawo wodne przygotowywane i opracowywane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie są plany utrzymania wód, które podlegają strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko i konsultacjom społecznym. Kwestiami dotyczącymi prac utrzymaniowych i wpływem na środowisko zajmują się plany utrzymania wód. Są to dokumenty, które zbierają całościowo tą tematykę. Plany utrzymania wód są obecnie na etapie aktualizacji.</p>
232	Powiat Wołomiński	projekt PPNW	cały dokument	<p>Będąc uczestnikiem spotkania, w dniu 16 lipca 2021r., w prezentowanych materiałach nie znalazłem odniesień do najbardziej fundamentalnej kwestii, związanej z gromadzeniem wód opadowych, dlatego zwracam uwagę na następujące zagadnienie: Problem z zagospodarowaniem wód opadów wiąże się w dużej mierze z pojęciem własności/zarządzającego urządzeniami wodnymi – o ile własność i zarządzanie „wodami płynącymi” jest względnie uregulowana to pozostała część sieci odprowadzającej wody powierzchniowe jest dość zmienna od „własności prywatnej” po „nieustalonego właściciela”. W takiej sytuacji mówienie o „retencji korytovej” i „gospodarowaniu wodami opadowymi” jest rozważaniem czysto teoretycznym.</p> <p>Z własnego doświadczenia w tym zakresie, wiem, że w powszechnym podejściu do problemu panuje pogląd generalizujący sprawę do stwierdzenia „rów – znaczy melioracja”. Tymczasem trzeba precyzyjnie określić (na nowo zdefiniować) funkcje i przeznaczenie, a tym samym zarządzającego/właściciela danego urządzenia:</p> <p>1. Rowy melioracyjne – zgodnie z ustawową definicją pozostawmy wyłącznie na terenach rolniczych, gdzie ich funkcjonowanie ma lub powinno mieć korzystny wpływ na produkcję rolną. Własność tych urządzeń, a zatem również utrzymanie, powinno być w gestii gmin –</p>	wyjaśniono	<p>Uwaga nie dotyczy projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Regulacje prawne w zakresie własności wód oraz ewidencji urządzeń melioracji wodnych nie są przedmiotem analiz prowadzonych w ramach opracowania konsultowanego dokumentu..</p>

				<p>obszary zmeliorowane klasyfikowane są jako grunty o wyższej klasie bonitacyjnej co może się przełożyć na wpływy z podatku gruntowego, jako źródło częściowego finansowania nakładów ponoszonych na ich konserwację.</p> <p>2. Na obszarach zurbanizowanych dawna melioracja (rowy melioracyjne), z czasów kiedy te obszary użytkowane były w sposób rolniczy oraz inne tego typu urządzenia należy włączyć i zaliczyć do sieci kanalizacji deszczowej. Właściciel i zarządzający – gmina. Finansowanie z opłat wnoszonych przez mieszkańców za zrzut i zagospodarowanie wód opadowych.</p> <p>3. Rowy technologiczne w pasach drogowych (historycznie często połączone z siecią melioracji otwartej, co należy w miarę możliwości rozdzielić) – własność: właściciel/zarządzający drogą. Finansowanie ze środków na utrzymanie dróg.</p> <p>Uporządkowanie spraw własnościowych pozwoli przede wszystkim na przejrzyste finansowanie projektów związanych przeciwdziałaniem suszom i powodziom. Nie wystarczy utworzyć „fundusze” na finansowanie konkretnych zadań, ponieważ potencjalni beneficjenci mogą nie być właścicielami gruntów na których zlokalizowane jest dane urządzenie. Ponadto doprecyzowanie właściciela – w moim podejściu - głównie gmin – spowoduje, że będzie on w większym stopniu „zainteresowany” zagospodarowanie wód, zwłaszcza odprowadzanych za pośrednictwem kanalizacji deszczowej, do budowy zbiorników retencyjnych, „oczyszczających” wodę przed ich ewentualnym zrzutem do wód płynących. Potraktowanie zbiorników na tego typu wodę jako również swoistej oczyszczalni, otwiera nowe źródła finansowania tych przedsięwzięć.</p>		
233	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	cały dokument	Proponuje się ujednoczyć terminologię, słowo deficyt proponuje się zastąpić słowem niedobór. Propozycja dotyczy całego opracowania	nie uwzględniono	Jednym z elementów opracowania Programu przeciwdziałania niedoborowi wody zgodnie z założeniami jest określenie wielkości deficytów wody. Odwoływanie się do obszarów deficytowych jest więc uzasadnione. Obszar deficytowy i niedobór wody są terminami zdefiniowanymi i powszechnie stosowanymi również w Planie przeciwdziałania skutkom suszy i artykułach naukowych oraz literaturze z zakresu hydrologii.
234	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	cały dokument Załącznik 4	Projekt PPNW został opracowany w sprzeczności założonymi celami określonymi w SIWZ (OPZ), zasadami zrównoważonego rozwoju i z celami środowiskowymi w odniesieniu do wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej.	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody przedstawia szereg działań zwiększających retencję wody. Z 14 typów ujętych w dokumencie, tylko 3 dotyczą działań inwestycyjnych. Pozostałe obejmują szereg działań zwiększających naturalną retencję, w tym renaturyzację rzek i mokradeł. Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest spójny z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym i Planem przeciwdziałania skutkom suszy. Dodatkowo przy projektowaniu, wykonywaniu oraz utrzymywaniu urządzeń wodnych, zgodnie z działem V ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.) należy się kierować zasadą zrównoważonego rozwoju, koniecznością osiągnięcia dobrego stanu wód i charakterystycznych dla nich biocenoz, koniecznością osiągnięcia celów środowiskowych oraz potrzebą zachowania istniejącej rzeźby terenu oraz biologicznych stosunków w środowisku wodnym i ekosystemach lądowych zależnych od wód.

235	Stowarzyszenie Wykonawców Dachów Płaskich i Fasad DAFTA	projekt PPNW	PPNW Załącznik 5. Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej	Brak programów edukacyjnych dotyczących dachów zielonych	nie uwzględniono	Programy edukacyjne zgłoszone przez poszczególne podmioty/resorty zostały uwzględnione w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, w takiej formie w jakiej zgłaszały je odpowiednie instytucje. Modyfikacja zakresu tych programów w dokumencie nie jest możliwa, z uwagi na stopień zaawansowania poszczególnych inicjatyw i uzyskiwane dla nich dofinansowania. Liczba działań edukacyjnych ujętych w Programie jest już obecnie duża i przekracza 400. W związku z tym, obecnie nie planuje się dodawać nowych stworzonych specjalnie na potrzeby Programu przeciwdziałania niedoborowi wody programów edukacyjnych. Możliwe jest natomiast uwzględnienie w dokumencie dodatkowych inicjatyw planowanych przez organy administracji oraz organizacje pozarządowe, pod warunkiem ich zgłoszenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
236	Krzysztof Iwaniuk	projekt PPNW	uwaga ogólna	czy zamierzamy w nieskończoność marnować uzdatnioną wodę z wodociągów do podlewania trawy , ogródków itd ?Polityka wód Polskich jako regulatora (co jest oczywiście bez sensu) prowadzi do ograniczania wzrostu cen wody, by jej nadal nie szanować. A tymczasem prawie wszyscy kupują wodę w plastiku płacąc za nią w sklepie od 300 do 500 razy więcej za m ³ .Może tu bardziej potrzebny regulator ????	wyjaśniono	Kwestie dotyczące ustanawiania taryf za wodę wykraczają poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
237	anonim	projekt PPNW	uwaga ogólna	Nie mamy szans na racjonalne gospodarowanie wodami dopóty, dopóki człowiek będzie traktowany jako gatunek inwazyjny i wrogi Ziemi. Wszelkiego rodzaju wytyczne do ocen oddziaływania na środowisko (którego człowiek jest wszak elementem) zakładają wyłącznie osiągnięcie dobrostanu przyrodniczego – z naciskiem na „przywrócenie wodom stanu pierwotnego”, bez zdefiniowania jednak owego stanu pierwotnego. Czy chcemy „cofnąć” wody do stanu sprzed stu lat (godząc się na istnienie wcale licznych stopni wodnych i wielkich zapór, jak choćby Leśna i Złotniki na Kwisie), czy może sprzed dziewięciu tysięcy (i zasypać cieśniny duńskie, aby osiągnąć stan Jeziora Ancylusowego)? Powinniśmy zdać sobie sprawę, że inne były potrzeby w zakresie zapotrzebowania na wodę i zabezpieczenia przed powodzią kiedy na Ziemi żyło 5 mln ludzi (czas Jeziora Ancylusowego), inne sto lat temu (1,5 mld), a inne są teraz (7 mld z czubkiem). Ludzie przybliżają się do rzek, wchodzą na ich teren – stąd konieczność zabezpieczenia przed powodzią. Zjawiska, jakie obserwujemy obecnie zwłaszcza w Niemczech, Belgii i Austrii, nie stanowiłyby zagrożenia na terenach bezludnych, niezagospodarowanych. Abstrahuję tu od zmian klimatycznych wywołanych przez działalność ludzi, ale... czy James Watt, wynajdując maszynę parową, lub Lenoir (Belg zresztą) – wynalazca silnika spalinowego – mogli przewidzieć, że ich wynalazki będą mieć tak katastrofalny wpływ na klimat?	wyjaśniono	W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zaplanowano działania z zakresu zwiększania retencji z jednej strony planując działania w zakresie przywracania, tam gdzie jest to możliwe i zasadne, bardziej naturalnego charakteru rzek, z drugiej zaś planując szereg inwestycji hydrotechnicznych. Rozwój w zakresie naturalnej i sztucznej retencji uzupełnia się zapewniając możliwość osiągnięcia założonego celu 15 % retencji średniorocznego odpływu.
238	anonim	projekt PPNW	uwaga ogólna	Racjonalne wykorzystanie wody to również dynamiczne sterowanie rezerwą powodziową na zbiornikach elektrowni wodnych. Można w ten sposób znacząco ograniczyć zagrożenie powodziowe, a przy tym zapobiegać suszy i zwiększyć wykorzystanie energetyczne potencjału cieków (zarówno do produkcji energii, jak i jej magazynowania, co jest nieodzowne już przy obecnym nasyceniu systemu energetycznego źródłami niespokojnymi)	wyjaśniono	Uwaga nie dotycząca bezpośrednio Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Sterownie rezerwą powodziową i kwestie dotyczące instrukcji gospodarowania wodą nie są przedmiotem analiz konsultowanego dokumentu. Kwestie te zostały natomiast uwzględnione w projektach aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym i Planie przeciwdziałania skutkom suszy.

239	anonim	projekt PPNW	uwaga ogólna	Nie można retencji postrzegać jako działania „oddzielnego”. Gospodarka wodna – racjonalna gospodarka wodna – musi być traktowana całościowo, powinna uwzględniać wszystkie aspekty: magazynowanie wody, energii, zaopatrzenie ludności i przemysłu w wodę, zachowanie dobrego stanu środowiska wodnego i stosunków wodno – glebowych... to tylko część zagadnień. Skupianie się na jednym tylko aspekcie szerokiego zagadnienia nieuchronnie prowadzi do nierównowagi	wyjaśniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest skoordynowany z dokumentami planistycznymi w gospodarce wodnej, w tym z aktualizacją Planów gospodarowania wodami. Plany gospodarowania wodami są podstawowym dokumentem planistycznym w gospodarce wodnej. Stanowią zbiór działań planowanych do przeprowadzenia na obszarze dorzecza, w celu uzyskania co najmniej dobrego stanu wód, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód, zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji mogących negatywnie oddziaływać na wody, poprawę ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałanie skutkom suszy. W kompleksowy sposób podchodzą do gospodarowania wodami na obszarach dorzecza. Ramowa Dyrektywa Wodna wskazuje, że państwa członkowskie mogą opracowywać bardziej szczegółowe plany dotyczące danego zagadnienia. Dlatego zostały opracowane dokumenty kompleksowo analizujące problem suszy - Plan przeciwdziałania skutkom suszy oraz retencji - Program przeciwdziałania niedoborowi wody. Konsultowany dokument nie jest jedynym dokumentem w gospodarce wodnej, który indywidualnie traktuje zagadnienie związane z gospodarowaniem wodami. Przedmiotem analiz w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody jest retencja. Program szczegółowo traktuje to zagadnienie na obszarach dorzeczy.
240	anonim	projekt PPNW	uwaga ogólna	Techniczna uwaga w PPNW brakuje składu autorskiego, tak jak to jest uwzględnione w prognozie do PPNW	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody będzie przyjmowany w formie aktu prawnego, do którego stosują się zasady rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (tj. Dz.U. z 2016 poz. 283). Zasady te nie przewidują umieszczenia składu autorskiego w akcie normatywnym.
241	Jerzy Kujawski Małe Elektrownie Wodne S.C. Jerzy Maria Piotr Kujawscy	projekt PPNW	uwaga ogólna	Popieram budowę zbiorników wodnych dla potrzeb retencji wód powierzchniowych w celu wykorzystania wody piętrowej w zbiornikach do celów energetycznych. W związku z powyższym proszę o rozszerzenie katalogu celu publicznego w ustawie o gospodarce nieruchomościami o zapis: budowa instalacji oze wykorzystujących wodę powierzchniową retencjonowaną w zbiorniku jest celem publicznym.	nie uwzględniono	Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem planistycznym w gospodarce wodnej i jako taki nie ustanawia norm prawnych.
242	Instytut Technologiczno- Przyrodniczy Państwowy Instytut Badawczy	projekt PPNW	uwaga ogólna	5. Potrzebne jest ukazanie poziomu strat w rolnictwie spowodowanych suszami występującymi w minionej dekadzie.	nie uwzględniono	Kwestia strat w wyniku suszy w poszczególnych sektorach gospodarki nie jest elementem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Zakres ten poddany został analizom w Planu przeciwdziałania skutkom suszy.
243	Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie	projekt PPNW	uwaga ogólna	W Programie nie odniesiono się do ważnych projektów krajowych dotyczących możliwości finansowania inwestycji np. z Krajowego Planu Odbudowy	uwzględniono	Uzupełniono zapisy w zakresie działań z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności w zakresie działań na rzecz zwiększenia retencji na poziomie komponentów.
244	Krajowa Rada Izby Rolniczych	projekt PPNW	uwaga ogólna	Ponadto, dostrzegamy problemy z finansowaniem działalności spółek wodnych w zakresie ściągalności przez nie składek członkowskich. Obecnie większość spółek wodnych nie jest w stanie dobrze funkcjonować poprzez brak środków, przez co wielu rolników opłacających składki ma problem z prawidłową gospodarką wodną na polach.	wyjaśniono	Kwestie dotyczące regulacji w zakresie funkcjonowania i finansowania spółek wodnych wykraczają poza zakres Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Kwestie wskazane w uwadze reguluje Dział X ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.). Zapisy Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, planowanego do przyjęcia w formie uchwały rady Ministrów, nie mogą naruszać przepisów zamieszczonych w aktach wyższego rzędu takich jak przepisów ustawy Prawo wodne.

245	Miasto Inowrocław	projekt PPNW	uwaga ogólna	W związku z konsultacjami społecznymi projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW) wnoszę uwagę dotyczącą braku instrumentów finansujących JST na wpieranie inwestycji mieszkańców z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej - mała retencja.	wyjaśniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem planistycznym i strategicznym w zakresie kompleksowego podejścia do retencji wody w Polsce. Jako dokument o charakterze planistycznym nie ustanawia on źródeł finansowania działań, w tym także wspierających samorządy. Służą temu inne instrumenty takie jak programy operacyjne, regionalne programy operacyjne, Krajowy Plan Odbudowy oraz mechanizmy finansowe Unii Europejskiej - LIFE+, Zielony Łąd. W Projekcie przeciwdziałania niedoborowi wody zaproponowano potencjalne źródła finansowania dla wskazanych typów działań z funduszy planowanych do wprowadzenia w perspektywie 2021-2027.
246	WWF Polska	projekt PPNW	uwaga ogólna	W dokumencie nie uwzględniono zagadnień związanych z pracami utrzymaniowymi realizowanymi przez Wody Polskie i mającymi znaczący wpływ na przyspieszenie odpływu wód z danej zlewni.	nie uwzględniono	Kwestie dotyczące utrzymania rzek nie są przedmiotem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Prace utrzymaniowe są przedstawione w planach utrzymania wód, które podlegają procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto zaznaczyć należy, że zagadnienia odnoszące się do wpływu prac utrzymaniowych są elementem uwzględnionym w Planie przeciwdziałania skutkom suszy.
247	WWF Polska	projekt PPNW	uwaga ogólna	W całym tekście dokumentu podawane są różne jednostki w zakresie wielkości retencji, co wprowadza duży chaos w odbiorze informacji.	uwzględniono	Wszystkie wartości w zakresie obliczonej retencji przedstawiono w m ³ .
248	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	uwaga ogólna	W dokumencie nie ma mowy o oddziaływaniu prac utrzymaniowych na utratę retencji wodnej. Wykoszenie 1 km rzeki rolniczej o szerokości około 10 m i spadku typowym dla rzek nizinnych pociąga za sobą chwilową utratę około 4000 m ³ wody. Udrażnianie rzek poprzez ich mechaniczne odmulanie jeszcze bardziej wydatnie przyspiesza odpływ. W dokumencie to nie wybrzmiewa.	nie uwzględniono	Kwestie dotyczące utrzymania rzek nie są przedmiotem analiz Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Prace utrzymaniowe są przedstawione w planach utrzymania wód, które podlegają procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto zaznaczyć należy, że zagadnienia odnoszące się do wpływu prac utrzymaniowych są elementem uwzględnionym w Planie przeciwdziałania skutkom suszy.
249	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	uwaga ogólna	Poprawa retencji kraju mogłaby zostać osiągnięta, gdyby PPNW kontynuując wizję Krajowego Programu Renaturyzacji Wód Powierzchniowych oraz Katalogu Dobrych Praktyk Robót Hydrotechnicznych i Prac Utrzymaniowych proponował explicite zmiany w ustawie Prawo Wodne.	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem strategicznym z zakresu gospodarki wodnej. Podkreślić należy, że opracowany dokument nie jest aktem normatywnym mogącym wprowadzać do porządku prawnego nowe instrumenty prawne.
250	Fundacja Greenmind	projekt PPNW	uwaga ogólna	Program przeciwdziałania niedoborom wody ma realizować cele tożsame z Programem przeciwdziałania skutkom suszy. Zawiera m.in. Większość inwestycji z PPSS i dodaje nowe. W odróżnieniu od PPSS, projekt PPNW nie jest w ogóle ujęty w projekcie IIaPGW, będącym aktualnie w trakcie konsultacji społecznych.	nie uwzględniono	Plan przeciwdziałania skutkom suszy ma jasno określoną zawartość, wynikającą z przepisów artykułu 184 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.). Część Planu przeciwdziałania skutkom suszy stanowi tematyka retencji, jednak plan ten nie obejmuje wszystkich działań w katalogu działań zawartych w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Program przeciwdziałania niedoborowi wody stanowi zbiór konkretnych inwestycji i działań podejmowanych przez różne podmioty. Celem opracowanego dokumentu było objęcie wszystkich elementów związanych z retencją, tak aby jasno zostało określone jakimi zasobami dysponujemy, i jak te zasoby będą kształtowały się w najbliższym okresie, czyli do 2030 i do 2050 roku. Te elementy nie były uwzględnione w Planie przeciwdziałania skutkom suszy. W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody przedstawione są działania mające na celu zwiększenie retencji. Perspektywa zasobów dyspozycyjnych w najbliższych okresach czasu, jest elementem odróżniającym Program przeciwdziałania niedoborowi wody od Planu przeciwdziałania skutkom suszy. W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody znajduje się analiza retencji w innych państwach w Europie, analiza podstaw prawnych realizacji działań inwestycyjnych, a także szeroki katalog działań edukacyjnych, które są zaproponowane aby kształtować postawy racjonalnego wykorzystania wody.

						<p>Działania inwestycyjne ujęte w Programie, uwzględniające inwestycje zawarte w Planie przeciwdziałania skutkom suszy służące zwiększeniu retencji, zostały uzupełnione o dodatkowe inwestycje, takie jak: inwestycje Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w zakresie kształtowania małej retencji, która ma służyć zwiększeniu retencji na terenach rolniczych, ponieważ zidentyfikowana została tutaj duża potrzeba realizacji tego typu działań. Program przeciwdziałania niedoborowi wody traktuje retencje kompleksowo.</p> <p>W Planie przeciwdziałania skutkom suszy znajduje się natomiast szereg elementów, które są powiązane z, przykładowo, kształtowaniem zasad monitorowania czy ostrzegania przed suszą. To są zupełnie innego rodzaju działania, które nie przyczynią się do osiągnięcia celów Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Program przeciwdziałania niedoborowi wody łączy ze sobą tematy suszy i powodzi, ponieważ odpowiedzią na oba te zjawiska jest retencja.</p>
251	Fundacja Greenmind	projekt PPNW	uwaga ogólna	Jak zauważa sam GDOŚ - Program ma być głównie realizowany poprzez budowę lub odbudowę piętrzeń - zbiorników zaporowych, stopni, jazów. Są one w Programie traktowane nadrzędnie w stosunku do (teoretycznie załączonych do Programu) działań z Krajowego programu renaturyzacji wód śródlądowych. Założenia do projektu PPNW są co do zasady sprzeczne z Ramową Dyrektywą Wodną - zwłaszcza z jej celami środowiskowym, w tym odtworzeniem możliwości migracji organizmów wodnych.	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody jako dokument strategiczny z zakresu gospodarki wodnej podlega procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ocena zgodności Programu z celami środowiskowymi w rozumieniu Ramowej Dyrektywy Wodnej została przedstawiona w prognozie oddziaływania na środowisko. Działania inwestycyjne są jednym z zaproponowanych elementów i łącznie obejmują 3 typy z 14 w katalogu zaproponowanych działań zwiększających retencję. Program przeciwdziałania proponuje szereg działań dotyczących zwiększania retencji, nie tylko za pomocą inwestycji hydrotechnicznych. 11 typów działań to działania zupełnie różnym charakterze, które przynoszą efekt w postaci wzrostu retencji o blisko 3 mld m ³ .
252	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	uwaga ogólna Załącznik 4	Projekt PPNW został opracowany w sprzeczności założonymi celami określonymi w SIWZ (OPZ), zasadami zrównoważonego rozwoju i z celami środowiskowymi w odniesieniu do wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej.	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody przedstawia szereg działań zwiększających retencję wody. Z 14 typów ujętych w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, tylko 3 dotyczą działań inwestycyjnych. Pozostałe obejmują szereg działań zwiększających naturalną retencję, w tym renaturyzację rzek i mokradeł. Ponadto wszystkie działania zostały ocenione pod kątem zgodności z celami środowiskowymi w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
253	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie	projekt PPNW	Załącznik 3. Działania w podziale na typy działań	5) Zastrzeżenia budzą następujące inwestycje wymienionych w Załączniku 3 /14.MPA, które wynikają nie z problemu niedoboru lecz nadmiaru wody: Poz. 31 - Techniczne zabezpieczenie zagrożonych budynków i infrastruktury w strefie zagrożenia powodzią (rz. Serafa, m. Kraków); Poz. 45 - Regulacja i działania związane z systemem odprowadzania wód z obszaru Małej Rosicy w Płocku.	uwzględniono	Usunięto z załącznika 3 wskazane działania wynikające z Miejskich Planów Adaptacji.
254	Gmina Łask	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji	Wniosek o wpisanie do PPNW inwestycji pn. "Budowa wielofunkcyjnego zbiornika wodnego "Łask", jako rozwiązania modelowego dla zrównoważonego rozwoju regionu ze specjalnym uwzględnieniem adaptacji dorzeczy do zmian klimatu"	uwzględniono	Zadanie pod nazwą: „Budowa wielofunkcyjnego zbiornika wodnego "Łask", jako rozwiązania modelowego dla zrównoważonego rozwoju regionu ze specjalnym uwzględnieniem adaptacji dorzeczy do zmian klimatu", którego inwestorem jest Gmina Łask, po kontakcie z inwestorem i uzupełnieniu informacji zostało uwzględnione w katalogu działań inwestycyjnych wraz z nadanymi priorytetami, stanowiącym załącznik numer 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.

255	WWF Polska	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji	Na liście zadań inwestycyjnych w załączniku 4 niesłusznie znalazły się i inwestycje służące odbudowie dróg wodnych np. budowa stopnia wodnego Lubiąż i budowa stopnia wodnego Ścinawa, które służą przystosowaniu Odry do V klasy drogi wodnej.	nie uwzględniono	Program przeciwdziałania niedoborowi wody ma charakter kompleksowego dokumentu kształtującego kierunki rozwoju retencji. W dokumencie wskazano szereg działań z zakresu zwiększania retencji naturalnej i sztucznej. Pośród zaplanowanych działań znajdują się inwestycje, które przyczyniają się do zwiększenia retencji. Wiele z zaplanowanych inwestycji ma charakter kompleksowy i realizuje cele między innymi ochrony przed suszą, ochrony przed powodzią. Podniesienie retencji stanowi istotny element planowanego przedsięwzięcia, ale nie musi być głównym celem inwestycji, by została ujęta w Programie. W przypadku działań zaplanowanych w ramach Odrzańskiej drogi wodnej, w tym także budowa stopnia wodnego Lubiąż i budowa stopnia wodnego Ścinawa, głównym celem działań jest żegluga, ale realizacja inwestycji ma też wpływ na wielkość retencji.
256	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	Załącznik 2 Analiza działań ujętych w wojewódzkich programach małej retencji	Jako źródło danych do tabeli uwzględniono jedynie Aneks Wojewódzkiego Programu Małej Retencji, 2008. Istnieje także podstawowa wersja WpMR dla województwa łódzkiego, która powinna być uwzględniona w tabeli.	uwzględniono	Przedmiotowe analizy zostały uzupełnione o informacje z Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego.
257	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego	projekt PPNW	Załącznik 2. Analiza działań ujętych w wojewódzkich programach małej retencji	Uwzględnienie projektów zawartych w „Programie odtwarzania retencji naturalnej i mikroretencji w zlewni rzeki Stobrawy” (Tabela nr 1 “Zestawienie proponowanych miejsc odtworzenia - renaturyzacji - zbiorników wodnych i mikroretencji”) w Załączniku nr 2 do PPNW.	uwzględniono	Inwestycje wskazane w "Programie odtwarzania retencji naturalnej i mikroretencji w zlewni rzeki Stobrawy" zostały przeanalizowane zgodnie z przyjętym w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody podejściem przyjętym dla dokumentów planistycznych w gospodarce wodnej.
258	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	projekt PPNW	Załącznik 2. Analiza działań ujętych w wojewódzkich programach małej retencji	Wszystkie działania dotyczące m.in.. Budowli regulacyjnych tj. jazów, zastawek i progów wymienionych w Załączniku 2 związanych z programem retencji korytowej na terenie województwa łódzkiego powinny mieć nadany najwyższy priorytet do realizacji ze szczególnym uwzględnieniem w pierwszej kolejności powiatów: łowickiego, kutnowskiego, łęczyckiego, poddębickiego	nie uwzględniono	Priorytetyzacja uwzględnia szereg kryteriów, z których najważniejsze odnosi się do wpisania inwestycji w cele programu dotyczące zwiększania retencji na obszarach deficytowych. Przy ustaleniu priorytetów uwzględniono także efektywność kosztową i wielkość retencji. Sposób prowadzenia priorytetyzacji został przedstawiony w rozdziale 7. 1 Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
259	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	Załącznik 3 – dot. wszystkich działań	W dokumencie nie wskazano źródeł finansowych dla szeregu działań, w szczególności działań zwiększających retencję naturalną. Koszty działań przypisano często do właścicieli gruntów, obiektów, na których ma być zwiększana retencja. Bez mechanizmów wspierających takie działania i konieczność inwestowania własnych środków PPNW w tym zakresie jest nierealizowalny.	częściowo uwzględniono	Uzupełniono dla części działań oszacowanie kosztów oraz wskazano potencjalne źródła finansowania na podstawie projektów założeń dla programów: Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2021–2027 oraz Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. Wskazanie narzędzi finansowych wspierających realizację działań wykracza poza zakres opracowania Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
260	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	Załącznik 3 – dot. wszystkich działań	W dokumencie nie wskazano źródeł finansowych dla szeregu działań, w szczególności działań zwiększających retencję naturalną. Koszty działań przypisano często do właścicieli gruntów, obiektów, na których ma być zwiększana retencja. Bez mechanizmów wspierających takie działania i konieczność inwestowania własnych środków PPNW w tym zakresie jest nierealizowalny.	częściowo uwzględniono	Uzupełniono dla części działań oszacowanie kosztów oraz wskazano potencjalne źródła finansowania na podstawie projektów założeń dla programów: Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2021–2027 oraz Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. Wskazanie narzędzi finansowych wspierających realizację działań wykracza poza zakres opracowania Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
261	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	Załącznik 3 Działania	W załączniku wskazano działania z zakresu budowy zbiorników retencyjnych w województwie łódzkim w postaci listy obiektów pochodzącej z PZPWŁ, gdzie zakwalifikowano je jako zbiorniki przewidziane do przekształcenia wybranych suchych zbiorników przeciwpowodziowych w zbiorniki retencyjne wielofunkcyjne.	uwzględniono	Usunięto przedmiotowe działanie z listy działań w ramach typu dotyczącego przekształcania suchych zbiorników wodnych w wielofunkcyjne.

262	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	Załącznik 3 Zakładka 12 - suche zbiorniki	w tabeli, w wierszu dotyczącym inwestycji w województwie łódzkim, jest: (...)preferowanych do realizacji ze względu na położenie w strefie zagrożonej bardzo silnym pustynnieniem(Cedrowice, Dzierżawy, Drozdów,	uwzględniono	Zadanie zostało usunięte z załącznika 3.12.
263	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	Załącznik 3 Zakładka 12 - suche zbiorniki	w tabeli, w wierszu dotyczącym inwestycji w województwie łódzkim, jest: (...)Dzierżawy, Drozdów, (...)	uwzględniono	Zadanie zostało usunięte z załącznika 3.12.
264	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	Załącznik 3 Zakładka 2 Renaturyzacja rzek	Prośba o sprawdzenie kodów jcwp dla województwa łódzkiego ze względu na zaistniałe rozbieżności kodami jcwp z tymi znajdującymi się z naszej bazy danych. Poprosimy o informację z jakiego źródła państwo korzystali przy tworzeniu tabeli z zakładce nr 2	uwzględniono	Kody zostały zweryfikowane. Są zgodne z podziałem w przyjętym w projektach drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami (IIaPGW) różnią się od tych, które wskazane są w obecnie obowiązującej pierwszej aktualizacji planów gospodarowania wodami.
265	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	Załącznik 3. Działania	Proszę autorów PPNW o wyjaśnienie dlaczego zbiorniki retencyjne zgłoszone do tego Programu przez BPPWŁ w Łodzi, wynikające z PZPWŁ zostały zakwalifikowane w działaniach jako zbiorniki suche	wyjaśniono	W projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody nie znalazło się żadne działanie dotyczące budowy suchych zbiorników. Suche zbiorniki nie przyczyniają się do osiągnięcia celu tego dokumentu, czyli zwiększenia retencji do poziomu 15%. Dodatkowo należy wspomnieć, że w Program przeciwdziałania niedoborowi wody przewidziano 35 inwestycji z województwa łódzkiego, z czego 7 z tych inwestycji dotyczy wykonania zbiorników wodnych. Ponadto w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody przekazanym do konsultacji społecznych przewidziano też jedno działanie dotyczące analizy zmiany funkcji zbiornika z suchego na zbiornik o charakterze wielofunkcyjnym - na wniosek Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego działanie zostanie usunięte z Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
266	Stowarzyszenie Niezależnych Inicjatyw Nasza Natura	projekt PPNW	Załącznik 3. Działania w podziale na typy działań	Wskazanie podmiotów odpowiedzialnych jako właścicieli gruntów jest nieodpowiedzialne. PPNW powinien zakładać szereg działań promocyjnych restytucji mokradeł oraz wskazania PGW Wody Polskie jako inicjatora tych działań.	częściowo uwzględniono	Uzupełniono zapisy rozdziału 7.1 w zakresie znaczenia działań Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie jako inicjatora działań dotyczących odtwarzania mokradeł. Podkreślić należy jednak, iż tylko właściciel terenu może odpowiadać za działania na jego terenie. Nie wyklucza to jednak możliwości podejmowania współpracy z administracją wodną.
267	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	Załącznik 3.1 Renaturyzacja mokradeł	Działania ukierunkowane na odtwarzanie obszarów mokradłowych sa nierealizowalne z uwagi na: · brak zdefiniowania nakładów finansowych na działania służące odtwarzaniu obszarów mokradłowych. · przypisanie realizacji działań właścicielom terenu objętego działaniem. · brak informacji nt. priorytetu realizacji działania.	częściowo uwzględniono	Uzupełniono dokument o szacunkowe koszty renaturyzacji mokradeł. Charakter działań dotyczących renaturyzacji mokradeł zakłada ich zindywidualizowany zakres, który na etapie opracowywania dokumentu planistycznego o zasięgu ogólnopolskim pozwala jedynie na szacunkową wycenę.
268	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	Załącznik 3.1 Renaturyzacja mokradeł	Działania ukierunkowane na odtwarzanie obszarów mokradłowych sa nierealizowalne z uwagi na: · brak zdefiniowania nakładów finansowych na działania służące odtwarzaniu obszarów mokradłowych. · przypisanie realizacji działań właścicielom terenu objętego działaniem. · brak informacji nt. priorytetu realizacji działania.	częściowo uwzględniono	Uzupełniono dokument o szacunkowe koszty renaturyzacji mokradeł w rozdziale 7 dokumentu (strona 264). Charakter działań dotyczących renaturyzacji mokradeł zakłada ich zindywidualizowany zakres, który na etapie opracowywania dokumentu planistycznego o zasięgu ogólnopolskim pozwala jedynie na szacunkową wycenę. Projekt przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem strategicznym z zakresu gospodarki wodnej. Podkreślić należy, że dokument nie jest aktem normatywnym mogącym wprowadzać do porządku prawnego nowe instrumenty prawne.

269	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	projekt PPNW	Załącznik 3.12. Suche zbiorniki	Dla wymienionych w Załączniku 3.12 zbiorników nazwa „Suche zbiorniki” jest niewłaściwa	uwzględniono	Usunięto działanie dla typu dotyczącego przekształcania suchych zbiorników wodnych w wielofunkcyjne.
270	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	projekt PPNW	Załącznik 3.12. Suche zbiorniki	Wykazano niewłaściwy podmiot za realizację zadania	częściowo uwzględniono	Usunięto działanie dla typu dotyczącego przekształcania suchych zbiorników wodnych w wielofunkcyjne. Wymienione zadania zostały uwzględnione w załączniku numer 4 do dokumentu z poprawnymi podmiotami odpowiedzialnymi za realizację zadania pod numerami: Zbiornik małej retencji Tkaczewska Góra (rz. Bzura) - pozycja 163; Rewitalizacja zbiornika wodnego Sulejów - pozycja 184, Zbiornik małej retencji Sarny (rz. Trojanówka) gm. Błaszki, pow. Sieradzki - pozycja 490, Budowa zbiornika retencyjnego Dzierżawy-Drozdów (Kanał A Drozdów) gm. Świnice Warckie, Wartkowice, pow. łęczycki, poddębicki - pozycja 491.
271	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	projekt PPNW	Załącznik 3.8.1 Melioracje odbudowa	Zaproponowany w tabeli podział potrzeb związanych z odbudową urządzeń melioracyjnych na regiony wodne jest mało przejrzysty i czytelny. Woj. wielkopolskie zlokalizowane jest aż w 5 regionach wodnych. W tabeli w pozycjach regionów wodnych ujęte są sumarycznie wszystkie województwa znajdujące się w danym regionie, tak więc nie ma możliwości weryfikacji poprawności wprowadzonych danych.	wyjaśniono	Przyjęta metodologia oraz dane bazowe zostały ujęte w treści projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Dokument w zakresie danych dotyczących potrzeb odbudowy melioracji bazuje na wojewódzkich opracowaniach „Programu rozwoju melioracji wodnych w perspektywie średnio- i długoterminowej” profesora Edmunda Kacy. Projekt programu przeciwdziałania niedoborowi wody opracowany został z uwzględnieniem podziału hydrograficznego kraju. Natomiast zestawienia wojewódzkie dostępne są w przywoływanym opracowaniu profesora Edmunda Kacy.
272	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu	projekt PPNW	Załącznik 3.8.2. Melioracje budowa	W tabeli nie ujęto potrzeb budowy urządzeń melioracyjnych z terenu woj. wielkopolskiego.	nie uwzględniono	Analiza potrzeb budowy nowych urządzeń melioracji w ramach Programu przeciwdziałania niedoborowi wody została przeprowadzona z uwzględnieniem założeń projektów drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zaplanowano działania dotyczące budowy nowych melioracji o funkcji nawadniającej w zlewniach wskazanych w ramach projektu drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. W projekcie drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami nie przewidziano działania w zlewni położonej w obrębie województwa wielkopolskiego. W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, dla województwa wielkopolskiego, z uwagi na rozbudowaną sieć istniejących melioracji, zaplanowany jest szereg działań w zakresie przybudowy i odbudowy urządzeń melioracji tak by pełniły funkcję nawadniającą zgodnie ze wskazaniami „Programu rozwoju melioracji wodnych w perspektywie średnio- i długoterminowej” dla województwa wielkopolskiego profesora Edmunda Kacy.
273	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	Załącznik 4	Należy wyjaśnić dlaczego inwestycją o najwyższym priorytecie i max punktacji (10 pkt) jest: Przebudowa jazu na rzece Szkotówce w km 25+157, gm. Kozłowo, pow. Nidzicki.	wyjaśniono	Dla każdej z inwestycji w załączniku numer 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody umieszczono uzasadnienie przyznanego priorytetu. Wskazana inwestycja uzyskała najwyższy priorytet ponieważ zlokalizowana jest na obszarze o najwyższym poziomie potrzeb realizacji działań, o zwiększonym zapotrzebowaniu na wodę i obszarze, na którym prognozowany jest wzrost średniej sumy opadów, uwzględniona została w dokumentach planistycznych z zakresu gospodarki wodnej oraz ma zapewnione źródło finansowania.

274	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW	Załącznik 4	Inwestycje typu zbiornik mają przeszacowane wartości, odnoszą się bowiem do pojemności całkowitej a nie użytecznej. Tego typu zapisy w programie należy traktować jako niedbalstwo wykonywanych analiz i błąd metodyczny, który sprawia, że w sztuczny sposób „podbijana” jest wartość retencji jaką można uzyskać poprzez realizację inwestycji.	nie uwzględniono	Podkreślić należy, że szacunki dotyczące wzrostu retencji bazują na informacjach przekazanych przez inwestorów, którzy mają duże doświadczenie w prowadzeniu procesów inwestycyjnych w zakresie obiektów hydrotechnicznych. Zaznaczyć należy, nie może być także mowy o znacznym przeszacowaniu wielkości zmiany retencji z uwagi na fakt, iż dla części inwestycji nie znana jest przyszła uzyskana retencja i nie były one siłą rzeczy uwzględnione w szacunkach.
275	Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi	projekt PPNW	Załącznik 4 Działania inwestycyjne wraz z nadanymi priorytetami realizacji	<p>W opracowaniu utrzymuje się, że jest ono zgodne w swoich ustaleniach z Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy oraz z aktualizacjami Planów Gospodarowania Wodami i Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym. Tymczasem dla województwa łódzkiego inwestycje z PPNW nie zawsze są zgodne ze wspomnianymi opracowaniami. Przykładowo z opracowania PPSS w PPNW brakuje inwestycji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Budowa zbiornika retencyjnego Plucice 2) Budowa jazu na rzece Bzurze 3) Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Czarna 4) Odtworzenie urządzeń na rzece Iglą 5) Rewitalizacja infrastruktury hydrotechnicznej na obszarze Pradoliny Bzury-Neru 6) Budowa zbiornika Naropna 7) Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy na terenach nizinnych 8) Budowa zbiornika Wolbórz 9) Zwiększenie retencji w gminie Strzelce 10) Zwiększenie retencji w powiecie kutnowskim, łowickim i łęczyckim 11) Zwiększenie retencji na rzece Rawce 12) Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z rozbudową zbiornika małej retencji przy rzece Zielków 13) Budowa zbiornika retencyjnego Domaniew 14) Budowa zbiornika Sitowa 15) Budowa zbiornika Czarna Konecka II - Skórkowice 16) Odtworzenie urządzeń piętrzących wodę na Kanale Stradzewskim 17) Modernizacja zbiornika wodnego w miejscowości Mariampol 18) Modernizacja zbiornika wodnego w miejscowości Wielka Wola 19) Budowa jazów piętrzących na rzece Bobrówce 20) Budowa zbiornika Łask 21) Przywrócenie piętrzeń na 5 jazach zlokalizowanych na rzece Prośnie 22) Konserwacja rzeki Pyszna i naprawa urządzeń piętrzących 23) Renaturyzacja cieków wodnych w gminie Uniejów 24) Budowa zbiornika Wieruszów 25) Budowa zbiornika wodnego Krzętle 26) Regulacja rzeki Wierznicy od km 6+000 do 12+000 27) Remont progów wodnych w miejscowościach Osjaków i Jajda 28) Budowa zbiornika Gola-Wójcin 29) Budowa zbiornika Posada-Gola 30) Budowa zbiornika retencyjnego Wieruszów na rzece Niesób 31) Budowa zbiornika Podgórze 32) Budowa zbiornika Restarzew 33) Budowa zbiornika małej retencji na rzece Zian 34) Budowa zbiornika Pustelnik 35) Budowa zbiornika Rembieszów-Pstrokonie 36) Budowa i przebudowa urządzeń melioracyjnych 	częściowo uwzględniono	<p>W Programie przeciwdziałania niedoborowi wody uwzględniono inwestycje zwiększające retencje, które są możliwe do realizacji w perspektywie do 2030 roku. Natomiast wskazane w uwadze propozycje inwestycji pochodzą z załącznika 3 lista C do Planu przeciwdziałania skutkom suszy, w którym zawarto zgłoszenia potrzeb realizacji działań przez podmioty zewnętrzne (inne niż Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie). Nie są to plany inwestycyjne, dla których wskazane są: inwestor, źródło finansowania, harmonogram realizacji. W związku z tym, mając na uwadze kryteria, jakie inwestycja musi spełnić, aby zostać umieszczona na liście działań w załączniku numer 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, inwestycje te nie zostały uwzględnione w Programie.</p> <p>Wskazane działania nie zostały także zgłoszone przez administratora wód - Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.</p>

				37Przywrócenie piętrzeń na 12 jazach na rzece Prośnie 38 Zwiększenie możliwości retencji na przede Prośnie		
276	Gmina Strzegowo	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji	Gmina Strzegowo wnioskuje o ujęcie w załączniku nr 4 działania pn.: "Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Wkrze gm. Strzegowo"	uwzględniono	Po uzyskaniu szczegółowych informacji zadanie pod nazwą „Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Wkrze gm. Strzegowo" zostało uwzględnione w wykazie działań inwestycyjnych będących załącznikiem nr 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, inwestorem zadania jest Gmina Strzegowo.
277	Gmina Jeżowe	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji	W związku z obecnie prowadzonymi konsultacjami społecznymi projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody Wójt Gminy Jeżowe zwraca się z prośbą o zawarcie w przedmiotowym programie niżej wymienionych inwestycji: 1. Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Jeżówka (Głęboka). 2. Poprawa warunków gruntowo-wodnych poprzez przywrócenie funkcjonalności systemom melioracji wodnej. 3. Zwiększenie zdolności retencyjnej zlewni Rudnia. Mając powyższe na uwadze wykonanie przedmiotowych inwestycji jest niezbędne ze względu, iż działania te przyczynią się do zwiększenia stopnia retencji wody oraz zminimalizują występowanie niedoboru wody w Gminie Jeżowe.	uwzględniono	Inwestycja pod nazwą Budowa Zbiornika retencyjnego na rzece Jeżówka (Głęboka) po przekazaniu dodatkowych informacji od gminy została uwzględniona w wykazie działań inwestycyjnych stanowiących załącznik numer 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
278	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji	Inwestycje typu zbiornik mają przeszacowane wartości, odnoszą się bowiem do pojemności całkowitej a nie użytecznej. Tego typu zapisy w programie należy traktować jako niedbalstwo wykonywanych analiz i błąd metodyczny, który sprawia, że w sztuczny sposób „podbijana” jest wartość retencji jaką można uzyskać poprzez realizację inwestycji.	nie uwzględniono	Podkreślić należy, że szacunki dotyczące wzrostu retencji bazują na informacjach przekazanych przez inwestorów, którzy mają duże doświadczenie w prowadzeniu procesów inwestycyjnych z zakresie obiektów hydrotechnicznych. Zaznaczyć należy, nie może być także mowy o znacznym przeszacowaniu wielkości zmiany retencji z uwagi na fakt, iż dla części inwestycji nie znana jest przyszła uzyskana retencja i nie były one uwzględnione w szacunkach.
279	Gmina Zielonki	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji	Gmina Zielonki zgłasza wnioski i uwagi do projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030 analogiczne jak zgłoszone do projektu aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym. Ministerstwo Infrastruktury aktualnie proceduje do dnia 22.09.2021 r. konsultacje społeczne aktualizacji Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZ RP) przyjęta ego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18.10.2016 r. (Dz.U. z 2016 r. 1841). PZ RP przewiduje budowę 3 suchych zbiorników przeciwpowodziowych na terenie gminy Zielonki, a to zbiornika na cieku Prądnik, zbiornika na cieku Garliczka, zbiornika na cieku Sudół Dominikański. Zbiorniki te zgodnie z aktualnie procedowanym planem aktualizacji PZ RP mają mieć postać zbiorników suchych przeciwpowodziowych. Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030, w załączniku nr 4 w pozycjach porządkowych 367, 368, 369 przewiduje realizację tych samych zbiorników co PZRP. Zbiorniki te, jak wynika z charakteru Programu przeciwdziałania niedoborowi wody mają mieć prawdopodobnie postać zbiorników wypełnionych wodą, co stoi w kolizji z zapisami PZRP. Zwracamy uwagę projektodawców dokumentu na konieczność w naszej opinii uspołnienie obu dokumentów, aby w ww. zakresie (zbiorniki suche v zbiorniki mokre) nie znalazły się w kolizji. W związku z powyższym w załączeniu do niniejszego wniosku przekazujemy Uchwałę nr XXVIII/38/2021 Rady Gminy Zielonki z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie przyjęcia Rezolucji dotyczącej planów budowy suchych zbiorników przeciwpowodziowych na terenie Gminy Zielonki przewidywanych w ramach aktualizacji Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym oraz przyjęcia alternatywnych rozwiązań inwestycyjnych w tym zakresie.	uwzględniono	Zasadność realizacji przedmiotowego działania została ponownie zweryfikowana i poddana analizie przez inwestora, który zgłosił inwestycję do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, czyli Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Inwestycje zostały usunięte z załącznika numer 4 do Programu.

				Równocześnie wnosimy o ujednoczenie nazewnictwa wraz z opisem celu powstania tych zbiorników w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody tj. w pozycji 367, 368 i 369 załącznika nr 4, z nazewnictwem określonym w projekcie aktualizacji Planu zarządzania ryzykiem powodziowym, określającym przedmiotowe zbiorniki jako zbiorniki suche, z jednoczesnym podniesieniem priorytetu ich realizacji z uwagi na pogłębiające się z roku na rok przyczyny ich rojektowania.		
280	Józef Karpala	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji	Usunięcie poz. l.p. 369 "Budowa zbiornika na cieku Prądnik w kilometrażu 13+340"	uwzględniono	Inwestycja została usunięta z załącznika 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
281	Gmina Wielopole Skrzyńskie	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji	<p>W związku z prowadzeniem przez Ministerstwo Infrastruktury konsultacji w zakresie „Programu przeciwdziałania niedoborowi wody” pragnę złożyć w imieniu Gminy Wielopole Skrzyńskie z siedzibą w Wielkopole Skrzyńskim lok. 200 wniosek o rozważenie możliwości uwzględnienia w zapisach programu zbiorników retencyjnych mokrych planowanych do realizacji na terenie naszej gminy.</p> <p>Obecnie Gmina Wielopole Skrzyńskie zleciła opracowanie dokumentu pn. „Analiza rozwiązań inwestycyjnych w zakresie stworzenia systemu małej retencji na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie”. W wyniku wstępnych prac projektowych przeanalizowano możliwość lokalizacji małych zbiorników retencyjnych na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie. Wstępne wnioski oraz lokalizacje zbiorników zawiera opracowana przez firmę INFRABIM z Krakowa opinia. Końcowe wyniki opracowania będą dostępne we wrześniu 2021 r.</p> <p>W związku z powyższym wnosimy o uwzględnienie proponowanych w opinii lokalizacji zbiorników w opracowanym przez Ministerstwo Infrastruktury programie.</p>	nie uwzględniono	Uwzględnienie zgłoszonej inwestycji w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zależało od przekazania kompletu informacji o jej lokalizacji, zakresie, wielkości uzyskanej retencji, kosztach, źródłach finansowania oraz harmonogramie realizacji, pozwalających na analizę działania zgodnie z opisaną w dokumencie metodyką. Przedsięwzięcie powinien zgłosić inwestor na przykład Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, gmina. W przypadku zgłoszeń od innych niż inwestor podmiotów, uwzględnienie inwestycji zależy od potwierdzenia przez inwestora zamiaru realizacji wskazanego działania oraz wyżej wymienionych danych o inwestycji. Gmina Wielopole Skrzyńskie nie określiła inwestora dla zaproponowanych inwestycji. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie nie zgłosiło inwestycji do realizacji w okresie obowiązywania projektu.
282	Restauracja Pallatia	projekt PPNW	<p>Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji</p> <p>W_GZW_955 Budowa zbiornika na cieku Prądnik w km 13+340 (m. Trojanowice-Pękowice-Zielonki)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieracjonalność działań i kosztów. marnotrawienia dobrej ziemi rolnej. 2. Zagrożenie zanieczyszczenia stref wodonośnych znajdujących się pod tym obszarem. 3. Inwestycja ta powoduje degradację środowiska naturalnego. 4. Inwestycja stanowi zagrożenie dla fauny i flory - szkodliwy wpływ na zwierzęta (w tym gatunki chronione) – zarówno w perspektywie krótkiej, jak i długotrwałej. Zniszczeniu ulegną siedliska i nisze ekologiczne, które stanowią naturalne siedliska fauny. 5. Realizacja tej inwestycji będzie naruszała regulacje krajowe, jak również międzynarodowe. 6. Budowa zbiornika powoduje naruszenie prawa własności, co w rażący sposób narusza zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. 	uwzględniono	Inwestycja została usunięta z załącznika 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.

283	Wiktor Szostak	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji W_GZW_955 Budowa zbiornika na cieku Prądnik w km 13+340 (m. Trojanowice-Pękwice-Zielonki)	1.Nieracjonalność działań i kosztów. marnotrawienia dobrej ziemi rolnej. 2. Zagrożenie zanieczyszczenia stref wodonośnych znajdujących się pod tym obszarem. 3.Inwestycja ta powoduje degradację środowiska naturalnego. 4. Inwestycja stanowi zagrożenie dla fauny i flory - szkodliwy wpływ na zwierzęta (w tym gatunki chronione) – zarówno w perspektywie krótkiej, jak i długotrwałej. Zniszczeniu ulegną siedliska i nisze ekologiczne, które stanowią naturalne siedliska fauny. 5. Realizacja tej inwestycji będzie naruszała regulacje krajowe, jak również międzynarodowe. 6. Budowa zbiornika powoduje naruszenie prawa własności, co w rażący sposób narusza zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.	uwzględniono	Inwestycja została usunięta z załącznika 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
284	Restauracja Pallatia	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji W_GZW_955 Budowa zbiornika na cieku Prądnik w km 13+340 (m. Trojanowice-Pękwice-Zielonki)	1.Nieracjonalność działań i kosztów. marnotrawienia dobrej ziemi rolnej. 2. Zagrożenie zanieczyszczenia stref wodonośnych znajdujących się pod tym obszarem. 3.Inwestycja ta powoduje degradację środowiska naturalnego. 4. Inwestycja stanowi zagrożenie dla fauny i flory - szkodliwy wpływ na zwierzęta (w tym gatunki chronione) – zarówno w perspektywie krótkiej, jak i długotrwałej. Zniszczeniu ulegną siedliska i nisze ekologiczne, które stanowią naturalne siedliska fauny. 5. Realizacja tej inwestycji będzie naruszała regulacje krajowe, jak również międzynarodowe. 6. Budowa zbiornika powoduje naruszenie prawa własności, co w rażący sposób narusza zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.	uwzględniono	Inwestycja została usunięta z załącznika 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
285	Władysław Piórkowski	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji W_GZW_955 Budowa zbiornika na cieku Prądnik w km 13+340 (m. Trojanowice-Pękwice-Zielonki)	1.Nieracjonalność działań i kosztów. marnotrawienia dobrej ziemi rolnej. 2. Zagrożenie zanieczyszczenia stref wodonośnych znajdujących się pod tym obszarem. 3.Inwestycja ta powoduje degradację środowiska naturalnego. 4. Inwestycja stanowi zagrożenie dla fauny i flory - szkodliwy wpływ na zwierzęta (w tym gatunki chronione) – zarówno w perspektywie krótkiej, jak i długotrwałej. Zniszczeniu ulegną siedliska i nisze ekologiczne, które stanowią naturalne siedliska fauny. 5. Realizacja tej inwestycji będzie naruszała regulacje krajowe, jak również międzynarodowe. 6. Budowa zbiornika powoduje naruszenie prawa własności, co w rażący sposób narusza zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.	uwzględniono	Inwestycja została usunięta z załącznika 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
286	Agnieszka Szostak	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji W_GZW_955 Budowa zbiornika na cieku Prądnik w km 13+340 (m. Trojanowice-Pękwice-Zielonki)	1.Nieracjonalność działań i kosztów. marnotrawienia dobrej ziemi rolnej. 2. Zagrożenie zanieczyszczenia stref wodonośnych znajdujących się pod tym obszarem. 3.Inwestycja ta powoduje degradację środowiska naturalnego. 4. Inwestycja stanowi zagrożenie dla fauny i flory - szkodliwy wpływ na zwierzęta (w tym gatunki chronione) – zarówno w perspektywie krótkiej, jak i długotrwałej. Zniszczeniu ulegną siedliska i nisze ekologiczne, które stanowią naturalne siedliska fauny. 5. Realizacja tej inwestycji będzie naruszała regulacje krajowe, jak również międzynarodowe. 6. Budowa zbiornika powoduje naruszenie prawa własności, co w rażący sposób narusza zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.	uwzględniono	Inwestycja została usunięta z załącznika 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.

287	osoba prywatna	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz z nadanymi priorytetami realizacji	"Poniższe działania są na etapie konsultacji społecznych w ramach których do 22 września br. są przyjmowane uwagi: 367 Budowa zbiornika na cieku Garliczka w km 2+810 369 Budowa zbiornika na cieku Prądnik w km 13+340"	uwzględniono	Inwestycje zostały usunięte z załącznika 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
288	Starostwo Powiatowe w Pleszewie	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz z nadanymi priorytetami realizacji	W załączniku brak zbiornika wodnego retencyjnego na rzece Lutyni, gm. Dobrzyca, powiat pleszewski	wyjaśniono	Uwzględnienie w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody konkretnej inwestycji zależy od przekazania kompletu informacji dotyczącej danego działania - w tym informacji o jego lokalizacji, zakresie, wielkości uzyskanej retencji, kosztach, źródłach finansowania oraz harmonogramie realizacji, pozwalających na analizę działania zgodnie z opisaną w dokumencie metodyką. Przedsięwzięcie powinien zgłosić inwestor na przykład Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie lub gmina. W przypadku zgłoszeń od podmiotów innych niż inwestor, uwzględnienie inwestycji w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, zależy od potwierdzenie przez inwestora zamiaru realizacji wskazanego działania oraz dostarczenia wskazanych danych o inwestycji. Z uwagi na fakt, że w przypadku zbiornika na rzece Lutynia nie udało się uzyskać wyżej wymienionych informacji, nie jest on uwzględniony w Załączniku nr 4 do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
289	anonim	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz z nadanymi priorytetami realizacji	Czy na etapie konsultacji można zgłaszać propozycje ujęcia w PPNW nowych zadań np. Budowę zbiornika retencyjnego na rzece?	wyjaśniono	W trakcie konsultacji społecznych projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody można przestać wnioskować o uwzględnienie inwestycji w Programie. Informacja o zgłaszanej we wniosku inwestycji musi być pełna i zawierać oprócz nazwy inwestycji planowaną pojemność zbiornika, wskazanie inwestora, potencjalne koszty realizacji oraz źródła finansowania.
290	Urząd Miasta i Gminy Strzelin	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz z nadanymi priorytetami realizacji	Jakie działania zostaną przeprowadzone w celu renaturyzacji rzeki Ślęzy, a także w jakim okresie czasu są one zaplanowane?	wyjaśniono	Renaturyzacja rzeki Ślęzy zgodnie z zapisami projektu drugiej aktualizacji planu gospodarowania wodami (II aPGW) objąć ma odcinek od Ksieginki do ujścia. Wskazany fragment rzeki ma zostać objęty analizami sposobu przeprowadzenia renaturyzacji w terminie do 2027 roku Krajowy program renaturyzacji wód powierzchniowych dla tego odcinka Ślęzy przewiduje w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja wykaszania roślin z brzegów śródlądowych wód powierzchniowych; • Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja wykaszania roślin z dna śródlądowych wód powierzchniowych; • Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja usuwania drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi śródlądowych wód powierzchniowych; • Zaniechanie, ograniczenie lub modyfikacja usuwania ze śródlądowych wód powierzchniowych przeszkód naturalnych; • Zaniechanie lub ograniczenie usuwania namulów i osadów piaszczystych; • Korekta niewłaściwie wykonanego odmulania - likwidacja brzegowych nasypów uformowanych z usuniętych osadów dennych; • Nasadzanie drzew i krzewów w strefie brzegowej; • Kształtowanie roślinności w strefie zalewowej i na brzegach wód; • Wprowadzanie elementów kluczowych dla zróżnicowania siedliskowego w korycie; • Wprowadzanie przyrm żwirowo-kamiennych naśladujących układy bystrzy i plos lub kierujących przepływ; • Wprowadzanie naturalnych deflektorów; • Inicjacja erozji bocznej koryta; • Kształtowanie nowego lub odtwarzanie dawnego koryta o postaci optymalnej ekologicznie • Obniżanie fragmentów terenu przyrzecznego; • Odnawianie starorzeczy;

						<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie quasi-starorzeczy; • Unaturalnianie profilu brzegu; • Odtwarzanie wysokich skarp brzegowych; • Budowle lub struktury kierujące nurt w celu inicjacji Renat ryzujących procesów korytowych; • Likwidacja lub odsuwanie wałów przeciwpowodziowych i przywracanie terenów zalewowych; • Usuwanie lub przekopywanie nasypów brzegowych lub meandrowych; • Likwidacja lub przebudowa zabudowy dna; • Likwidacja lub udrażnianie przegród poprzecznych; • Uzupelnienie rozpoznania procesów dynamiki fluwialnej; • Pozyskanie gruntów.
291	anonim	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz z nadanymi priorytetami realizacji	Kto będzie inwestorem zadań przewidzianych do realizacji w ramach PPNW?	wyjaśniono	<p>Inwestorem zadań proponowanych w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody może być dowolny podmiot, który realizuje działania w celu zwiększania retencji wody w Polsce. W konsultowanym dokumencie zaproponowano działania inwestycyjne w zakresie zwiększania dużej i małej retencji oraz retencji korytovej na obszarach rolniczych, których inwestorem jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.</p> <p>Jednostki samorządu terytorialnego w zakresie swoich zadań statutowych również mają zadania mające na celu ochronę ludności przed powodzią oraz przeciwdziałanie skutkom suszy. Obowiązki w tym zakresie mogą wypełniać realizując działania z zakresu zwiększania retencji wodnej. Wśród inwestorów zadań zaproponowanych przez Program przeciwdziałania niedoborowi wody można wyróżnić także Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, parki narodowe, podmioty gospodarcze między innymi kopalnie, czy też osoby prywatne – w ramach korzystania z programu "Moja woda" finansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.</p> <p>Zwiększenie retencji na terenie Polski nastąpi tylko poprzez zaangażowanie wszelkich możliwych grup społecznych.</p>
292	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz z nadanymi priorytetami realizacji	Brak w wykazie działania inwestycyjnego	wyjaśniono	<p>Inwestycja związana z budową zbiornika Tkaczewska Góra znajduje się na liście działań inwestycyjnych będących załącznikiem nr 4 do PPNW pod nazwą: Zbiornik małej retencji Tkaczewska Góra (rz. Bzura), gm. Parzęczew, pow. Zgierski, pozycja 163.</p>
293	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	projekt PPNW	Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz z nadanymi priorytetami realizacji	Brak w wykazie działań inwestycyjnych	nie uwzględniono	<p>Uwzględnienie zgłoszonej inwestycji w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zależało od przekazania kompletu informacji o jej lokalizacji, zakresie, wielkości uzyskanej retencji, kosztach, źródłach finansowania oraz harmonogramie realizacji, pozwalających na analizę działania zgodnie z opisaną w dokumencie metodyką. Przedsięwzięcie powinien zgłosić inwestor na przykład. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie czy gmina. W przypadku zgłoszeń od innych niż inwestor podmiotów, uwzględnienie inwestycji zależy od potwierdzenie przez inwestora zamiaru realizacji wskazanego działania oraz wyżej wymienionych danych o inwestycji. Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego jako inwestora dla zaproponowanych działań wskazał Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie. Ta instytucja natomiast nie zgłosiła inwestycji do realizacji w okresie obowiązywania projektu.</p>

294	Polskie Stowarzyszenie "Dachy Zielone" (PSDZ)	projekt PPNW	Załącznik 5. Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej	Brak programów edukacyjnych dotyczących dachów zielonych	nie uwzględniono	Programy edukacyjne zgłoszone przez poszczególne podmioty/resorty zostały uwzględnione w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Liczba działań edukacyjnych ujętych w Programie jest już obecnie duża i przekracza 400. W związku z tym, obecnie nie planuje się dodawać nowych stworzonych specjalnie na potrzeby tego opracowania programów edukacyjnych. Możliwe jest natomiast uwzględnienie w dokumencie dodatkowych inicjatyw planowanych przez organy administracji oraz organizacje pozarządowe, pod warunkiem ich zgłoszenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
295	redakcja@zielonainfrastruktura.pl portal tematyczny ZielonaInfrastruktura.pl	projekt PPNW	Załącznik 5. Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej	W programach edukacyjnych należy wziąć pod uwagę zielone torowiska i przykłady polskich miast, które je stosują: np. Poznań (ul. Naramowicka, ul. Unii Lubelskiej), Wrocław, Warszawa (ul. Grochowska).	nie uwzględniono	Programy edukacyjne zgłoszone przez poszczególne podmioty/resorty zostały uwzględnione w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Liczba działań edukacyjnych ujętych w konsultowanym dokumencie jest już obecnie duża i przekracza 400. W związku z tym, obecnie nie planuje się dodawać nowych stworzonych specjalnie na potrzeby Programu przeciwdziałania niedoborowi wody programów edukacyjnych. Możliwe jest natomiast uwzględnienie w dokumencie dodatkowych inicjatyw planowanych przez organy administracji oraz organizacje pozarządowe, pod warunkiem ich zgłoszenia przez te podmioty do dokumentu.
296	Portal tematyczny ZielonaInfrastruktura.pl	projekt PPNW	Załącznik 5. Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej	Brak programów edukacyjnych dotyczących dachów zielonych	nie uwzględniono	Programy edukacyjne zgłoszone przez poszczególne podmioty/resorty zostały uwzględnione w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Liczba działań edukacyjnych ujętych w Programie jest już obecnie duża i przekracza 400. W związku z tym, obecnie nie planuje się dodawać nowych stworzonych specjalnie na potrzeby tego opracowania programów edukacyjnych. Możliwe jest natomiast uwzględnienie w dokumencie dodatkowych inicjatyw planowanych przez organy administracji oraz organizacje pozarządowe, pod warunkiem ich zgłoszenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
297	Józef Karpąta	projekt PPNW	Załącznik 7. Wody powierzchniowe, pobory, zrzuty	Wybudowanie stacji wodowskazowej poniżej planowanego zbiornika przed ujściem do Wisły. Projektowanie zbiornika na rzece Prądnik w kilometrażu 13+340 bez pomiarów stacji wodowskazowej poniżej zbiornika jest błędem.	nie uwzględniono	Z uwagi na ogólnopolski charakter Programu przeciwdziałania niedoborowi wody i przyjęty stopień szczegółowości, działania inwestycyjne są ujmowane w dokumencie całościowo, to znaczy na liście inwestycji nie są wyszczególniane poszczególne podzadania w ramach inwestycji na przykład przygotowanie dokumentacji czy wykonanie pomiarów. Działania inwestycyjne są zgodne z zapisami projektu aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz zgłoszeniami inwestorów. Wszystkie działania inwestycyjne będą podlegały jeszcze indywidualnym ocenom oddziaływania na środowisko na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji.
298	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	projekt PPNW AKK	7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód AKK	Zgodnie z „Załoženiami do Programu Przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030” przyjętymi uchwałą nr 92 Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w projekcie Programu zawarto działanie 7: Realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych. Jednakże projekt tego Programu nie zawiera informacji i jakiegokolwiek analizy na temat znaczącej dla bioróżnorodności Polski retencji w obiektach stawowych. Utrzymanie i ochrona tych obszarów jest niezwykle istotna bowiem spełniają one bardzo wiele zadań, np. retencjonują wodę, biogeny, poprawiają lokalne warunki hydrologiczne, wpływają pozytywnie na przepływy poniżej stawów i uwodnienie sąsiednich gruntów, mitygują ekstremalne zjawiska atmosferyczne, w tym spełniają także funkcję obszarów wodno-błotnych stanowiąc ostoję dla	częściowo uwzględniono	Opis korzyści wynikających z działania nr 7 uzupełniono o część wskazanych punktów.

			<p>zasiedlających je populacji, także wielu chronionych gatunków zwierząt. Niezbędne wydaje się uzupełnienie projektu o dane dotyczące retencji w stawach rybnych.</p> <p>Autorzy w całym dokumencie wyraźnie negują rolę stawów rybnych w retencji i celowość chociażby jej utrzymania. Jest to tym bardziej niepokojące, ponieważ niektóre obiekty z różnych względów są wyłączone z produkcji i nie są napełniane wodą. Powoduje to zmniejszanie obszarów stawowych retencjonujących wodę, która dodajmy nie generuje kosztów dla Skarbu Państwa. W części opracowania Analiza kosztów i korzyści, w tabeli 20. Analiza jakościowa kosztów i korzyści, przy działaniu 7 napisano: wątpliwy efekt wzrostu retencji, co jest dosyć dziwne w kontekście zapisów Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Dodatkowo, zamiast niewątpliwych korzyści wskazano negatywne aspekty istnienia obiektów stawowych. Przykładowo, zamieszczony w tabeli zapis: „niekorzystny efekt parowania w okresie suszy” można przypisać wielu działaniom, jest to naturalny i wspólny proces dla zbiorników wodnych. Niewątpliwie zjawisko to ma również pozytywny aspekt, np. poprawia mikroklimat w otoczeniu stawów i chroni przed zjawiskiem ekstremalnym, takim jak susza. Brak wskazania ze strony autorów pozytywnych efektów przedmiotowego działania wydaje się kwestionować zasadność i potrzebę realizacji tego działania w ramach Programu. W kontekście powyższego niezbędne jest uzupełnienie opracowania o informacje i obiektywną analizę zagadnienia. Wskazane jest wykorzystanie zapisów PPSS, gdzie w pierwszej części projektu PPSS w ramach analizy możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych (1.6. Opis możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych) wymienia się stawy rybne jako obiekty przysługujące się lokalnie do zwiększania retencji. Poniżej zamieszczam propozycję odnośnie korzyści wynikających z działania 7:</p> <ul style="list-style-type: none">- wzrost retencji i spełnianie przez stawy ziemne funkcji obszarów wodno-błotnych;- wzrost bioróżnorodności i polepszenie bilansu wody w środowisku,- ograniczenie spływu wód poprzez zatrzymanie znacznej ilości wody w celu napełniania stawów;- zmniejszenie odpływu wód powierzchniowych i łagodzenie negatywnych skutków niekorzystnych zjawisk atmosferycznych;- pozytywny wpływ na jakość wody w ciekach, z których są zasilane stawy karpiove (retencja biogenów w stawach);- przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi poprzez ograniczenie ryzyka powodziowego oraz zagrożenia skutkami suszy;- kształtowanie pozytywnych lokalnych stosunków wodnych poprzez stabilizację poziomu wód gruntowych i zwiększenie uwilgotnienia gleb obszarów sąsiadujących ze stawami;- pozytywne oddziaływanie na obieg wody na obszarach rolnych oraz na racjonalne i efektywniejsze wykorzystanie zasobów wodnych, przez co stawy stanowią korzyść dla produkcji rolniczej;- wzmacnianie biologicznej różnorodności środowiska naturalnego w otoczeniu stawów, a przez to poprawa walorów krajobrazowych, mikroklimatu oraz przyczynianie się do ochrony środowiska przyrodniczego.	
--	--	--	---	--

299	Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Organizacji i Zarządzania w Przemysle „Orgmasz”	projekt PPNW metodyka monitoringu	7.2 - Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej) 2.3 Metodyka Prowadzenia Monitoringu Skutków Realizacji Postanowień Projektu PPNW	Nieuwzględnienie w działaniach monitoringowych inicjatyw na rzecz uświadamiania społecznego (PPNW rozdz. 7.2 - Planowane działania edukacyjne, informacyjne lub promocyjne dotyczące tematyki gospodarki wodnej). W planie monitoringu brakuje zarówno osobno wydzielonego działania/działań, jak i odpowiednich mierników postępu.	wyjaśniono	Zarówno w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jak i Metodyce monitoringu wskazano wskaźnik monitoringu realizacji działań edukacyjnych wyrażony liczbą prowadzonych działań oraz % zrealizowanych działań edukacyjnych wskazanych w ramach Programu przeciwdziałania niedoborowi wody .
300	Związek Producentów Ryb – Organizacja Producentów Polskie Towarzystwo Rybackie	projekt PPNW projekt prognozy	7. Wykaz działań służących zwiększeniu retencji wód 7.1. Działania mające na celu zwiększenie retencji wód Działanie nr 7: Realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych 8. Efekty realizacji programu	w imieniu rybaków śródlądowych zrzeszonych w organizacjach rybackich domagamy się uwzględnienia i podniesienia rangi ziemnych stawów typu karpiego w dokumencie „Opracowanie programu przeciwdziałania niedoborowi wody wraz z prognozą oddziaływania na środowisko Programu. Program przeciwdziałania niedoborowi wody”. Rola stawów w tworzeniu i utrzymaniu małej retencji jest we wszystkich dotychczasowych opracowaniach bezdyskusyjna. Mimo, że w zdecydowanej większości stawy karpiove są zbiornikami o niewielkiej głębokości, to dzięki powierzchni jaką zajmują, w skali kraju w misach stawowych gromadzone jest co rocznie około 700-800 milionów m ³ wody, która nie jest bezpowrotnie tracona na skutek odpływu. Wielkość ta jest niemal równoważna pojemności wodnej dwóch największych polskich zbiorników zaporowych: solińskiego i wrocławskiego, i jednocześnie większa, aniżeli największego polskiego jeziora Śniardwy. Co więcej, stawy karpiove spełniają wyrazistą rolę przyrodotwórczą oraz jako źródło zdrowej żywności dla człowieka, co niejednokrotnie podkreślano w licznych publikacjach naukowych. Termin „zużycie wody”, jako tożsamy z wodą pobraną do napełniania stawów (str. 174) jest niewłaściwy, bowiem stawy rybne nie zużywają wody, lecz retencjonują ją, przemieszczając w czasie w okresie kilkumiesięcznym. Mimo częstego udziału przedstawicieli rybactwa śródlądowego w licznych dyskusjach dotyczących istotnej roli jaką stawy rybne pełnią w środowisku naturalnym, także w omawianym dokumencie uwidoczono brak powiązania stawów rybnych z dokumentami planistycznymi(PPSS, aPGW,aPWŚK) (str. 188, tab. 53). Podnoszone w projekcie PPNW zastrzeżenia dotyczące parowania wody z powierzchni stawowych w okresach suszy (str. 206) brzmią kuriozalnie, wobec braku podobnych zastrzeżeń w odniesieniu do jezior, rzek, zbiorników retencyjnych niezależnie od ich wielkości, czy oczek wodnych. Parowanie wody jest zjawiskiem fizycznym, zależnym od wielu czynników, wśród których fizyka nie wymienia prowadzenia chowu, hodowli, czy też obecności ryb jako takiej. Lasy, którym przypisuje się wiodącą wręcz rolę w zatrzymaniu zasobów wodnych, w ogóle nie są dyskutowane w aspekcie transpiracji roślinnej jako zjawiska usuwania wody z gleby i przemieszczania jej do atmosfery. Kwalifikowanie więc parowania jako cechy powszechnej, w ujęciu negatywnym selektywnie przypisanym stawom, traktujemy jako poważne nadużycie. Podobnie, w przypadku napełniania stawów wodą, co ma miejsce w okresie zimowo-wiosennym, autorzy opracowania nie uwzględniają wpływu topniejących śniegów, zjawiska, które w znacznej mierze, zwłaszcza w obliczu gwałtownych ociepleń, powoduje wczesnowiosenny przybór wód w rzekach, niezależnie od miesięcznej sumy opadów (str. 206). Całkowicie natomiast pominięto zasilający rzeki efekt wód spuszcanych ze stawów w okresie deficytu opadów w październiku i	wyjaśniono	Stawy hodowlane są jednym z działań ujętych w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, a ich rola i znaczenie dla retencji zostały w dokumencie omówione w rozdziale 7. - typ działania 7 realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych - strony: 287-288. Stawy rybne są jednym z elementów zwiększającym retencję, zwłaszcza w skali lokalnej. Jako działania wpisujące się w cel dokumentu zostały uwzględnione w dokumencie. Jeden z czternastu typów działań, jest dedykowany odtwarzaniu i budowie stawów hodowlanych. Nie tylko ziemnych karpiowych, ale również także innych . Stawy hodowlane, jak wskazuje Program przeciwdziałania niedoborowi wody i Plan przeciwdziałania skutkom suszy, mają zasadniczą rolę w zakresie retencionowania wody lokalnie. Mają istotne znaczenie dla stabilizacji lustra wód gruntowych. Są też dość istotnym elementem związanym z kształtowaniem mikroklimatu. Kwestia zwiększonego parowania ze zbiorników wodnych została opisana w rozdziale dotyczącym podziału retencji ze względu na charakter gromadzenia wód. Przy retencji wód powierzchniowych napisano: „Niemniej jednak pozytywny wpływ retencji zbiornikowej na bilans wodny w zlewniach jest ograniczany poprzez zwiększone parowanie ze zbiorników". Na zwiększenie ilości azotu i fosforu w wodach powierzchniowych wskazuje m.in. Raczyńska M., Machula S., w opracowaniu: Oddziaływanie stawów karpiowych na jakość wód rzeki Krępiel (Pomorze Zachodnie) w: Infrastruktura i Ekologia Terenów wiejskich, nr 4/2006, Prądyńska D., 2004, Próba oceny oddziaływania stawów hodowlanych na środowisko przyrodnicze (na przykładzie gminy Malechowo). w M. Kistowski (red.), Studia ekologiczno-krajobrazowe w programowaniu rozwoju zrównoważonego. Przegląd polskich doświadczeń u progu integracji z Unią Europejską, 2004, Gdańsk, s. 221–226, Bronisławska M., 2016, Wpływ hodowli materiału zarybieniowego na jakość wody poprodukcyjnej odprowadzanej do środowiska, Inżynieria Ekologiczna, tom 49., Orlik T., 2005, Analysis of water quality in fish pond in eroded basin of the Gietczew river, Acta Agroph. 2005, 5(3), 705–710.

				<p>listopadzie. Również stwierdzenie dotyczące potencjalnego zagrożenia dla rzek zanieczyszczeniem związkami azotu i fosforu przez stawy rybne (str. 206), zwłaszcza stawy typu karpioowego, nie znajduje potwierdzenia w rzeczywistości. Co więcej, liczne publikacje wskazują na stawy jako potencjalną „pułapkę na biogeny”, co ma szczególnie pozytywne znaczenie w dorzeczach zeutrofizowanych. Przypisywanie ekstensywnie lub półintensywnie prowadzonym stawom karpiowym cech opisanych dla wysoko-intensywnych, wręcz przemysłowych form akwakultury, jest dla stawów niewłaściwe i wysoce krzywdzące. Wobec powyższego, domagamy się skorygowania niewłaściwych zapisów dotyczących stawów rybnych w dokumencie, a także umieszczenia w rozdziale 8. „Efekty realizacji programu”, zapisu: „Wspieranie inwestycji w odtwarzanie i wzmacnianie zdolności retencyjnych stawów rybnych”. Jest to tym bardziej uzasadnione, że w rozdziale 7. „Wykaz działań służących zwiększeniu retencji wód”, wśród typów działania w pozycji tირet siódme wymieniono: „realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych”.</p> <p>Ze swej strony natomiast, gotowi jesteśmy zapewnić udział naszych reprezentantów na etapie tworzenia właściwych, odpowiadających prawdzie zapisów.</p>		
301	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW projekt prognozy	7.3. Podsumowanie analizy kosztów i korzyści dla działań s.303 Prognoza OOS– uwaga ogólna	<p>Wykonawca PPNW i Prognozy OOS jest podmiot który w ocenie merytorycznej ofert uzyskał najniższą z możliwych ocen na poziomie 0 pkt.</p> <p>Ocena merytoryczna oferty przełożyła się bezpośrednio na jakość opracowanych dokumentów, w którym znajduje się wiele uproszczeń a nawet i przekłamań. Dokument taki nie będzie skutecznym narzędziem do łagodzenia problemów niedoborów wody. Jego realizacja w takim kształcie będzie sprzyjać pogłębianiu się deficytów i pogorszenia stanu wód, co jest sprzeczne z celami środowiskowymi. Szczegóły zostały opisane w powyższych uwagach.</p>	wyjaśniono	Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody został opracowany zgodnie z zakresem wynikającym z Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030.
302	Fundacja Greenmind	projekt PPNW projekt prognozy	całe dokumenty	<p>Zarówno konsultowany dokument jak i projekt Prognoza pozytywnie - w kontekście retencji wód - przedstawia budowę nowych jazów, odbudowę starych, połączoną niejednokrotnie z regulacją cieku oraz odtworzeniem bądź budową nowych systemów melioracyjnych (z funkcją odwadniającą). Nie dostrzega, że działania te znacząco negatywnie oddziałują na możliwość osiągnięcia dobrego stanu wód (piętrzenie, zmiana warunków fizykochemicznych). Naturalna retencja, czy możliwość jej zastosowania, została sprowadzona do nawadniania gruntów ornych. Forsowane w PPNW działania nie wychodzą naprzeciw wyzwaniom adaptacyjnym do zmian klimatu (w tym ograniczaniu ryzyka powodzi i suszy), są wręcz przeciwnie skuteczne. Prowadzić będą do odwodnienia terenów na masową skalę (w tym tych cennych przyrodniczo), do pogłębiania suszy przez ograniczenie zalewów, a tym samym ograniczanie naturalnego nawadniania dolin rzecznych, do zmian użytkowania terenów rolniczych poprzez intensyfikację rolnictwa i zwiększenie jego wodochłonności.</p>	wyjaśniono	<p>Wszystkie działania uwzględnione i zaproponowane do realizacji w ramach Programu przeciwdziałania niedoborowi wody to działania, których głównym celem jest zwiększenie retencji. Szacunkową wielkość uzyskanej retencji dla inwestycji planowanych w ramach Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, można sprawdzić w załącznikach do dokumentu (w załączniku nr 4 dla konkretnych inwestycji, w załączniku nr 3 dla podtypów działań). Należy dodać, iż Program przeciwdziałania niedoborowi wody jest dokumentem, w którym dużą wagę przykładają się do retencji naturalnej. Zaplanowano szereg działań zwiększających naturalną retencję, w tym renaturyzację rzek i mokradeł. Ponadto wszystkie działania zostały ocenione pod kątem zgodności z celami środowiskowymi w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.</p> <p>Przedstawiona w uzasadnieniu do uwagi ocena wpływu inwestycji na stan wód została sprowadzona do ogólnego stwierdzenia: działania te znacząco negatywnie oddziałują na możliwość osiągnięcia dobrego stanu wód (piętrzenie, zmiana warunków fizykochemicznych). Zwracamy uwagę na fakt, że wykonana ocena wpływu inwestycji została zrealizowana w skali jednolitych części wód powierzchniowych, czyli możliwe i przewidywane lokalne oddziaływania na elementy oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych nie muszą przekładać się na stan całej jednolitej części wód powierzchniowych. W trakcie oceny uwzględniono przewidywany zasięg oddziaływań i ich możliwą szkodliwość na analizowany ekosystem (w tym przypadku na ocenianą jednolitą</p>

						<p>część wód powierzchniowych). Oceny wpływu planowanych inwestycji dokonano z uwzględnieniem informacji dostępnych na moment opracowania oceny, a dotyczące zakresu, lokalizacji, wielkości i sposobu realizacji inwestycji. Ograniczoność w dostępie do szczegółowych danych decydowała o szacunkowym charakterze wykonanej oceny wpływu inwestycji i powodowała konieczność używania różnych kategorii oceny ich wpływu, w tym dopuszczenie kategorii oceny obciążonej niepewnością, uzależnioną od sposobu realizacji inwestycji, użytych materiałów, zastosowanych rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko. W trakcie oceny uwzględniono również szereg informacji, wpływających na możliwość występowania oddziaływań antropogenicznych, takich jak: rodzaj planowanej inwestycji (czy dotyczy realizacji nowego obiektu hydrotechnicznego, czy odtworzenia lub przebudowy obiektu już istniejącego), zasięg/ skalę planowanej inwestycji w skali jednolitych części wód powierzchniowych. W zrealizowanych ocenach uwzględniono również wyniki oceny poszczególnych inwestycji zawartych w wynikach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy, a dla części inwestycji dostępna była dokumentacja środowiskowa, skąd zaczerpnięto wyniki przeprowadzonych ocen wpływu na elementy środowiska naturalnego. Dlatego niewłaściwe jest takie uogólnianie wykonanej oceny wpływu inwestycji w załączniku numer 6 do Prognozy. Zaplanowane działania inwestycyjne stanowią część z działań zaplanowanych w projekcie Planu przeciwdziałania niedoborowi wody ukierunkowanych na zwiększenie retencji wód.</p>
303	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW projekt prognozy	całość dokumentów	<p>Opracowanie PPNW i Prognozy OOS finansowane jest ze środków Unii Europejskiej z Programu Infrastruktura i Środowisko na co wyraźnie wskazują oznaczenia projektowe publikowanej dokumentacji.</p> <p>PPNW jest sprzeczny z celem Programu, co może narazić Polskę na przykre konsekwencje związane niewłaściwym wydatkowaniem środków unijnych. PPNW wspiera realizację mało wiarygodnych pod względem skuteczności w zakresie minimalizowania deficytów wody inwestycji pogarszających obecny stan środowiska.</p>	wyjaśniono	<p>Projekt "Opracowanie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody wraz z prognozą oddziaływania na środowisko Programu" w ramach którego opracowano konsultowane dokumenty został współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (II oś priorytetowa Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska), co potwierdza spełnienie wymagań stawianych wobec projektów dofinansowanych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, gdyż projekt przeszedł procedurę kwalifikacyjną do dofinansowania w ramach ww. osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.</p> <p>W załączniku nr 6 wykonano ocenę wpływu na wszystkie elementy środowiska zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247).</p> <p>W ramach oceny wskazywano charakter oddziaływania (pozytywny, negatywny), dopisując dodatkowo przy określonym charakterze oddziaływania informację na temat tego oddziaływania na przykład.: Wpływ negatywny może wystąpić - możliwość braku akceptacji ze strony mieszkańców na zajmowanie terenu pod planowaną inwestycję. Inwestycja będzie wiązała się również z występowaniem krótkotrwałych negatywnych oddziaływań na ludzi na etapie prowadzenia prac budowlanych, wynikający z użycia ciężkiego sprzętu i transportu materiałów (emisja hałasu, emisja spalin i gazów cieplarnianych).</p> <p>Wpływ pozytywny - zwiększenie retencji wodnej w wyniku realizacji inwestycji, przyczyni się do łagodzenia skutków suszy oraz do</p>

					<p>poprawy warunków życia i pracy mieszkańców tego regionu. Dodatkowo rozbudowano ocenę wpływu w odniesieniu do elementów środowiska takich jak wody powierzchniowe, wody podziemne uwzględniając ocenę wpływu na poszczególne elementy oceny stanu wód. Podczas ocen zwracano uwagę na możliwe oddziaływania pozytywne, negatywne wraz z opisem tych oddziaływań na przykład: Wpływ pozytywny – możliwa poprawa stanu zasobów dyspozycyjnych płytkich poziomów wodonośnych w wyniku lokalnego podniesienia poziomu wód gruntowych, zwiększenia infiltracji wód do gruntu i do warstw wodonośnych oraz ograniczenia drenażu płytkich warstw wodonośnych. Wpływ negatywny może wystąpić - w czasie realizacji inwestycji może dojść do chwilowego i lokalnego obniżenia zwierciadła wód podziemnych (efekt odwodnień w trakcie inwestycji).</p> <p>Dla części inwestycji dostępna była dokumentacja środowiskowa, w tym decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach (DUŚ). Wyniki ocen z dostępnej dokumentacji uwzględniano w niniejszej prognozie. W przypadku tych inwestycji szczegółowość ocen była zróżnicowana. Należy podkreślić, iż inwestycje posiadające decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zostały już przeanalizowane na etapie opracowywanej dokumentacji środowiskowej, a uzyskana decyzja dopuszcza możliwość realizacji inwestycji przy uwzględnieniu wskazań zawartych w decyzji (co zostało również zawarte w załączniku nr 6).</p> <p>Dodatkowo należy podkreślić, iż zgodnie z zapisami prognozy: Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody nie wskazuje dokładnej lokalizacji wszystkich planowanych obiektów ani nie zawiera szczegółowych danych technicznych inwestycji. Stąd też, ustalenia projektu Prognozy są dostosowane do zawartości dokumentu i wskazują wyłącznie potencjalne ryzyka negatywnych oddziaływań. Mogą one być dodatkowo zminimalizowane i ograniczone dzięki zastosowaniu rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, które zostały zawarte w załączniku nr 6 do projektu Prognozy.</p> <p>Zgodnie z zapisami ustawy ooś, informacje zawarte w prognozie powinny być dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, co uczyniono w niniejszej prognozie. Ocena wpływu została dostosowana do stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu.</p> <p>W skierowanej uwadze nie doprecyzowano na czym polega zgłaszany błąd w dokonaniu oceny wpływu inwestycji na cele środowiskowe ustalone dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz na poszczególne elementy oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych. W odniesieniu do wykonanej oceny wpływu podkreślenia wymaga fakt, że została ona wykonana w skali jednolitych części wód powierzchniowych, czyli możliwe i przewidywane lokalne oddziaływania na elementy oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych nie muszą przekładać się na stan całej jednolitej części wód powierzchniowych. Oczywiście jest, że ingerencja człowieka w środowisko zawsze będzie powodować pewne oddziaływania, jednak nie jest to równoznaczne z wpływem zagrażającym równowadze środowiskowej. Istotna jest przede wszystkim skala rozpatrywania zasięgu inicjowanych oddziaływań i ich faktyczna szkodliwość na analizowany ekosystem (w naszym przypadku na ocenianą jednolitą częścią wód powierzchniowych). Oceny wpływu planowanych inwestycji</p>
--	--	--	--	--	---

						dokonano z uwzględnieniem informacji dostępnych na moment opracowania oceny, a dotyczące zakresu, lokalizacji, wielkości i sposobu realizacji inwestycji. Ograniczoność ta decyduje o szacunkowym charakterze wykonanej oceny wpływu inwestycji i powoduje konieczność używania różnych kategorii oceny ich wpływu, w tym dopuszczenie kategorii oceny obciążonej niepewnością, uzależnioną od sposobu realizacji inwestycji, użytych materiałów, zastosowanych rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko. W trakcie oceny uwzględniono również szereg informacji, wpływających na możliwość występowania oddziaływań antropogenicznych, na przykład rodzaj planowanej inwestycji (czy dotyczy realizacji nowego obiektu hydrotechnicznego, czy odtworzenia lub przebudowy obiektu już istniejącego), zasięg/ skalę planowanej inwestycji w skali jednolitej części wód powierzchniowych. W zrealizowanych ocenach uwzględniono również wyniki oceny poszczególnych inwestycji zawartych w wynikach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy. Wyjaśniamy jednocześnie, że zastosowanie różnego sposobu opisu oceny wpływu planowanych inwestycji na cele środowiskowe ustalone dla JCWP, wynika z konieczności zastosowania (przeniesienia) ocen dla inwestycji z dokumentów dostępnych dla niektórych z nich (tzw. decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, karty informacyjne przedsięwzięć, raporty oddziaływania na środowisko) lub wskazania odstępstw obowiązujących dla części inwestycji, które uzyskały odstępstwo zgodnie z artykułem 66 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.).
304	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW projekt prognozy	uwaga ogólna	Wykonawca PPNW i Prognozy OOŚ jest podmiot który w ocenie merytorycznej ofert uzyskał najniższą z możliwych ocen na poziomie 0 Ocena merytoryczna oferty przełożyła się bezpośrednio na jakość opracowanych dokumentów, w którym znajduje się wiele uproszczeń a nawet i przekłamań. Dokument taki nie będzie skutecznym narzędziem do łagodzenia problemów niedoborów wody. Jego realizacja w takim kształcie będzie sprzyjać pogłębieniu się deficytów i pogorszenia stanu wód, co jest sprzeczne z celami środowiskowymi. Szczegóły zostały opisane w powyższych uwagach.	wyjaśniono	Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody został opracowany zgodnie z zakresem wynikającym z Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywa do roku 2030. Program przedstawia szereg działań zwiększających retencję wody. Z 14 typów działań zaproponowanych w dokumencie, tylko 3 dotyczą działań inwestycyjnych. Pozostałe obejmują szereg działań zwiększających naturalną retencję, w tym renaturyzację rzek i mokradeł czy też szereg działań związanych z realizacją i odtwarzaniem obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych.
305	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt PPNW projekt prognozy	uwaga ogólna	Opracowanie PPNW i Prognozy OOŚ finansowane jest ze środków Unii Europejskiej z Programu Infrastruktura i Środowisko na co wyraźnie wskazują oznaczenia projektowe publikowanej dokumentacji. PPNW jest sprzeczny z celem Programu, co może narazić Polskę na przykre konsekwencje związane niewłaściwym wydatkowaniem środków unijnych. PPNW wspiera realizację mało wiarygodnych pod względem skuteczności w zakresie minimalizowania deficytów wody inwestycji pogarszających obecny stan środowiska.	wyjaśniono	Projekt "Opracowanie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody wraz z prognozą oddziaływania na środowisko Programu" w ramach którego opracowano konsultowane dokumenty został współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (II oś priorytetowa Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska), co potwierdza spełnienie wymagań stawianych wobec projektów dofinansowanych z POIiŚ. W załączniku nr 6 wykonano ocenę wpływu na wszystkie elementy środowiska zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247). W ramach oceny wskazywano charakter oddziaływania (pozytywny, negatywny), dopisując dodatkowo przy określonym charakterze oddziaływania informację na temat tego oddziaływania na przykład.:

					<p>Wpływ negatywny może wystąpić - możliwość braku akceptacji ze strony mieszkańców na zajmowanie terenu pod planowaną inwestycję. Inwestycja będzie wiązała się również z występowaniem krótkotrwałych negatywnych oddziaływań na ludzi na etapie prowadzenia prac budowlanych, wynikający z użycia ciężkiego sprzętu i transportu materiałów (emisja hałasu, emisja spalin i gazów cieplarnianych).</p> <p>Wpływ pozytywny - zwiększenie retencji wodnej w wyniku realizacji inwestycji, przyczyni się do łagodzenia skutków suszy oraz do poprawy warunków życia i pracy mieszkańców tego regionu.</p> <p>Dodatkowo rozbudowano ocenę wpływu w odniesieniu do elementów środowiska takich jak wody powierzchniowe, wody podziemne uwzględniając ocenę wpływu na poszczególne elementy oceny stanu wód. Podczas ocen zwracano uwagę na możliwe oddziaływania pozytywne, negatywne wraz z opisem tych oddziaływań na przykład: Wpływ pozytywny – możliwa poprawa stanu zasobów dyspozycyjnych płytkich poziomów wodonośnych w wyniku lokalnego podniesienia poziomu wód gruntowych, zwiększenia infiltracji wód do gruntu i do warstw wodonośnych oraz ograniczenia drenażu płytkich warstw wodonośnych. Wpływ negatywny może wystąpić - w czasie realizacji inwestycji może dojść do chwilowego i lokalnego obniżenia zwierciadła wód podziemnych (efekt odwodnień w trakcie inwestycji).</p> <p>Dla części inwestycji dostępna była dokumentacja środowiskowa, w tym decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach (DUŚ). Wyniki ocen z dostępnej dokumentacji uwzględniano w niniejszej prognozie. W przypadku tych inwestycji szczegółowość ocen była zróżnicowana. Należy podkreślić, iż inwestycje posiadające decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zostały już przeanalizowane na etapie opracowywanej dokumentacji środowiskowej, a uzyskana decyzja dopuszcza możliwość realizacji inwestycji przy uwzględnieniu wskazań zawartych w decyzji (co zostało również zawarte w załączniku nr 6).</p> <p>Dodatkowo należy podkreślić, iż zgodnie z zapisami prognozy: Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody nie wskazuje dokładnej lokalizacji wszystkich planowanych obiektów ani nie zawiera szczegółowych danych technicznych inwestycji. Stąd też, ustalenia projektu Prognozy są dostosowane do zawartości dokumentu i wskazują wyłącznie potencjalne ryzyka negatywnych oddziaływań. Mogą one być dodatkowo zminimalizowane i ograniczone dzięki zastosowaniu rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, które zostały zawarte w załączniku nr 6 do projektu Prognozy.</p> <p>Zgodnie z zapisami ustawy ooś, informacje zawarte w prognozie powinny być dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, co uczyniono w niniejszej prognozie. Ocena wpływu została dostosowana do stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu.</p>	
306	Koalicja Klimatyczna	projekt PPNW projekt prognozy	Załącznik nr 6 (prognoza) i Załącznik 4 (PPNW)	Dla 684 inwestycji z planowanych 759 wskazano brak lub potencjalny brak wpływu na cele środowiskowe. Zestawienie informacji nt. inwestycji w załączniku do PPNW i SOOŚ są nieporwane i niewiarygodne co narusza zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego	nie uwzględniono	W skierowanej uwadze nie doprecyzowano na czym polega zgłaszany błąd w dokonaniu oceny wpływu inwestycji na cele środowiskowe ustalone dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz na poszczególne elementy oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych. W odniesieniu do wykonanej oceny wpływu

				ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 247).		podkreślenia wymaga fakt, że została ona wykonana w skali jednolitych części wód powierzchniowych, czyli możliwe i przewidywane lokalne oddziaływania na elementy oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych nie muszą przekładać się na stan całej jednolitej części wód powierzchniowych. Oczywistym jest, że ingerencja człowieka w środowisko zawsze będzie powodować pewne oddziaływania, jednak nie jest to równoznaczne z wpływem zagrażającym równowadze środowiskowej. Istotna jest przede wszystkim skala rozpatrywania zasięgu inicjowanych oddziaływań i ich faktyczna szkodliwość na analizowany ekosystem (w naszym przypadku na ocenianą jednolitą część wód powierzchniowych). Oceny wpływu planowanych inwestycji dokonano z uwzględnieniem informacji dostępnych na moment opracowania oceny, a dotyczące zakresu, lokalizacji, wielkości i sposobu realizacji inwestycji. Ograniczoność ta decyduje o szacunkowym charakterze wykonanej oceny wpływu inwestycji i powoduje konieczność używania różnych kategorii oceny ich wpływu, w tym dopuszczenie kategorii oceny obciążonej niepewnością, uzależnioną od sposobu realizacji inwestycji, użytych materiałów, zastosowanych rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko. W trakcie oceny uwzględniono również szereg informacji, wpływających na możliwość występowania oddziaływań antropogenicznych, na przykład rodzaj planowanej inwestycji (czy dotyczy realizacji nowego obiektu hydrotechnicznego, czy odtworzenia lub przebudowy obiektu już istniejącego), zasięg/ skalę planowanej inwestycji w skali jednolitej części wód powierzchniowych. W zrealizowanych ocenach uwzględniono również wyniki oceny poszczególnych inwestycji zawartych w wynikach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy. Podany przykład inwestycji na cieku Mogielnica jest właśnie tego typu inwestycją, dla której w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko dla projektu Planu przeciwdziałania skutkom suszy wpływ inwestycji oceniono jako: Potencjalny brak wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Wyjaśniamy jednocześnie, że zastosowanie różnego sposobu opisu oceny wpływu planowanych inwestycji na cele środowiskowe ustalone dla JCWP, wynika z konieczności zastosowania (przeniesienia) ocen dla inwestycji z dokumentów dostępnych dla niektórych z nich (tzw. decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, karty informacyjne przedsięwzięć, raporty oddziaływania na środowisko) lub wskazania odstępstw obowiązujących dla części inwestycji, które uzyskały odstępstwo zgodnie z artykułem 66 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.).
307	Koalicja Klimatyczna	projekt prognozy	Załącznik nr 6	Załącznik odnosi się do oceny poszczególnych działań inwestycyjnych, ale nie zawiera ich oceny pod kątem negatywnego oddziaływania na środowisko. Pomimo wielu rozpatrywanych kryteriów nie ma oceny wskazującej, jak działanie wpływa na środowisko – korzystnie czy negatywnie oraz nie podano skali oddziaływań.	nie uwzględniono	W załączniku nr 6 wykonano ocenę wpływu na wszystkie elementy środowiska zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2021 r. poz. 247). W ramach oceny wskazywano charakter oddziaływania (pozytywny, negatywny), dopisując dodatkowo przy określonym charakterze oddziaływania informację na temat tego oddziaływania na przykład.: Wpływ negatywny może wystąpić - możliwość braku akceptacji ze strony mieszkańców na zajmowanie terenu pod planowaną inwestycję. Inwestycja będzie wiązała się również z występowaniem krótkotrwałych negatywnych oddziaływań na ludzi na etapie prowadzenia prac budowlanych, wynikający z użycia ciężkiego

					<p>sprzętu i transportu materiałów (emisja hałasu, emisja spalin i gazów cieplarnianych).</p> <p>Wpływ pozytywny - zwiększenie retencji wodnej w wyniku realizacji inwestycji, przyczyni się do łagodzenia skutków suszy oraz do poprawy warunków życia i pracy mieszkańców tego regionu. Dodatkowo rozbudowano ocenę wpływu w odniesieniu do elementów środowiska takich jak wody powierzchniowe, wody podziemne uwzględniając ocenę wpływu na poszczególne elementy oceny stanu wód. Podczas ocen zwracano uwagę na możliwe oddziaływania pozytywne, negatywne wraz z opisem tych oddziaływań na przykład: Wpływ pozytywny – możliwa poprawa stanu zasobów dyspozycyjnych płytkich poziomów wodonośnych w wyniku lokalnego podniesienia poziomu wód gruntowych, zwiększenia infiltracji wód do gruntu i do warstw wodonośnych oraz ograniczenia drenażu płytkich warstw wodonośnych. Wpływ negatywny może wystąpić - w czasie realizacji inwestycji może dojść do chwilowego i lokalnego obniżenia zwierciadła wód podziemnych (efekt odwodnień w trakcie inwestycji).</p> <p>Dla części inwestycji dostępna była dokumentacja środowiskowa, w tym decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach (DUŚ). Wyniki ocen z dostępnej dokumentacji uwzględniano w niniejszej prognozie. W przypadku tych inwestycji szczegółowość ocen była zróżnicowana. Należy podkreślić, iż inwestycje posiadające decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zostały już przeanalizowane na etapie opracowywanej dokumentacji środowiskowej, a uzyskana decyzja dopuszcza możliwość realizacji inwestycji przy uwzględnieniu wskazań zawartych w decyzji (co zostało również zawarte w załączniku nr 6).</p> <p>Dodatkowo należy podkreślić, iż zgodnie z zapisami prognozy: Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody nie wskazuje dokładnej lokalizacji wszystkich planowanych obiektów ani nie zawiera szczegółowych danych technicznych inwestycji. Stąd też, ustalenia projektu Prognozy są dostosowane do zawartości dokumentu i wskazują wyłącznie potencjalne ryzyka negatywnych oddziaływań. Mogą one być dodatkowo zminimalizowane i ograniczone dzięki zastosowaniu rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, które zostały zawarte w załączniku nr 6 do projektu Prognozy.</p> <p>Zgodnie z zapisami ustawy ooś, informacje zawarte w prognozie powinny być dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, co uczyniono w niniejszej prognozie. Ocena wpływu została dostosowana do stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu.</p>	
308	anonim	projekt prognozy	5.6. Potencjalny wpływ na środowisko w przypadku realizacji PPNW, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe, chwilowe, krótko-, średnio- długoterminowe,	W chwili obecnej podstawowym celem środowiskowym powinno być zapewnienie wody dla ludzi. Wśród czynników badanych podczas procedury OOŚ powinno być obowiązkowo zbadanie zaniechania realizacji inwestycji na człowieka.	wyjaśniono	<p>Cele środowiskowe zostały zdefiniowane i określone, zarówno w Ramowej Dyrektywie Wodnej, jak również w ustawie Prawo wodne (Dział III Rozdział 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.). Z tego względu w ramach prognozy oddziaływania na środowisko, w kontekście wykonanych ocen, jak również charakterystyki stanu aktualnego, odniesiono się do celów środowiskowych ustalonych w ramach drugiej aktualizacji planów gospodarowania wodami (II aPGW). W zakresie wpływu na ludzi w prognozie uwzględniono sytuację braku realizacji projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Analizy zostały przedstawione w oddzielnym rozdziale - 5.4, w</p>

			pozytywne, negatywne			ramach którego oceniono wpływ w przypadku braku realizacji projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na poszczególne komponenty środowiska, w tym również ludzi i dobra materialne. W rozdziale tym nawiązuje się do aspektów związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa ludności poprzez zagwarantowanie dostaw dostatecznej ilości i odpowiedniej jakości wody. Zatem ocena wpływu na ludzi, w sytuacji braku realizacji działań nie została pominięta w prognozie. Analizy zostały przeprowadzone i można się z nimi zapoznać w ramach projektu prognozy.
309	WWF Polska	projekt prognozy	cały dokument	Analiza działań inwestycyjnych na Wiśle wskazuje, że nie dokonano kompetentnej oceny planowanych zadań na środowisko w tym na cele środowiskowe w rozumieniu RDW, a szczegółowa analiza w tym zakresie wskazuje, że inwestycje te powinny zostać wyłączone z przedmiotowego programu.	wyjaśniono	Działania renaturyzacyjne zostały uwzględnione w ramach prognozy oddziaływania na środowisko, nie zostały pominięte (np. rozdział 5.6). Ponadto przy ocenie wpływu skumulowanego wskazywano na pozytywny efekt takich działań w odniesieniu do środowiska. Przy ocenie wpływ skumulowanego analizowano wszystkie planowane inwestycje zawarte w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody, w tym inwestycje planowane w ramach projektu Planu przeciwdziałania skutkom suszy oraz inwestycje służące poprawie retencji planowane do realizacji w ramach opracowywanych dokumentów aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym, inwestycje planowane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Uwzględniano również istniejące presje. W efekcie analiz wskazano możliwy wpływ skumulowany wynikając z realizacji stopni wodnych oraz zbiorników wodnych (między innymi: Budowa stopnia wodnego Gniew na rz. Wiśle, Budowa stopnia wodnego Grudziądz na rz. Wiśle, Ochrona przed wodami powodziowymi dolnego odcinka Wisły od Włocławka do jej ujścia do Zatoki – stopień wodny poniżej Włocławka). Oceny takie nie zostały pominięte, o czym świadczy załącznik nr 7 do prognozy. Przy ocenie uwzględniano charakter inwestycji i ich wpływ na jednolite części wód i obszary chronione (wyznaczone cele środowiskowe, charakter obszarów, wielkość obszaru). W efekcie zidentyfikowano kilkanaście jednolitych części wód i kilka obszarów chronionych, w których wpływ skumulowany może wystąpić. Należy zaznaczyć, iż zwracano uwagę na planowane inwestycje wynikające z Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, które mogą się istotnie kumulować z obecnymi presjami i realizowanymi działaniami. Dlatego też analizy dotyczące wskazywanej w uwadze rzeki Sannicy nie wykazały istotnego wpływu skumulowanego (działania wynikające z Programu dotyczą prac remontowych i przy ocenie wpływu niniejszej inwestycji nie wskazywano wpływu na cele środowiskowe jednolitych części wód). W zakresie uwagi dotyczącej stopni wodnych na dolnej Wiśle, przy których wskazano w prognozie wpływ skumulowany w odniesieniu do obszaru Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły”, poddano ponownej analizie wskazane w uwadze dodatkowe obszary Natura 2000 i uwzględniono je w wynikach oceny wpływu skumulowanego. W prognozie wskazano również: Z uwagi na różny poziom posiadanych informacji na temat poszczególnych inwestycji (w przypadku niektórych inwestycji brak jest szczegółowych informacji na temat zakresu planowanych prac, rozwiązań technicznych, w tym tych chroniących środowisko), określono potencjalny wpływ skumulowany. Inwestycje mogące wywierać wpływ na środowisko będą musiały zostać poddane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Na etapie tym wykonana będzie ocena wpływu skumulowanego, w ramach której niezbędne będzie zweryfikowanie/potwierdzenie wyników oceny skumulowanej przeprowadzonej na etapie strategicznej oceny oddziaływania na

					<p>środowisko. Na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach powinny być znane poszczególne rozwiązania projektowe inwestycji, dlatego będzie to etap jednoznacznego wskazania czy inwestycja w połączeniu z innymi przedsięwzięciami, będzie źródłem oddziaływań skumulowanych. W sytuacji potwierdzania wpływu skumulowanego, niezbędne będzie uwzględnienie wskazań organów wydających decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach bądź rozważenie na etapie projektowania zmiany parametrów technicznych inwestycji, uwzględnienie dodatkowych rozwiązań, w celu ograniczenia znaczącego wpływu na środowisko.</p> <p>Dodatkowo dla zbiorników wodnych wskazanych w uwadze takich jak: Budowa zbiornika Kąty Myscowa, Budowa wielozadaniowego zbiornika DUKLA na Jasiołce, w prognozie zapisano: Wpływ na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycja uzyskała odstępstwo z artykułu 66 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.); Budowa wielofunkcyjnego zbiornika na rzece San w miejscowości Temeszów - Potencjalny wpływ na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Ocena nie została pominięta dla tych inwestycji.</p> <p>W ramach opracowanej prognozy oddziaływania na środowisko, przy ocenie inwestycji przeprowadzonej w załączniku nr 6 do prognozy, wielokrotnie stwierdzono potencjalne oddziaływanie inwestycji na florę i faunę. Jednocześnie stwierdzono: potencjalny brak znaczącego negatywnego oddziaływania na cele obszaru Natura 2000. Nie wyklucza się zatem wystąpienia jakiegokolwiek wpływu na florę i faunę oraz obszary chronione, a jednocześnie na obecnym etapie nie stwierdzono, aby te zidentyfikowane oddziaływania były znaczące. Podkreślić należy, że stwierdzone oddziaływania mają charakter hipotetyczny. W celu wykonania rzeczywistej oceny zagrożenia dla obszarów chronionych niezbędne jest posiadanie szczegółowych danych na temat poszczególnych inwestycji (m.in.: parametry techniczne budowli, sposób gospodarowania wodą na zbiornikach, planowane działania chroniące środowisko). Zgodnie z artykułem 33. Ust. 1 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 z późn. zm.), na obszarach Natura 2000 zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Stwierdzenie „znaczącego oddziaływania” warunkuje podjęcie dalszych kroków, takich jak: zaproponowanie środków minimalizujących negatywne oddziaływanie, rozważenie alternatywnych wersji projektu, a w przypadku braku innych możliwości – zbadanie spełnienia kryterium wymogu nadrzędnego interesu społecznego. O tym, czy inwestycja znacząco oddziałuje na obszar Natura 2000 decyduje wrażliwość siedlisk i gatunków na działanie czynników zewnętrznych, a także cechy przedsięwzięcia i jego oddziaływań – rozmiar, czas trwania, natężenie, częstotliwość, odwracalność, efekt kumulacji z oddziaływaniami innych przedsięwzięć. Duże znaczenie przy ocenie ma status gatunku/siedliska (tzw. siedliska i gatunki priorytetowe). Wykonana ocena wpływu inwestycji na stan wód powierzchniowych została wykonana w skali jednolitych części wód powierzchniowych, przy czym była uzależniona od zakresu informacji dostępnych dla planowanych inwestycji oraz dostosowana do stopnia szczegółowości projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Opracowane oceny wpływu uwzględniają oceny zrealizowane</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>w innych dokumentach i postępowaniach środowiskowych, przy czym dla części ocenianych inwestycji obowiązuje odstępstwo od osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.), co również zostało uwzględnione w załączniku nr 6 do Prognozy. Podkreślamy, że niezgodne ze stanem faktycznym jest wskazanie w skierowanej uwadze, iż "W załączniku do projektu prognozy Załącznik nr 6 - ocena wpływu inwestycji z załącznika nr 4 projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody, 4 planowane stopnie na Wiśle Chełmno, Gniew, Grudziądz, Solec Kujawski – mają identyczne opisy możliwości wpływu przedsięwzięć na jednolite części wód powierzchniowych, i dla wszystkich nie przewiduje się wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych ...". W ocenie wpływu tych inwestycji na cele środowiskowe ustalone dla jednolitych części wód powierzchniowych, wpływ ten określono jako: Potencjalny wpływ na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Ocena ta wynika z wczesnego etapu planowania przedmiotowych inwestycji i w związku z tym brak jest szczegółowych informacji dotyczących zakresu i sposobu realizacji inwestycji, jednak biorąc pod uwagę ogólne założenia przedmiotowych przedsięwzięć zaznaczono możliwy wpływ na osiągnięcie przez jednolite części wód powierzchniowych celów środowiskowych. W trakcie postępowań środowiskowych dla tych inwestycji, w miarę opracowania stosownych dokumentów związanych z procesem inwestycyjnym, zostanie przeprowadzona szczegółowa ocena wpływu inwestycji na środowisko. Określenie wariantów alternatywnych dla działań jest również dostosowane do stopnia szczegółowości dokumentu poddawanego strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Planistyczny charakter dokumentu oraz skala jego opracowania, określają stopień szczegółowości prowadzonych analiz, również w zakresie wskazania rozwiązań alternatywnych. Opracowanie możliwych i wskazanie zasadnych pod względem technicznym i środowiskowym rozwiązań alternatywnych do planowanych działań inwestycyjnych jest przedmiotem opracowania dokumentacji w indywidualnych postępowaniach środowiskowych dla każdej z planowanych inwestycji. Cytowany w uwadze projekt Prognozy obejmuje wszystkie elementy wskazywane ustawą o oś i nie pomija żadnych analiz, które wymagane są niniejszą ustawą. Przyjęta nazwa prognozy jest zgodna z wymaganiami Opisu przedmiotu zamówienia i nie wpływa na zawartość dokumentu, który jak wyżej wspomniano jest zgodny z obowiązującą ustawą z dnia 3 października 2008 o o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r.poz. 247 z późn. zm.). Prognoza obejmuje ustalenia zawarte w pismach poszczególnych organów (co również przedstawiono w rozdziale 2 prognozy). W prognozie oceniono wpływ wszystkich działań inwestycyjnych zawartych w załączniku numer 4 oraz wszystkich działań jakie zaproponowano w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Zakres prognozy został dostosowany do zawartości projektu Programu. Ocena wpływu nie ogranicza się tylko do załącznika nr 6 do Prognozy, ale również ocenę przeprowadzano w rozdziale 5.6. dokumentu (oceniono wpływ działań renaturyzacyjnych, działań z zakresu małej retencji w lasach, jak również odniesiono się do działań wskazanych w Programie przeciwdziałanie niedoborowi wody z załącznika 3 do planu przeciwdziałania skutkom suszy).</p>
--	--	--	--	--	---

310	WWF Polska	projekt prognozy	cały dokument	Prognoza zawiera szereg błędów metodycznych, które dyskwalifikują ją jako wiarygodny i rzetelny dokument.	wyjaśniono	<p>Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana uwzględniając art. 51 ust. 1 i 2 oraz art. 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247). Przy opracowaniu prognozy nie zostały pominięte żadne przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247). Dokument uwzględnia analizy wpływu na wszystkie elementy środowiska ze wskazaniem charakteru oddziaływania i jest zgodny z obowiązującymi przepisami niniejszej ustawy. Cytowany w uwadze projekt Prognozy obejmuje wszystkie elementy wskazywane ustawą o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247) i nie pomija żadnych analiz, które wymagane są niniejszą ustawą. Przyjęta nazwa prognozy jest zgodna z wymaganiami Opisu Przedmiotu Zamówienia i nie wpływa na zawartość dokumentu, który jak wyżej wspomniano jest zgodny z obowiązującą ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247). W prognozie oceniono wpływ wszystkich działań inwestycyjnych zawartych w załączniku nr 4 oraz wszystkich podtypów działań jakie zaproponowano w projekcie Programu. Zatem zakres prognozy został dostosowany do zawartości projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Ocena wpływu nie ogranicza się tylko do załącznika nr 6 do Prognozy, ale również ocenę przeprowadzano w rozdziale 5.6. dokumentu. Ocenę wpływu dostosowano do stopnia szczegółowości projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Dlatego przy ocenie wpływu, przy działaniach, przy których nie określono dokładnej lokalizacji bądź nie zostały określone szczegółowe dane techniczne inwestycji wskazywano potencjalne ryzyka negatywnych oddziaływań (nie pomijając takich oddziaływań). Mogą one być dodatkowo zminimalizowane i ograniczone dzięki zastosowaniu rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, które zostały zawarte w załączniku nr 6 do projektu Prognozy. Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247), informacje zawarte w prognozie powinny być dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, co uczyniono w niniejszej prognozie. Ocena wpływu została dostosowana do stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu. Ocena wpływu skumulowanego uwzględniała wszystkie zaproponowane działania inwestycyjne zawarte w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody. Dodatkowo zwrócono uwagę na możliwość wystąpienia wpływu skumulowanego w przypadku działań – nie posiadających konkretnych lokalizacji: Zgodnie z zapisami Prognozy: W projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody zaproponowano działania, których lokalizację określono wskazując region wodny, bez przypisywania konkretnych miejsc realizacji. W przypadku tych działań potencjalny wpływ skumulowany może wynikać z realizacji prac budowlanych</p>
-----	------------	------------------	---------------	---	------------	---

						<p>inwestycji, zlokalizowanych w obrębie jednego obszaru. Intensywność oddziaływań uzależniona będzie od skali oraz rodzaju prowadzonych prac. Na etapie realizacji inwestycji, niezbędne będzie dostosowanie harmonogramów prac do warunków środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem występujących gatunków chronionych oraz w celu ograniczenia nakładania się emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Wielkość oddziaływań skumulowanych na etapie eksploatacji inwestycji, wynikających z proponowanych w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody działań uzależniona będzie również od rodzaju i zakresu przedsięwzięcia oraz wrażliwości obszaru na oddziaływania generowane przez eksploatowane obiekty. W sytuacji realizacji inwestycji, które będą mogły powodować znaczący negatywny efekt skumulowany, należy rozważyć zmianę parametrów technicznych inwestycji, bądź uwzględnić dodatkowe rozwiązania, tak by ograniczyć presję na środowisko, bądź zdrowie ludzi.</p> <p>Określenie w prognozie oddziaływania na środowisko dokumentu planistycznego rozwiązań alternatywnych dla planowanych inwestycji lub działań, jest dostosowane do stopnia szczegółowości dokumentu poddawanego strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Planistyczny charakter dokumentu oraz skala jego opracowania, określają stopień szczegółowości prowadzonych analiz. Szczegółowe opracowanie i zwymiarowanie możliwych oraz wskazanie zasadnych pod względem technicznym i środowiskowym rozwiązań alternatywnych do planowanych działań inwestycyjnych jest przedmiotem opracowania dokumentacji w indywidualnych postępowaniach środowiskowych dla każdej z planowanych inwestycji. W związku z powyższym szczegółowość wskazanych rozwiązań alternatywnych w Prognozie opracowanej dla projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest dostosowana do stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu.</p>
311	Starostwo Powiatowe w Nowym Tomyślu	projekt prognozy	Prognoza OOS str. 13 Działania alternatywne względem działań zawartych w projekcie PPNW zapewniające uzyskiwanie tożsamych rezultatów i najniższe oddziaływania na środowisko – punkt Budowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych	w obecnych warunkach wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na nawadnianie upraw wodami z głównych zbiorników wód podziemnych (tak jest w przypadku powiatu nowotomyskiego) nie jest najkorzystniejszym rozwiązaniem	uwzględniono	Uzupełniono zapis dotyczący rozwiązań alternatywnych o konkretny sposób prowadzenia prac.
312	Fundacja Greenmind	projekt prognozy	uwaga ogólna	Przedstawienie do konsultacji społecznych projektu Prognozy oddziaływania nie spełnia wymogów ustawowych. Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowiska i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199 poz. 1227 z późn zm; Ustawa ooś) do konsultacji przedstawia się projekt dokumentu oraz prognozę oddziaływania na środowisko tego projektu. Przedstawienie projektu prognozy może być podane na wstępnych konsultacjach, które nie są wiążące zgodnie z Ustawą ooś czy dyrektywą SEA.	wyjaśniono	Cytowany w uwadze projekt Prognozy obejmuje wszystkie elementy wskazywane ustawą OOŚ i nie pomija żadnych analiz, które wymagane są niniejszą ustawą. Przyjęta nazwa prognozy nie wpływa na zawartość dokumentu, który jak wyżej wspomniano, jest zgodny z obowiązującą ustawą o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247). Prognoza obejmuje ustalenia zawarte w pismach poszczególnych organów (co również przedstawiono w rozdziale 2 prognozy). Zatem „projekt” Prognozy jest dokumentem, który zgodnie z ustawą o

						udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247) podlega konsultacjom społecznym wraz z projektem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
313	Fundacja Greenmind	projekt prognozy	uwaga ogólna	Projekt prognozy traktuje ustalenia co do zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania wydane na podstawie art. 53 jako zalecenia. Dyskwalifikuje to dokument (i konsultacje Programu, którego dotyczy) w świetle prawa.	wyjaśniono	Prognoza uwzględniła ustalenia zawarte w pismach poszczególnych organów (co również przedstawiono w rozdziale 2 prognozy). Przy prowadzonych analizach uwzględniano wskazania poszczególnych organów. Zatem dokument spełnia wymagania ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247) .
314	Fundacja Greenmind	projekt prognozy	uwaga ogólna	Projekt Prognozy dokonuje oceny oddziaływania tylko niektórych działań wskazanych w ramach PPNW. Pominięto część inwestycji PPSS programu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), programu małej retencji w lasach czy będące w zał. 3.1 projektu PPNW Krajowego programu renaturyzacji wód powierzchniowych. Nie ma też analizy kumulowania się działań i ich oddziaływań, z innych przyjętych i panujących projektów, planów i gramów, do których projekt PPNW się odnosi.	wyjaśniono	<p>W prognozie oceniono wpływ wszystkich działań inwestycyjnych zawartych w załączniku numer 4 oraz wszystkich działań jakie zaproponowano w projekcie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody. Zatem zakres prognozy został dostosowany do zawartości projektu Programu. Ocena wpływu nie ogranicza się tylko do załącznika numer 6 do Prognozy, ale również ocenę przeprowadzono w rozdziale 5.6. dokumentu. W ramach której przeprowadzono ocenę wpływu działań dot. renaturyzacji wód powierzchniowych, małej retencji w lasach itd. Działania, które wynikały z Planu przeciwdziałania skutkom suszy i zostały uwzględnione w Programie przeciwdziałania niedoborowi wody zostały poddane ocenie wpływu (załącznik numer 6 oraz rozdział 5.6).</p> <p>W załączniku numer 6 zawarta jest ocena wpływu poszczególnych inwestycji planowanych w ramach Programu na obszary Natura 2000. Ocena wpływu na obszary chronione działań wynikających z Programu małej retencji w lasach oraz Krajowego Programu renaturyzacji wód powierzchniowych, została przeprowadzona w tekście prognozy, w ramach oceny poszczególnych podtypów działań: Typ 2. Renaturyzacja rzek – realizacja działań z zakresu renaturyzacji rzek; Typ 3. Realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych – budowa zbiorników małej retencji w lasach – budowa pozostałych obiektów hydrotechnicznych w lasach z wyłączeniem zbiorników małej retencji.</p> <p>Ocenę wpływów dostosowano do stopnia szczegółowości projektu Przeciwdziałania niedoborowi wody. Dlatego przy ocenie wpływu, przy działaniach, przy których nie określono dokładnej lokalizacji bądź nie zostały określone szczegółowe dane techniczne inwestycji wskazywano potencjalne ryzyka negatywnych oddziaływań (nie pomijając takich oddziaływań). Mogą one być dodatkowo zminimalizowane i ograniczone dzięki zastosowaniu rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, które zostały zawarte w załączniku nr 6 do projektu Prognozy. Zgodnie z ustawą o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247), informacje zawarte w prognozie powinny być dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, co uczyniono w niniejszej prognozie. Ocena wpływu została dostosowana do stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu.</p> <p>W prognozie przeprowadzono ocenę wpływu skumulowanego wszystkich zaplanowanych działań inwestycyjnych, w tym inwestycje planowane w ramach projektu Planu przeciwdziałania skutkom suszy oraz inwestycje służące poprawie retencji planowane do realizacji w</p>

						<p>ramach opracowywanych dokumentów aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym, inwestycje planowane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Uwzględniano również istniejące presje. Przy ocenie uwzględniano charakter inwestycji i ich wpływ na jednolite części wód i obszary chronione (wyznaczone cele środowiskowe, charakter obszarów, wielkość). W efekcie zidentyfikowano kilkanaście jednolitych części wód i kilka obszarów chronionych, w których wpływ skumulowany może wystąpić, (w tym obszary Natura 2000). W prognozie wskazano również: Z uwagi na różny poziom posiadanych informacji na temat poszczególnych inwestycji (w przypadku niektórych inwestycji brak jest szczegółowych informacji na temat zakresu planowanych prac, rozwiązań technicznych, w tym tych chroniących środowisko), określono potencjalny wpływ skumulowany. Inwestycje mogące wywierać wpływ na środowisko będą musiały zostać poddane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Na etapie tym wykonana będzie ocena wpływu skumulowanego, w ramach której niezbędne będzie zweryfikowanie/potwierdzenie wyników oceny skumulowanej przeprowadzonej na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Na etapie uzyskiwania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych powinny być znane poszczególne rozwiązania projektowe inwestycji, dlatego będzie to etap jednoznacznego wskazania czy inwestycja w połączeniu z innymi przedsięwzięciami, będzie źródłem oddziaływań skumulowanych. W sytuacji potwierdzania wpływu skumulowanego, niezbędne będzie uwzględnienie wskazań organów wydających decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach bądź rozważenie na etapie projektowania zmiany parametrów technicznych inwestycji, uwzględnienie dodatkowych rozwiązań, w celu ograniczenia znaczącego wpływu na środowisko.</p>
315	WWF Polska	projekt prognozy	Załącznik 6 ocena wpływu inwestycji z załącznika nr 4 projektu PPNW	Analiza załącznika 6 wskazała, że większość działań polegających na budowie, bądź odbudowie jazów/stopni wodnych na rzekach nie oddziałuje na poszczególne elementy jakości wód powierzchniowych. To samo dotyczy części zadań inwestycyjnych w zakresie budowy zbiorników wodnych.	wyjaśniono	<p>Wyjaśniamy, że wykonana ocena wpływu inwestycji została wykonana w skali jednolitych części wód powierzchniowych, czyli możliwe i przewidywane lokalne oddziaływania na elementy oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych nie muszą przekładać się na stan całej jednolitej części wód powierzchniowych. Oczywistym jest, że ingerencja człowieka w środowisko zawsze będzie powodować pewne oddziaływania, jednak nie jest to równoznaczne z wpływem zagrażającym równowadze środowiskowej. Istotna jest przede wszystkim skala rozpatrywania zasięgu inicjowanych oddziaływań i ich faktyczna szkodliwość na analizowany ekosystem (w tym przypadku na ocenianą jednolitą część wód powierzchniowych). Oceny wpływu planowanych inwestycji dokonano z uwzględnieniem informacji dostępnych na moment opracowania oceny, a dot. zakresu, lokalizacji, wielkości i sposobu realizacji inwestycji. Ograniczoność ta decyduje o szacunkowym charakterze wykonanej oceny wpływu inwestycji i powoduje konieczność używania różnych kategorii oceny ich wpływu, w tym dopuszczenie kategorii oceny obciążonej niepewnością, uzależnioną od sposobu realizacji inwestycji, użytych materiałów, zastosowanych rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko. W trakcie oceny uwzględniono również szereg informacji, wpływających na możliwość występowania oddziaływań antropogenicznych, takich jak na przykład rodzaj planowanej inwestycji (czy dotyczy realizacji nowego obiektu hydrotechnicznego, czy odtworzenia lub przebudowy obiektu już istniejącego), zasięg/ skalę planowanej inwestycji w skali jednolitej części wód</p>

						<p>powierzchniowych. W zrealizowanych ocenach uwzględniono również wyniki oceny poszczególnych inwestycji zawartych w wynikach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy. Dla części inwestycji dostępna była dokumentacja środowiskowa (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach (DUŚ), karty informacyjne przedsięwzięć, raporty oddziaływania na środowisko). Wyniki ocen z dostępnej dokumentacji uwzględniono w sporządzonej prognozie. W przypadku tych inwestycji szczegółowość ocen była zróżnicowana. Należy podkreślić, iż inwestycje posiadające decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zostały już przeanalizowane na etapie opracowywanej dokumentacji środowiskowej, a uzyskana decyzja dopuszcza możliwość realizacji inwestycji przy uwzględnieniu wskazań zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (co zostało również zawarte w załączniku numer 6). Dla części ocenianych inwestycji obowiązuje odstępstwo od osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z zapisami artykułu 66 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.).</p> <p>Dodatkowo należy podkreślić, iż zgodnie z zapisami prognozy: Projekt Przeciwdziałania niedoborowi wody nie wskazuje dokładnej lokalizacji wszystkich planowanych obiektów ani nie zawiera szczegółowych danych technicznych inwestycji. Stąd też, ustalenia projektu Prognozy są dostosowane do zawartości dokumentu i wskazują wyłącznie potencjalne ryzyka negatywnych oddziaływań. Mogą one być dodatkowo zminimalizowane i ograniczone dzięki zastosowaniu rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, które zostały zawarte w załączniku numer 6 do projektu Prognozy.</p> <p>Powyższe jest również zgodne z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.), tj. że informacje zawarte w prognozie powinny być dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Ocena wpływu została dostosowana do stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu.</p>
316	WWF Polska	projekt prognozy	Załącznik 6 ocena wpływu inwestycji z załącznika nr 4 projektu PPNW	Przy stopniach wodnych Lubiąż i Ścinawa wskazano przy warunkach morfologicznych jedynie lokalny negatywny wpływ w rejonie budowli, poprzedzając opis hasłem „brak wpływu”.	nie uwzględniono	<p>Wykonane oceny wpływu poszczególnych inwestycji zostały zrealizowane w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych oraz uwzględniają oceny zrealizowane w innych dokumentach i postępowaniach środowiskowych. W przypadku inwestycji polegających na realizacji stopni wodnych Ścinawa i Lubiąż na rzece Odrze, przedstawiona ocena wpływu jest zgodna z oceną sporządzoną w ramach zakończonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu przeciwdziałania skutkom suszy i uwzględnia informacje przedstawione w kartach informacyjnych tych przedsięwzięć. Ze względu na aktualny etap planowania inwestycji, zadania te będą podlegały dalszym procedurom w prowadzonych postępowaniach środowiskowych, w ramach których zostanie określony szczegółowy wpływ planowanych inwestycji na środowisko. Zgodnie z wykonaną oceną obu inwestycji, mogą one potencjalnie wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jednolitych części wód powierzchniowych, zatem w wykonanej ocenie uwzględniono ich możliwe negatywne oddziaływanie. Na chwilę obecną ocena wpływu przedmiotowych inwestycji została wykonana w sposób na jaki pozwalały dostępne</p>

						informacje i dostosowana do stopnia szczegółowości projektu Programu przeciwdziałania niedoborowi wody.
317	Starostwo Powiatowe w Nowym Tomyślu	projekt prognozy	Załącznik 7 do OOS przy RW20001024529 oceny skumulowanej dla ajcwp - dla l.p. inwestycji 480-482 i 576-592	przy szczegółowym opisie działań w konkretnej inwestycji stosuje się nazwę rzeki Mogielnica, mimo opisu jcwp MOGILNICA	uwzględniono	Wprowadzono korektę nazwy rzeki w opisie inwestycji w załączniku nr 7 do projektu prognozy, jak również w załączniku nr 6 do projektu prognozy.
318	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt prognozy	Załącznik nr 6 - ocena wpływu inwestycji z załącznika nr 4 projektu PPNW	Załącznik odnosi się do oceny poszczególnych działań inwestycyjnych, ale nie zawiera ich oceny pod kątem negatywnego oddziaływania na środowisko. Pomimo wielu rozpatrywanych kryteriów nie ma oceny wskazującej, jak działanie wpływa na środowisko – korzystnie czy negatywnie oraz nie podano skali oddziaływań.	nie uwzględniono	<p>W załączniku nr 6 wykonano ocenę wpływu na wszystkie elementy środowiska zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 r. poz. 247).</p> <p>W ramach oceny wskazywano charakter oddziaływania (pozytywny, negatywny), dopisując dodatkowo przy określonym charakterze oddziaływania informację na temat tego oddziaływania na przykład: Wpływ negatywny może wystąpić - możliwość braku akceptacji ze strony mieszkańców na zajmowanie terenu pod planowaną inwestycję. Inwestycja będzie wiązała się również z występowaniem krótkotrwałych negatywnych oddziaływań na ludzi na etapie prowadzenia prac budowlanych, wynikający z użycia ciężkiego sprzętu i transportu materiałów (emisja hałasu, emisja spalin i gazów cieplarnianych).</p> <p>Wpływ pozytywny - zwiększenie retencji wodnej w wyniku realizacji inwestycji, przyczyni się do łagodzenia skutków suszy oraz do poprawy warunków życia i pracy mieszkańców tego regionu. Dodatkowo rozbudowano ocenę wpływu w odniesieniu do elementów środowiska takich jak wody powierzchniowe, wody podziemne uwzględniając ocenę wpływu na poszczególne elementy oceny stanu wód. Podczas ocen zwracano uwagę na możliwe oddziaływania pozytywne, negatywne wraz z opisem tych oddziaływań np.: Wpływ pozytywny – możliwa poprawa stanu zasobów dyspozycyjnych płytkich poziomów wodonośnych w wyniku lokalnego podniesienia poziomu wód gruntowych, zwiększenia infiltracji wód do gruntu i do warstw wodonośnych oraz ograniczenia drenażu płytkich warstw wodonośnych. Wpływ negatywny może wystąpić - w czasie realizacji inwestycji może dojść do chwilowego i lokalnego obniżenia zwierciadła wód podziemnych (efekt odwodnień w trakcie inwestycji).</p> <p>Dla części inwestycji dostępna była dokumentacja środowiskowa, w tym decyzje o środowiskach uwarunkowaniach (DUŚ). Wyniki ocen z dostępnej dokumentacji uwzględniano w niniejszej prognozie. W przypadku tych inwestycji szczegółowość ocen była zróżnicowana. Należy podkreślić, iż inwestycje posiadające decyzje o środowiskach uwarunkowaniach zostały już przeanalizowane na etapie opracowywanej dokumentacji środowiskowej, a uzyskana decyzja dopuszcza możliwość realizacji inwestycji przy uwzględnieniu wskazań zawartych w decyzji o środowiskach uwarunkowaniach (co zostało również zawarte w załączniku nr 6).</p> <p>Dodatkowo należy podkreślić, iż zgodnie z zapisami prognozy: Projekt Programu przeciwdziałania niedoborowi wody nie wskazuje dokładnej lokalizacji wszystkich planowanych obiektów ani nie zawiera szczegółowych danych technicznych inwestycji. Stąd też, ustalenia projektu Prognozy są dostosowane do zawartości</p>

						<p>dokumentu i wskazują wyłącznie potencjalne ryzyka negatywnych oddziaływań. Mogą one być dodatkowo zminimalizowane i ograniczone dzięki zastosowaniu rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko, które zostały zawarte w załączniku nr 6 do projektu Prognozy.</p> <p>Zgodnie z zapisami ustawy ooś, informacje zawarte w prognozie powinny być dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, co uczyniono w niniejszej prognozie. Ocena wpływu została dostosowana do stopnia szczegółowości ocenianego dokumentu.</p>
319	POLSKI KLUB EKOLOGICZNY oraz KOALICJA CZYSTEGO BAŁTYKU (PKE jest członkiem CCB)	projekt prognozy	Załącznik nr 6. ocena wpływu inwestycji z załącznika nr 4 projektu PPNW PPNW Załącznik 4. Działania inwestycyjne wraz nadanymi priorytetami realizacji	Dla 684 inwestycji z planowanych 759 wskazano brak lub potencjalny brak wpływu na cele środowiskowe. Zestawienie informacji nt. inwestycji w załączniku do PPNW i SOOŚ są nieporwane i niewiarygodne co narusza zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 247).	nie uwzględniono	<p>W skierowanej uwadze nie doprecyzowano na czym polega zgłaszany błąd w dokonaniu oceny wpływu inwestycji na cele środowiskowe ustalone dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz na poszczególne elementy oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych. W odniesieniu do wykonanej oceny wpływu podkreślenia wymaga fakt, że została ona wykonana w skali jednolitych części wód powierzchniowych, czyli możliwe i przewidywane lokalne oddziaływania na elementy oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych nie muszą przekładać się na stan całej jednolitej części wód powierzchniowych. Oczywistym jest, że ingerencja człowieka w środowisko zawsze będzie powodować pewne oddziaływania, jednak nie jest to równoznaczne z wpływem zagrażającym równowadze środowiskowej. Istotna jest przede wszystkim skala rozpatrywania zasięgu inicjowanych oddziaływań i ich faktyczna szkodliwość na analizowany ekosystem (w naszym przypadku na ocenianą jednolitą część wód powierzchniowych). Oceny wpływu planowanych inwestycji dokonano z uwzględnieniem informacji dostępnych na moment opracowania oceny, a dotyczących zakresu, lokalizacji, wielkości i sposobu realizacji inwestycji. Ograniczoność ta decyduje o szacunkowym charakterze wykonanej oceny wpływu inwestycji i powoduje konieczność używania różnych kategorii oceny ich wpływu, w tym dopuszczenie kategorii oceny obciążonej niepewnością, uzależnioną od sposobu realizacji inwestycji, użytych materiałów, zastosowanych rozwiązań minimalizujących wpływ na środowisko. W trakcie oceny uwzględniono również szereg informacji, wpływających na możliwość występowania oddziaływań antropogenicznych, takich jak na przykład rodzaj planowanej inwestycji (czy dotyczy realizacji nowego obiektu hydrotechnicznego, czy odtworzenia lub przebudowy obiektu już istniejącego), zasięg/ skalę planowanej inwestycji w skali JCWP. W zrealizowanych ocenach uwzględniono również wyniki oceny poszczególnych inwestycji zawartych w wynikach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy. Podany przykład inwestycji na cieku Mogielnica jest właśnie tego typu inwestycją, dla której w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko dla projektu PPSS wpływ inwestycji oceniono jako: Potencjalny brak wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Wyjaśniamy jednocześnie, że zastosowanie różnego sposobu opisu oceny wpływu planowanych inwestycji na cele środowiskowe ustalone dla JCWP, wynika z konieczności zastosowania (przeniesienia) ocen dla inwestycji z dokumentów dostępnych dla niektórych z nich (tzw. decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, karty informacyjne przedsięwzięć, raporty oddziaływania na środowisko) lub wskazania odstępstw</p>

						obowiązujących dla części inwestycji, które uzyskały odstępstwo zgodnie z artykułem 66 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 624 z późn. zm.).
--	--	--	--	--	--	---